

Uw pensioen.
Ons specialisme.

Jaarverslag 2019

Uw pensioen.
Ons specialisme.

Inhoudsopgave

Toeslagverlening	1
Kerncijfers	2
Belangrijke ontwikkelingen en besluiten in 2019	3
Bestuursverslag BPMS	5
Bevindingen bestuursverslag SPMS en de jaarrekening 2019	10
Conclusie	10
Reactie SPMS	11
1. Karakteristieken van het pensioenfonds	13
1.1 Personalia	13
1.2 Missie, strategie & organisatie	15
2. Bestuursverslag	22
2.1 Samenvatting	22
2.2 Goed pensioenfondsbestuur	33
2.3 Pensioenregeling	41
2.4 Beleggingen	48
2.5 Financieel verslag	56
2.6 Actuariel verslag	58
2.7 Risicomanagement	59
2.8 Bescherming persoonsgegevens	69
2.9 Toekomst	71
3. Verslag Raad van Toezicht	75
4. Jaarrekening	81
4.1 Balans per 31 december	82
4.2 Staat van baten en lasten	83
4.3 Kastroomoverzicht	84
4.4 Toelichting op de jaarrekening	85
4.5 Toelichting op de balans	91
4.6 Toelichting op staat van baten en lasten	110
5. Overige gegevens	118
5.1 Statutaire regeling over bestemming saldo van baten en lasten	118
5.2 Actuariële verklaring	119
5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	121
Bijlagen	127
I - Samenstelling Vergadering van Afgevaardigden van BPMS	128
II - Nevenfuncties in 2019	131
III - Code Pensioenfondsen	133
IV- Begrippenlijst	135

Toeslagverlening

De pensioenen worden (ook na pensioeningang) jaarlijks met 3% verhoogd. SPMS streeft naar welvaartsvastheidsbescherming. Dit houdt in dat geprobeerd wordt jaarlijks een toeslag te verlenen ter hoogte van de stijging van het CBS-indexcijfer van de cao-lonen bij de overheid. Indien deze stijging hoger is dan 3% en het ligt in de lijn van de ontwikkeling van het honorarium van de medisch specialist in Nederland, dan kan het bestuur besluiten de pensioenen te verhogen in de lijn van deze CBS-index. Zo'n verhoging is mogelijk als de financiële middelen van het fonds voldoende zijn. Dit betekent dat een stijging boven 3% een voorwaardelijke toeslag is. Het pensioenfonds heeft geld gereserveerd om het pensioen in de toekomst te verhogen met 3%. Hierdoor ontvangt de deelnemer vrijwel altijd minimaal de stijging van het CBS-indexcijfer van de cao-lonen bij de overheid. Voor de goede orde dient te worden opgemerkt dat de jaarlijkse stijging afwijkend kan zijn wanneer een deelnemer destijds bij een keuzeverzekeraar een verzekering heeft afgesloten.

Karakter onvoorwaardelijke indexatie

De 3% onvoorwaardelijke indexatie is een onderdeel van de pensioentoezegging, waarvoor ook premie is betaald. De toeslagverlening is daarmee in dezelfde categorie te plaatsen als de 'gewone' toegekende aanspraken. Desondanks is – bij wijze van uitzondering – de situatie denkbaar dat het fonds er financieel zo slecht voor staat dat er geen andere uitweg meer is dan het korten van rechten. Dit zogenaamde 'afstempelen' is dan het uiterste middel om de financiën weer binnen de voorziene termijn op peil te krijgen. Ofschoon het in de pensioenterminologie om een onvoorwaardelijke toeslag gaat, kan het toch zo zijn dat deze aanspraak in enig jaar wordt toegekend maar deels moet worden gekort. Overigens kunnen in extreme situaties ook de andere aanspraken en uitkeringen 'afgestempeld' worden.

Extra toeslagen

Als de financiële positie van het pensioenfonds het toelaat, kan het bestuur tevens besluiten tot een extra toeslag. De verhoging kan per jaar verschillen. Over 2019 is, gelet op de dekkingsgraad, geen extra toeslag toegekend.

Disclaimer toeslagverlening

SPMS verhoogt ieder jaar uw pensioen met 3%*. Dit is de onvoorwaardelijke toeslagverlening. Wij verwachten dat wij ook in de komende jaren uw pensioen met 3% kunnen verhogen. Naast de onvoorwaardelijke toeslagverlening probeert SPMS uw pensioen jaarlijks extra te verhogen. Dit is de voorwaardelijke toeslagverlening. Deze verhoging is alleen mogelijk als de financiële positie van SPMS dit toelaat. Wij verwachten uw pensioen in de komende jaren niet extra te kunnen verhogen. Uw pensioen is dit jaar (over 2019) met 3%* verhoogd. De prijzen gingen met 2,6% omhoog. Of u in de toekomst nog evenveel kunt kopen met uw pensioen hangt af van de toeslagverlening en de stijging van de prijzen. De afgelopen jaren waren de toeslagverlening en de stijging van de prijzen als volgt

Jaar	Toeslagverlening *)	Stijging van de prijzen **)
2019	3,0%	2,6%
2018	3,0%	1,7%
2017	3,0%	1,4%
2016	3,0%	0,3%
2015	3,0%	0,6%

*) Heeft u pensioen opgebouwd bij een keuzeverzekeraar? Dan kunnen deze percentages anders zijn.

**) Deze cijfers zijn overgenomen van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Als de financiële situatie ongunstig is, kunnen wij uw pensioen ook verlagen. De afgelopen jaren is uw pensioen niet verlaagd. Wij achten de kans klein dat er in de komende jaren gekort moet worden op de onvoorwaardelijke toeslag van 3%. Meer informatie over toeslagverlening vindt u op spms.nl/toeslagverlening.

Kerncijfers

	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Aantal deelnemers						
Actieve deelnemers man		5.305	5.282	5.280	5.309	5.196
Actieve deelnemers vrouw		3.119	2.950	2.739	2.593	2.330
Actieve deelnemers totaal		8.424	8.232	8.019	7.902	7.526
Premievrije rechten ("slapers") totaal		1.769	1.746	1.758	1.693	1.657
Pensioentrekkenden		7.292	7.159	7.008	6.860	6.722
Totaal		17.485	17.137	16.785	16.455	15.905
Toeslagverlening (in %)						
Actieven en inactieven per 1 januari	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Wijziging aanpassingscoëfficiënt	2,336	2,865	0,745	1,450	1,969	0,306
Extra verhoging	0,664	0,135	2,255	1,550	1,031	2,694
Pensioenuitvoering (* € 1.000)						
Feitelijke premie		190.257	175.968	175.531	170.675	160.569
Premiedekkingsgraad (%)		68	63	61	69	70
Pensioenuitvoeringskosten		7.609	6.681	7.362	7.414	7.758
Uitkeringen		232.240	226.203	220.441	214.211	207.893
Vermogenssituatie en solvabiliteit						
Pensioenvermogen (*€ 1 mln)		12.330	10.039	10.258	9.821	8.854
Pensioenverplichtingen (*€ 1 mln)		9.678	8.297	8.022	8.098	7.459
Beleidsdekkingsgraad (%)		125	126	126	118	123
Dekkingsgraad (%)		127	121	128	121	119
Vereiste dekkingsgraad (%)		117	118	121	120	121
Marktwaarde dekkingsgraad (%)		121	118	125	116	114
Beleggingsportefeuille (in %)						
Vastrentende waarden		50	58	56	55	55
Aandelen		30	24	28	27	26
Vastgoedbeleggingen		10	10	9	10	10
Derivaten		5	2	2	2	-
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen / Alpha-mandaat)		5	6	5	6	9
Beleggingsrendement (in %)						
Bruto-beleggingsrendement		23,8	-1,4	5,6	12,4	1,4
Netto-beleggingsrendement		23,4	-1,7	5,2	12,0	0,9
Benchmark 2)		23,3	-0,8	4,1	12,6	0,8
BPMS representativiteit (in %)						
Leden		78	78	78	80	83
Buitengewone leden		86	87	86	87	87

1) Indien een begrip met kerncijfer niet in de jaarrekening staat, is in Bijlage IV uitgelegd hoe het bepaald of berekend is. 2) Vanaf 2017 is de benchmark op basis van een nieuwe methodiek vastgesteld. Benchmark rendement is inclusief de benchmark voor de hedging portefeuille. Overige jaren is exclusief benchmark rendement van de hedging portefeuille. Die benchmark voor de verplichtingen wordt bepaald door de kasstromen (pensioenuitkeringen) "om te zetten" naar SWAPS aan de hand van de rentegevoeligheid van die kasstromen.

Belangrijke ontwikkelingen en besluiten in 2019

Financieel resultaat 2019

- De actuele UFR-dekkingsgraad steeg van 121% naar 127%
- De (over twaalf maanden gemiddelde) beleidsdekkingsgraad daalde van 126% naar 125%
- Het Vereiste Eigen Vermogen (VEV) daalde van 118% naar 117% (17% buffer-eis)
- De dekkingsgraad op marktwaardebasis steeg van 118% naar 121%
- Het beleggingsrendement was 23,4%
- Het belegd vermogen steeg met 2,3 miljard euro naar 12,4 miljard euro
- De gewogen UFR-rente is gedaald met 64 basispunten
- De verplichtingen op basis van de UFR-curve stegen van 8,3 naar 9,7 miljard euro
- De gemiddelde SWAP-renten zijn in 2019 gedaald met 76 basispunten
- Het dekkingsgraadrendement (oftewel de groeivoet van de dekkingsgraad) was 5,3%
- SPMS staat op de achtste plaats in de First Pensions-top 50 voor relatief rendement (gemiddelde periode 2014 t/m 2019: beleggingsrendement over 5 jaar = 7,9%; rendement verplichtingen = 6%; relatief rendement = 1,9%)

Pensioenen

- De toeslagverlening per 1 januari 2020 is 3%
- De inflatie in 2019 was 2,6%
- De ambtenarenlonen stegen met 2,3% (peildatum juni 2019)
- Bestuur stelt aanpassingscoëfficiënt voor 2020 vast op 2,336%
- Nieuw beleid: berekening premiedekkingsgraad op de gemiddelde rentestand van de afgelopen 12 maanden voorafgaand aan peildatum
- Doelstelling minimaal 70% premiedekkingsgraad op peildatum (30 september)
- Ter versterking van de premiedekkingsgraad is de nieuwe opbouw voor 2020 verlaagd met 7,7%
- De premie is in 2020 gestegen met 7,9%
- De pensioenrekenleeftijd bij SPMS bleef 65 jaar
- De actuele premiedekkingsgraad bedroeg eind 2019 68%
- Het aantal deelnemers steeg met 348 (2%)
- In juni hebben de overheid en sociale partners een pensioenakkoord gesloten, uitwerking in 2020
- Doorrekeningen gemaakt voor consequenties pensioenakkoord
- Temporisering stijging AOW-leeftijd
- Publicatie van de nieuwe toekomstige parameters voor pensioenfondsen (verzwaring)
- Hersteltermijn voor herstel naar Vereist Eigen Vermogen verlengd van 7 naar 10 jaar
- Ontwikkelen SPMS-generatiebalans (analysetool)

Communicatie

- Innovatie: technische realisatie Quick Scan pensioenplanning online
- Deelnemerstevredenheid gestegen: bij actieven van 6,8 naar 7,3 en bij gepensioneerden van 8,3 naar 8,4
- Onderzoek onder deelnemers naar risicobereidheid en ESG
- 33 UPO-poli's in ziekenhuizen (223 deelnemers kregen uitleg over UPO)
- 131 kennismakingsgesprekken met nieuwe deelnemers
- Pilot: workshop 'Grip op balans' voor jongeren
- Landelijke gepensioneerdendag
- 45 presentaties voor deelnemers

Beleggingen

- Prima rendementen ondanks veel politieke risico's in de wereld
- Aandelen hadden een rendement van 30% (voor valuta-afdekking)
- Obligaties hadden een rendement van 14% (voor valuta-afdekking)
- Infrastructure debt had een rendement van 12% (na valuta-afdekking)
- Vastgoed had een rendement van 20% (na valuta-afdekking)
- Het alpha-mandaat (hedge funds) had een rendement van 4% (na valuta-afdekking)
- Op LDI (rentehedge) was de bijdrage 16%
- Op valuta-afdekking was het resultaat negatief (-4%)
- Outperformance van 17 basispunten (0,17%) ten opzichte van de samengestelde benchmark
- Brexit-voorbereiding (vermogensbeheerders & zakenbanken in de UK)
- Aanpassen LDI-mandaat (meer vrijheid in keuze tussen staatsobligaties en swaps)
- Central Clearing op eigen SPMS-documenten
- Ondertekenen Principles of Responsible Investment (PRI) en het IMVB-convenant.

Audit & Risk

- Start meer formeel werken via het 'Three lines of defence'-model
- Twee interne auditonderzoeken: 'valutarisico' en 'SIRA'
- Vijf DNB-onderzoeken en enquêtes afgehandeld
- Integraal Risicomanagement naar hoger volwassenheidsniveau; selectie & implementatie GRC-tool
- Aanscherping liquiditeitsbeleid (opname DNB stress-scenario's en vaststellen grens)
- Verhoging limieten tegenpartijen en aanpassing methodiek limietensysteem
- Uitbreiding SLA met uitbestedingspartijen voor met name niet-financiële risico's
- Information Security: penetratie- en Business Continuity testen uitgevoerd bij uitbestedingspartijen

Governance

- Voorzitterswisseling in bestuur
- Werving nieuw aspirant-bestuurslid
- IORP II: Benoeming sleutelfunctie vervullers en -houders actuarieel, risicomanagement en internal audit
- Toekomstverkenning via workshops scenarioplanning
- Bestuur heeft veel aandacht besteed aan voortgang strategie
- Zowel individuele als collectieve zelfevaluatie
- Nieuw: extra (educatieve) bestuursbijeekomsen

Bestuursverslag BPMS

Voorwoord

In 1973 is het pensioenfonds Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten opgericht om de pensioenregeling voor vrijgevestigde medisch specialisten vorm te geven en uit te voeren. In 2006 werd de Beroepspensioenvereniging Medisch Specialisten opgericht. Aanleiding hiervoor was de nieuwe Regeling verplichtstelling beroepspensioenregeling (Wvb) die op 1 januari 2006 van kracht is geworden. Sindsdien is de taakverdeling als volgt: de Beroepspensioenvereniging Medisch Specialisten (BPMS) verzorgt voor de (vrijgevestigde) medisch specialist een pensioenvoorziening. BPMS heeft de uitvoering van de pensioenregeling uitbesteed aan Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten (SPMS). BPMS is verantwoordelijk voor de inhoud en de verplichtstelling van de SPMS-pensioenregeling.

Het is uiteraard niet werkbaar een besluit tot wijziging van de pensioenregeling voor te leggen aan de meer dan 6.500 BPMS-leden. Vandaar dat een Vergadering van Afgevaardigden (VvA) in het leven is geroepen, die namens de BPMS-leden optreedt.

Diverse taken

BPMS is verantwoordelijk voor de inhoud van de beroepspensioenregeling en voor het aanvragen tot wijziging van de verplichtstelling van de beroepspensioenregeling voor medisch specialisten. BPMS heeft eveneens als taak om bestuurders van het pensioenfonds te benoemen. Daarnaast fungeert de VvA als verantwoordingsorgaan voor SPMS en draagt het bestuur van BPMS de leden van de Raad van Toezicht voor aan het bestuur van SPMS.

Om deze taken gestalte te kunnen geven, heeft het bestuur van BPMS regelmatig overleg met het bestuur van SPMS en de andere organen van het fonds. Daarnaast komt de VvA van BPMS enkele keren per jaar bijeen, samen met de besturen van BPMS en SPMS. Het pensioenfonds SPMS legt daarbij verantwoording af aan de VvA.

Draagvlak

Op 31 december 2019 was 77,8% van de actieve deelnemers lid van BPMS. Het totaalpercentage leden per 1 januari 2019 bedroeg 78,1%. Bij de pensioengerechtigden en slapers lag het percentage dat (buitengewoon) lid is op 86%.

Het bestuur constateert dat in de loop der jaren een lichte daling van het lidmaatschapspercentage onder nieuwe deelnemers is opgetreden. Het is belangrijk om de nieuwe deelnemers meer bewust te maken van het belang van het lidmaatschap van de pensioenvereniging BPMS. Er bestaat in de beroepsgroep nog steeds een groot draagvlak voor een verplichte pensioenregeling.

Op basis van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) dient de representativiteit van de beroepsvereniging periodiek te worden aangetoond. Deze toets is begin 2017 op basis van het lidmaatschap door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) gedaan. Dit was ruim voldoende, wat betekent dat de representativiteit voor de komende jaren is aangetoond.

Een belangrijke rol bij het behouden van het draagvlak is weggelegd voor de afgevaardigden namens de gewone leden. Om deze rol mogelijk te maken, worden zij ondersteund door de financieel planners van SPMS. Daarnaast geven financieel planners in de ziekenhuizen algemene pensioenvoorlichting en verzorgen zij de zogenoemde UPO-poli's. Bij een UPO-poli kunnen deelnemers vragen stellen over het Uniform Pensioenoverzicht (UPO).

Leden en hun afgevaardigden

De vereniging kent gewone leden en buitengewone leden.

- Gewone leden zijn medisch specialisten die nog pensioen opbouwen in de beroepspensioenregeling (actieven).
- Buitengewone leden zijn medisch specialisten die een premievrije aanspraak jegens SPMS hebben ('slapers'), of ouderdomspensioen van SPMS ontvangen.

De gewone leden van de vereniging zijn ingedeeld in afdelingen:

A. Iedere zelfstandige medische staf van meer dan tien deelnemers in een ziekenhuis geldt als een afdeling. Per 31 december 2019 zijn dit 61 afdelingen. Iedere afdeling vaardigt één lid af naar de VvA en benoemt een plaatsvervanger. De afgevaardigde vertegenwoordigt zoveel stemmen als het aantal BPMS-leden van de betreffende afdeling.

B. De leden die niet aan een ziekenhuis verbonden zijn, vormen samen één afdeling. Deze afdeling bestaat uit deelnemers die extramuraal werken of volledig arbeidsongeschikt zijn. Verder zijn deelnemers die in een ziekenhuis werken, maar van wie de afdeling te klein is, ingedeeld in deze afdeling. Deze afdeling wordt in de VvA vertegenwoordigd door één afgevaardigde (of de plaatsvervanger). De afgevaardigde vertegenwoordigt zoveel stemmen als het aantal BPMS-leden van deze afdeling.

Alle buitengewone leden vormen samen één afdeling en worden in de VvA vertegenwoordigd door tien afgevaardigden. Deze afdeling heeft twee plaatsvervangers gekozen. Als het gaat over de inhoud van de pensioenregeling hebben deze tien afgevaardigden namens de buitengewone leden een raadgevende stem. Wanneer de VvA optreedt als verantwoordingsorgaan, hebben zij samen 50% van de uitgebrachte stemmen. Hierbij gaat het met name over de beoordeling van de jaarstukken.

In bijlage I is een overzicht opgenomen van alle afdelingen met hun afgevaardigden en plaatsvervangers die zitting hebben in de VvA.

Uitvoeringsovereenkomst

In de Wvb is bepaald dat een beroepspensioenvereniging de pensioenregeling dient onder te brengen bij een toegelaten pensioenuitvoerder en dat hieraan een uitvoeringsovereenkomst ten grondslag moet liggen. BPMS is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met SPMS. SPMS heeft zich daarmee jegens BPMS verplicht tot het uitvoeren van de pensioenregeling voor medisch specialisten.

Hieronder wordt verder ingegaan op de belangrijkste zaken die in 2019 aan de orde zijn geweest.

Bestuursvergaderingen

Het BPMS-bestuur vergaderde in 2019 onderling vijf keer. Belangrijke onderwerpen waren:

- het draagvlak en het percentage leden van BPMS
- het jaarverslag van SPMS en het jaarverslag van BPMS met de rekening van baten en lasten
- de SPMS-pensioenregeling in de toekomst
- BPMS missie- en visiedocument
- de verwachtingen die de deelnemer heeft van BPMS
- de rol van BPMS in VvA-vergaderingen
- de voorbereiding van de VvA-vergaderingen
- het versterken van de rol van afgevaardigden
- de procedure omtrent de vacature van een gepensioneerd BPMS-bestuurslid
- de procedure omtrent de vacatures van afgevaardigde van de buitengewone leden
- de naleving van de interne gedragscode
- de zelfevaluatie van de VvA
- het servicedocument 'Verantwoordingsorganen' van de Pensioenfederatie

Enkele bestuursleden namen in 2019 deel aan de werkgroep 'Toekomst pensioenregeling', de projectgroep Environmental, Social & Governance beleid (ESG-beleid) en de brainstormsessie 'Visie op rol afgevaardigden'.

Het BPMS-bestuur heeft in 2019 een overleg gehad met het bestuur van de beroepspensioenvereniging van de huisartsen. Gesproken werd over het behoud van draagvlak, communicatie naar de leden, de pensioenrekenleeftijd, de maximale opbouw en deskundigheidsbevordering.

Daarnaast heeft het bestuur van BPMS in 2019 vier keer een overleg gehad met een delegatie van het SPMS-bestuur. Hier kwamen algemene, iedere vergadering terugkerende onderwerpen aan de orde, zoals de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds. Ook de belangrijkste onderwerpen van de bestuursvergaderingen van BPMS kwamen hier terug. In iedere overlegvergadering is een bepaald thema verder uitgediept, ingeleid met een presentatie. In 2019 waren thema's: de invulling van VvA-vergaderingen, de toekomst van de pensioenregeling, het jaarverslag en versterking van de premiedekkingsgraad.

De volgende onderwerpen zijn onder andere tijdens de overlegvergaderingen BPMS-SPMS nog aan de orde geweest:

- de toekomstvisie en strategie van het pensioenfonds
- de toekomstvastheid van de huidige regeling
- de agenda van de VvA-vergaderingen
- wettelijke wijzigingen van de pensioenregeling
- wijzigingen in Code Pensioenfonds en betreffende het Verantwoordingsorgaan
- keuze rekenmethodiek URM-scenario's voor UPO
- het communicatiejaarplan 2020 inclusief beleidskader

- het diversiteitsbeleid
- de nieuw ontwikkelde Quick Scan die beschikbaar komt via Mijn SPMS
- de opvolging en samenstelling van het SPMS-bestuur en de bestuurscommissies
- toeslagverlening, aanpassingscoëfficiënt, premie en opbouw 2020

In september hebben de besturen van BPMS en SPMS een gezamenlijke strategiedag gehouden. Daarbij zijn onder meer het nieuwe pensioencontract, de strategische opties en evenwichtige belangenafweging met elkaar besproken.

Het BPMS-bestuur heeft daarnaast met de Raad van Toezicht (RvT) overleg gehad, onder andere over de bevindingen van de RvT over 2018.

Vergadering van Afgevaardigden

De VvA vergaderde in 2019 drie keer. Het bestuur van SPMS legde daarmee onder andere verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over de gang van zaken. In juni stond men uitgebreid stil bij het SPMS-jaarverslag over 2018, waarbij de RvT een toelichting heeft gegeven op zijn bevindingen over het functioneren van SPMS. De VvA heeft decharge verleend aan bestuur, RvT en directie over het in dat jaar gevoerde beleid. In iedere vergadering is ruim aandacht besteed aan de financiële positie en de beleggingsresultaten van SPMS.

Andere aangelegenheden die in 2019 in de VvA zijn besproken, zijn onder meer:

- de missie en visie van BPMS
- de toekomstvisie en strategie van SPMS
- jaarverslag BPMS over 2018
- de toekomst van de pensioenregeling
- het draagvlak
- de pensioenrekenleeftijd
- de lage premiedekkingsgraad en de te nemen maatregelen
- de jaarlijkse haalbaarheidstoets
- het communicatiejaarplan 2020 inclusief beleidskader
- de toeslagverlening en premiehoogte in 2020
- wijziging pensioenreglement

In 2019 is in twee bijeenkomsten aandacht besteed aan deskundigheidsbevordering van de VvA en de besturen van BPMS en SPMS. De inleiders waren:

- Mevrouw mr. P. Siegman en mevrouw mr. drs. S. Smit van GPSS: Pensioen governance op koers. De presentatie ging over de rol van de Vergadering van Afgevaardigden c.q. het Verantwoordingsorgaan. Doel hiervan was de afgevaardigden meer bewust te maken van hun rol en hun betrokkenheid te vergroten.
- De heer E. Ram en de heer R. Jongejan van Flowresulting. Aan de hand van stellingen werd gekeken naar de mogelijkheden om de binding met de achterban te vergroten. Ook werd besproken hoe BPMS en SPMS de afgevaardigden kunnen ondersteunen bij het uitoefenen van hun rol.

In de avonden, na afloop van de reguliere vergaderingen, werd voor de afgevaardigden een pensioencursus gegeven.

In 2019 werden drie modules behandeld:

- communicatie en uitbesteding
- goed pensioenfondsbestuur
- financiële planning en de Quick Scan

Financiering

De kosten voortvloeiende uit de activiteiten van BPMS worden gefinancierd uit een bijdrage van SPMS. Als gevolg hiervan heeft de vereniging ook geen resultaat in enig boekjaar. Evenmin heeft BPMS vermogen.

Benoemen van bestuursleden BPMS

Het BPMS-bestuur bestaat per 1 januari 2019 uit onderstaande medisch specialisten. Zij zijn benoemd door de Vergadering van Afgevaardigden.

Bestuur BPMS

Naam	Functie	Lid sinds	Einde zittingsduur	Herkiesbaar
dr. J.E. Martens MBA, gynaecoloog	voorzitter	01-01-2016	01-01-2024	nee
dr. K.W.E. Hulsewé MBA, chirurg	lid	01-04-2017	01-04-2021	ja
J.N. Jager, gepensioneerd anesthesioloog	lid via de buitengewone leden	15-04-2012	15-04-2020	nee
dr. W.R. Pieters MBA, longarts	secretaris	17-12-2013	17-12-2021	nee
H.M. Plokker, cardioloog	vice-voorzitter	01-04-2017	01-04-2021	ja

Dank

Het bestuur bedankt de collegae die in 2019 afscheid hebben genomen als afgevaardigde of plaatsvervanger voor hun inspanningen en betrokkenheid.

Zeist, 12 mei 2020

Namens het bestuur van de Beroepspensioenvereniging Medisch Specialisten,

mw. dr. J.E. Martens MBA
voorzitter

Bevindingen bestuursverslag SPMS en de jaarrekening 2019

Bevindingen Vergadering van Afgevaardigden BPMS 9 juni 2020

De VvA is volgens de statuten van SPMS bevoegd een oordeel te geven over het handelen van het bestuur van het pensioenfonds aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie. Daarnaast heeft de VvA de bevoegdheid zich uit te spreken over het door het bestuur van SPMS gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. De VvA heeft deze bevoegdheid op basis van haar taak als verantwoordingsorgaan.

Tijdens de jaarvergadering van de VvA legt het SPMS-bestuur verantwoording af. Deze vergadering vond op 9 juni 2020 plaats en werd, met inachtneming van de Tijdelijke wet COVID-19, via een livestream gehouden. Na de goedkeuring van het BPMS jaarverslag 2019 is begonnen met een toelichting op het SPMS-jaarverslag door Amber Goedkoop, bestuurslid SPMS. Zij presenteerde de hoogtepunten van het verslagjaar, waaronder de financiële positie en de in 2019 genomen maatregelen om de premiedekkingsgraad te verbeteren. De certificerend actuaire, Marc Heemskerk van Mercer, presenteerde een toelichting op het actuariële rapport, de goedkeurende verklaring en zijn oordeel. Vervolgens gaf Ruud Kleynen, voorzitter Raad van Toezicht, een toelichting op de focus van het toezicht en het daarop gebaseerde verslag van de Raad van Toezicht.

De VvA heeft vooraf en tijdens deze behandeling de onderstaande vragen gesteld en opmerkingen over de jaarstukken gemaakt:

1. Door de toegenomen aandacht voor de financiële positie van ziekenhuizen en mogelijke bezuinigingen in de medische sector komt er meer politieke druk die kan zorgen voor een nieuwe tendens naar verplichte dienstverbanden via loondienst. Hoe gaat het fonds met dit risico om?
2. Is er een bewuste keuze van het bestuur om ook te beleggen in lagere ratings obligaties? In de jaarrekening is te zien dat het percentage belegde obligaties met een rating BBB of lager bijna 27% van alle obligatie beleggingen betreft.
3. Wat heeft het actief uitsluiten van beleggen in Nederlandse ziekenhuizen als achtergrond en geldt dit ook voor de onroerend goed portefeuille?
4. In het jaarverslag onder “voorziening pensioenverplichtingen” is opgenomen dat premieovername bij arbeidsongeschiktheid van 25 naar 30 miljoen gaat. Wat is de reden of noodzaak van deze stijging?
5. Wegen de meerkosten van actief beheer door SPMS op tegen een keuze voor passief beheer?

Behandelde relevante chatvragen:

6. De sterftetabellen zijn van belang voor de pensioenberekeningen. In hoeverre heeft de corona-epidemie invloed op de gehanteerde sterftetabellen en behoeft deze daarom een update?
7. Over de premiedekkingsgraad (PDG) en de indexatie is een vraag gesteld: is in getal uit te drukken hoe hoog de PDG voor SPMS is wanneer geen rekening wordt gehouden met de 3% indexatie, zou die dan hoger zijn?
8. Is het zo dat als het eigen vermogen van het fonds kleiner wordt door de corona crisis, de PDG toeneemt?
9. Indien de verdere daling van de PDG aanleiding geeft tot daling opbouw/stijging premie dan kan het draagvlak van het fonds afnemen. Hoe gaat het fonds daarmee om?

Conclusie

De VvA concludeert dat het bestuur, de Raad van Toezicht en de directie van SPMS hun taken naar behoren hebben uitgevoerd en dat aan hen voor de gang van zaken in 2019 decharge wordt verleend.

Hilversum, 9 juni 2020

Vergadering van Afgevaardigden BPMS

Reactie SPMS

Het bestuur van SPMS wil in de eerste plaats de VvA danken voor de wijze waarop zij haar taak als verantwoordingsorgaan heeft vervuld. Daardoor is het bestuur in staat op een degelijke manier verantwoording af te leggen aan de achterban.

De VvA had tijdens de vergadering op 9 juni 2020 een aantal vragen vooraf per mail gesteld over het jaarverslag 2019. Verder zijn tijdens de uitzending een aantal chat vragen die zijn gesteld behandeld. In de vergadering via de live uitzending of in de chat is hier reeds een voorzet voor gegeven. Het bestuur van SPMS wil daar graag onderstaand als volgt op reageren

Door de toegenomen aandacht voor de financiële positie van ziekenhuizen en mogelijke bezuinigingen in de medische sector komt er meer politiek druk die kan zorgen voor een nieuwe tendens naar verplichte dienstverbanden via loondienst. Hoe gaat het fonds met dit risico om?

Het bestuur ziet dit risico en monitort regelmatig deze ontwikkeling. Dit is in het strategiedocument opgenomen. Het is een lastig te beheersen risico vanuit het pensioenfonds. Wel worden de consequenties voor de deelnemers geanalyseerd. Zo is denkbaar dat de verplichtstelling wordt aangepast aan de veranderende arbeidsmarkt. Bij collectieve overgang naar loondienst en pensioenopbouw elders, wordt SPMS een zogenaamd gesloten pensioenfonds. Voor de opgebouwde rechten zien we in een dergelijk scenario verbetering van de financiële resultaten. Dit komt met name doordat het negatieve effect van verlies op premie (door lage premie dekkingsgraad) wegvalt. Dit betekent hogere gemiddelde indexatie en lagere kans op korting.

Is er een bewuste keuze van het bestuur om ook te beleggen in lagere ratings obligaties? In de jaarrekening is te zien dat het percentage belegde obligaties met een rating BBB of lager bijna 27% van alle obligatie beleggingen betreft.

Het bestuur kiest om ook te beleggen in lagere ratings obligaties (veelal bedrijfsobligaties) vanwege diversificatie en additioneel rendement en voor klein een deel renteaftdekking. Opgemerkt zij dat de 'lagere ratings obligaties' veelal investment grade obligaties zijn (t/m BBB). Het bestuur heeft de managers de ruimte gegeven om voor een beperkt deel in de nog lager gerate high yield obligaties (lager dan BBB) te beleggen.

Wat heeft het actief uitsluiten van beleggen in Nederlandse ziekenhuizen als achtergrond en geldt dit ook voor de onroerend goed portefeuille?

Het uitsluiten van Nederlandse ziekenhuizen heeft als achtergrond het voorkomen van belangenconflicten. Als een Nederlands ziekenhuis niet kan voldoen aan haar verplichtingen (huur, aflossing, rente betaling) dan zou het pensioenfonds in een situatie terecht komen waarbij de belangen als investeerder (Bijvoorbeeld het innen van de huur / faillissement aanvragen) en de belangen als pensioenfonds (pensioen verzorgen voor deelnemers) lijnrecht tegenover elkaar komen. Ook wil het fonds niet betrokken raken in interne discussie waarom het ene ziekenhuis wel een lening krijgt en het ander niet. Of waarom ziekenhuis A een hogere rente moet betalen dan ziekenhuis B. De uitsluiting betreft dus alle investeringen waarbij deelnemers van SPMS betrokken zijn. De achtergrond is het voorkomen van belangenconflicten. Secundair speelt ook spreiding van risico's. Medisch specialisten zijn voor hun primaire omzet/inkomen al afhankelijk van Nederlandse ziekenhuizen, het is daarom beter dat de beleggingsrendementen niet ook afhankelijk zijn van deze zelfde ziekenhuizen. Tegen deze achtergrond beleggen ondernemingspensioenfondsen ook meestal niet in hun eigen onderneming. We beleggen om dezelfde reden ook niet in vastgoed van Nederlandse ziekenhuizen.

In het jaarverslag onder "voorziening pensioenverplichtingen" is opgenomen dat premieovername bij arbeidsongeschiktheid (AO) van 25 naar 30 miljoen gaat. Wat is de reden of noodzaak van deze stijging?

Ter dekking van in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schaden, wordt een voorziening premieovername bij arbeidsongeschiktheid aangehouden. Deze bestaat uit 2 componenten: de contante waarde van de toekomstige, premievrijgestelde premie en een jaarlijkse toevoeging van 50% van de in het boekjaar ontvangen premie.

De stijging van de voorziening bij AO pensioenaanvulling (van 25 mln. naar 30 mln.) wordt in 2019 hoofdzakelijk veroorzaakt door: 1. Een stijging van het aantal verwerkingen van arbeidsongeschiktheid met terugwerkende kracht. 2. Een toename van de feitelijke premie en 3. een stijging van de voorziening door een daling van de rente.

Wegen de meerkosten van actief beheer door SPMS op tegen een keuze voor passief beheer?

Uit de jaarlijkse evaluatie van de actieve en passieve managers worden acties geformuleerd die ook in 2020 verder opgepakt gaan worden. Wat betreft de individuele managers die op dit moment in de portefeuille zitten zijn er 3 managers waarbij de performance achter is gebleven (vanwege verschillende oorzaken) die extra aandacht krijgen. Op langere termijn heeft actief beheer zijn waarde laten zien. Ook de passieve mandaten worden jaarlijks geëvalueerd. Over het algemeen is hier naar verwachting ieder jaar een beperkte underperformance. Die underperformance wordt ook meegenomen in het totaal rendement en heeft dus geen betrekking op actief beheer. Recent heeft SPMS een uitvraag gedaan om meer inzicht te krijgen in de verschillende onderdelen van het rendement. Dit zal verder uitgewerkt worden in 2020. SPMS probeert op die wijze de verschillende analyses bij elkaar te brengen.

De sterftetabellen zijn van belang voor de pensioenberekeningen. In hoeverre heeft de corona-epidemie invloed op de gehanteerde sterftetabellen en behoeft deze daarom een update?

Dit hangt af van het toekomstige verloop van ziekte. Hier is nog niet zoveel over te zeggen. De verwachting is dat er 2020 een beperkt aantal extra sterfgevallen zullen zijn waardoor er een kleine sterftewinst is. Dit is echter waarschijnlijk geen aanleiding om de sterftegrondslagen aan te passen, want die kijken naar de toekomst. Waarschijnlijk overleven juist de sterkeren en die leven juist langer. Op hele lange termijn is Covid 19 naar wij hopen slechts een klein piekje in de statistiek.

Over de premiedekkingsgraad (PDG) en de indexatie is een vraag gesteld: is in getal uit te drukken hoe hoog de PDG voor SPMS is wanneer geen rekening wordt gehouden met de 3% indexatie, zou die dan hoger zijn?

Deze premiedekkingsgraad is dan aanzienlijk hoger. Maar er is wel een harde verplichting voor de betaling ter dekking van de onvoorwaardelijke toeslag van 3%. Volgens de wetgever en toezichthouder DNB mag het fonds dit niet meewegen en zitten we voor de dekking van de jaarlijkse nieuwe opbouw, de PDG, onder de 70%. Het bestuur vond dat niet meer evenwichtig en heeft daarom de in het jaarverslag besproken maatregelen genomen.

Is het zo dat als het eigen vermogen van het fonds kleiner wordt door de corona crisis, de PDG toeneemt?

Er is geen rechtstreekse relatie tussen de PDG en het eigen vermogen. Jaarlijks wordt gekeken of er dit jaar toch weer op premie en opbouw moet worden bijgestuurd. Als de rente in de meetperiode opnieuw is gedaald, dan daalt ook de PDG. Als de rente vorig jaar zou zijn gestegen had SPMS een hogere PDG gehad, en waren minder zware maatregelen nodig geweest.

Indien de daling van de PDG aanleiding geeft tot daling opbouw/stijging premie dan kan het draagvlak van het fonds afnemen. Hoe gaat het fonds daarmee om?

Het fonds neemt het draagvlakrisico heel hoog op. Maar er zijn ook andere aspecten die meewegen zoals de evenwichtigheid tussen de diverse groepen deelnemer. Een te lage premiedekkingsgraad doet een te groot beroep op de onderlinge solidariteit. Het bestuur moet zoeken naar balans. Voldoende draagvlak is ook belangrijk voor het behoud van de verplichtstelling van de regeling. In het BPMS bestuur wordt dit regelmatig besproken. Maar men kijkt ook naar andere maatregelen dan daling opbouw/stijging premie, zoals bijvoorbeeld de verhoging pensioenrekenleeftijd en eventueel een andere opzet van de pensioenregeling. Dit in relatie tot de uitwerking van het Pensioenakkoord. Een dergelijke wijziging zal altijd gebeuren in samenspraak met de VvA en BPMS.

1. Karakteristieken van het pensioenfonds

1.1 Personalia

Bestuur

Naam	Functie	Lid sinds	Einde zittingsduur	Her kiesbaar
dr. P. Biemond *	voorzitter	05-11-2012	05-11-2020 **	nee
drs. M. Bijl	voorzitter	01-03-2011	01-03-2019	nee
drs. E.P. Stuijzand	vicevoorzitter	01-03-2011	01-03-2021	nee
dr. C.H.R. Bosman	lid	16-12-2014	16-12-2022	nee
mw. dr. A.Y. Goedkoop MBA	lid	18-07-2017	18-07-2021	ja
drs. S.J. Huisman	lid	01-03-2019	01-03-2023	ja
mw. drs. C.J.M. Kiewiet	lid	16-02-2016	15-02-2020	nee
dr. C.G. Vermeij	lid	13-02-2017	12-02-2021	ja
drs. M.H.B. Vonk	lid	22-12-2016	21-12-2020	ja
dr. R. Wagenmakers MBA	lid	01-03-2019	01-03-2023	ja

*) vanaf 1 maart 2019 voorzitter

**) verlengd tot 1 maart 2021

Directie

drs. J.A.G. Steenvoorden

Actuaris

Mercer

Accountant

Deloitte

ALM-consultant

Ortec

Uitvoerders

APG voor pensioenbeheer

BlackRock voor fiduciair vermogensbeheer

JPMorgan Chase Bank als custodian

Bestuurscommissies

Investment committee

drs. E.P. Stuijtzand, namens het bestuur
dr. C.G. Vermeij, namens het bestuur
mw. drs. C.J.M. Kiewiet, namens het bestuur
R. Urwin, zelfstandig adviseur
J. Beenen, CIO Pensioenfonds Hoogovens
drs. M.J.E. Roberts, namens het bestuursbureau SPMS

Pensioencommissie

dr. C.H.R. Bosman, namens het bestuur
drs. M.H.B. Vonk, namens het bestuur
drs. S.J. Huisman, namens het bestuur
mr. R.L. Schikhof, directeur Stichting Pensioenfonds Randstad
prof. mr. drs. M. Heemskerk, advocaat en hoogleraar pensioenrecht
mw. mr. A. Petrov, namens het bestuursbureau SPMS
mr. R.A. Schuurs, namens het bestuursbureau SPMS

Audit & Risk commissie

dr. P. Biemond, namens het bestuur
mw. dr. A.Y. Goedkoop MBA, namens het bestuur
dr. R. Wagenmakers, namens het bestuur
D. Heijting RA, algemeen directeur PGB Pensioendiensten
Ir. J. Potters, Aegon Nederland, senior consultant ALM & Hedging
mw. E. Smeets, hoofd actuariële zaken bij Shell Pensioenbureau Nederland, lid vanaf 12 februari 2019

Riskmanagement

drs. Q.V. Ho RBA, Investment Risk Manager, sleutelfunctiehouder en -vervuller risicomanagement
drs. B.B. van Tongeren, Non-Financial Risk Manager, sleutelfunctievervuller risicomanagement
Zijn namens het bestuursbureau aanwezig bij commissie(vergaderingen) die zij opportuun achten of waarbij hun expertise gewenst is.

Actuariële Functie

Ir. M. Heemskerk AAG, sleutelfunctiehouder en -vervuller actuarieel .
Is aanwezig bij commissie(vergaderingen) waarbij zijn expertise gewenst is.

Internal Audit

Drs. J.A.C. Luijks RA FRM, sleutelfunctiehouder internal audit functie, sinds augustus 2019.
PwC, vervuller internal audit functie.

Raad van Toezicht

dr. R.H.M.A. Kleynen AAG, voorzitter
mw. dr. D.A.M. Melis MBA
prof. mr. R.H. Maatman

Piet Biemond
(voorzitter bestuur SPMS)
(bestuur SPMS tot 1 maart 2019,
voorzitter bestuur SPMS vanaf
1 maart 2019)

Eelco Stuijzand
(vice-voorzitter SPMS)

Micon Bijl
(voorzitter bestuur
SPMS tot 1 maart 2019)

Coks Bosman
(bestuur SPMS)

Amber Goedkoop
(bestuur SPMS)

Bas Huisman
(bestuur SPMS)

Cunera Kiewiet
(bestuur SPMS)

Kees Vermeij
(bestuur SPMS)

Marcel Vonk
(bestuur SPMS)

Robert Wagenmaker
(bestuur SPMS)

**Jeroen
Steenvoorden**
(directeur SPMS)

Ruud Kleynen
(voorzitter Raad van
Toezicht)

Daniëlle Melis
(lid Raad van Toezicht)

René Maatman
(lid Raad van Toezicht)

1.2 Missie, strategie & organisatie

1.2.1 Missie en visie

Het Nederlandse pensioenstelsel wordt gerekend tot één van de besten van de wereld. Toch is het huidige stelsel aan onderhoud toe, als gevolg van een aantal gesignaleerde externe trends en dalend vertrouwen onder deelnemers. We leven in een sneller veranderende wereld, gekenmerkt door individualisatie, toegenomen digitalisatie, aandacht voor de circulaire economie, vergrijzing en instabiele wereld- en marktomstandigheden zoals de lagerente-omgeving. De

uitdaging voor SPMS is om zich, in het belang van haar deelnemers, op tijd voor te bereiden op de komende veranderingen. De missie van SPMS blijft daarbij het verzorgen van een welvaartsvaste basispensioenvoorziening tegen een acceptabele premie en acceptabele risico's, passend bij de wensen van onze doelgroep. De invulling van deze elementen moet zo evenwichtig mogelijk zijn voor alle betrokkenen bij het fonds.

Visie en kernwaarden

De regeling van SPMS is in essentie een basispensioenregeling. Daardoor is voor de deelnemers extra service nodig, zoals actieve ondersteuning bij hun financiële (pensioen)planning. Het verzorgen van de pensioenvoorziening en de geboden ondersteuning dragen bij aan het draagvlak voor SPMS. Mede in verband daarmee heeft SPMS de volgende kernwaarden: service, transparantie, deskundigheid en betrouwbaarheid. SPMS voert namens de beroepspensioenvereniging BPMS de pensioenregeling voor de (voornamelijk) vrijgevestigde medisch specialisten uit. BPMS is opdrachtgever van SPMS. BPMS bepaalt de inhoud van de SPMS-pensioenregeling en SPMS beoordeelt of de bijbehorende uitvoeringsopdracht aanvaardbaar is.

De visie van SPMS is om ook in de toekomst te zorgen voor blijvend voldoende draagvlak (zie onder). Jaarlijks worden de toekomstvisie en strategie als expliciet onderwerp besproken in diverse SPMS-gremia. Ook is het een vast onderwerp op de strategiedagen.

Welvaartsvastheid

Na de eerste doelstelling van SPMS – het nakomen van de nominale beloftes – is de tweede doelstelling dat het pensioen meegroeit met de ontwikkeling van de cao-lonen bij de overheid, indien dit in lijn ligt met de ontwikkeling van het honorarium van de medisch specialist (welvaartsvastheid). SPMS kent een onvoorwaardelijke toeslag van 3% per jaar (zie de eerste pagina van dit jaarverslag en paragraaf 4.5.6). SPMS wil het pensioen op lange termijn laten meegroeien met de loonontwikkeling. Dit gaat niet alleen om het waarmaken van de kapitaal gedekte pensioentoezegging zoals ouderdoms- en nabestaandenpensioen, maar ook om de voorziening bij overlijden en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Tot slot wil het fonds extra toeslagen bovenop het basispensioen mogelijk maken. Daarom worden beheerste beleggingsrisico's genomen.

Draagvlak voor het delen van risico's en opbrengsten

Om draagvlak te behouden, is het noodzakelijk om de VvA te betrekken bij de plannen van SPMS en de relatie van het bestuur van BPMS en afgevaardigden met hun achterban te versterken. Dat is nodig voor de continuïteit van het pensioenfonds en voor het delen van risico's en opbrengsten en voor het onderhouden van het draagvlak voor het delen van risico's en opbrengsten. De verwachting is dat de vraag naar medische specialistische zorg met ongeveer 1% per jaar zal stijgen. De doelgroep van SPMS wordt tot op heden ook niet kleiner door het wegvallen of het verschuiven van de vraag naar medisch specialistische diensten. Het blijft verder van groot belang dat er een breed (risico)draagvlak is voor de pensioenregeling onder de beroepsgenoten. Dit draagvlakpercentage via lidmaatschap van BPMS zorgt ook voor borging van de wettelijke verplichtstelling. Het dient op basis van een mogelijke representativiteitstoets van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid boven 60% te liggen. Het percentage ligt al jarenlang net iets onder 80%.

Ambities en strategie

Om ambities te kunnen realiseren, wil SPMS voorbereid zijn op politieke, maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen die het pensioenfonds en de deelnemers raken. Dit doet SPMS door een constante blik op de buitenwereld, maar ook op de interne organisatie te houden. Kansen en bedreigen worden periodiek in kaart gebracht door bestuur en bestuursbureau. Waar nodig wordt de strategie aangepast.

Op basis van de te verwachten ontwikkelingen in de wereld en de maatschappij, heeft SPMS voor de komende vijf jaar een strategie ontwikkeld die is gebaseerd op de volgende drie punten:

1. De huidige regeling aanpassen naar een regeling die toekomstbestendig is.
2. Verhogen van efficiëntie en reductie van kosten waar mogelijk.
3. Zichtbaarheid vergroten en serviceniveau aan onze deelnemers verhogen.

Kansen en bedreigingen worden periodiek in kaart gebracht door bestuur en bestuursbureau en waar nodig wordt de strategie aangepast. Over de strategie en de implementatie hiervan zijn het BPMS-bestuur en de VvA geïnformeerd. Regelmatig rapporteert het bestuur hierover aan de RvT en er is hierover contact met DNB geweest. In het visiedocument 2020-2025 'Voorbereid op de toekomst', is aangegeven wat de stand van zaken is. De realisatie tot zover blijkt verder uit dit verslag en met name paragraaf 2.2.10, 2.9.4 en 2.9.5.

Indien nodig zal de strategie worden herzien of bijgesteld, om in te springen op recente ontwikkelingen in de maatschappij.

Communicatiebeleid

De communicatiestrategie van SPMS wordt vastgelegd in een communicatiebeleidsplan. Dit plan heeft een horizon van drie jaar. Het communicatiebeleidsplan voor 2017-2019 beschrijft de doelstellingen, de doelgroepen en de communicatiestrategie. Jaarlijks wordt dit nader uitgewerkt in een jaarplan aan de hand van speerpunten en operationele activiteiten. In april 2019 is besloten dat het driejaarlijkse communicatiebeleidsplan vanaf 2020 wordt geïntegreerd in het communicatiejaarplan, zodat het jaarlijks herijkt wordt.

SPMS communiceert op basis van een merk- en klantbelofte: SPMS, partner in uw pensioenplanning. SPMS richt zich in de communicatie hoofdzakelijk op de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en partners of wezen. De inzet is proactief, waarbij zowel de dialoog wordt aangegaan als adequate voorlichting wordt gegeven. SPMS is het pensioenfonds voor en door specialisten, met een vaste vertegenwoordiging vanuit elk ziekenhuis. De beoogde uitstraling van het fonds in de communicatie is gebaseerd op de gestelde kernwaarden: service, transparantie, deskundigheid en betrouwbaarheid. SPMS positioneert zich als high-end merk, gekenmerkt door frequente aandacht voor individuele deelnemers (via financieel planners), service en transparantie. SPMS wil dat deelnemers tevreden zijn over hun pensioenopbouw bij SPMS en de diensten van SPMS aanbevelen bij hun collega's. Ook bij het eventueel vervallen van de verplichtstelling moet SPMS een aantrekkelijke aanbieder van de pensioenvoorziening zijn. Dit is samengevat in het communicatiebeleidskader, met speerpunten als: inzicht geven in pensioenplanning, optimaliseren van contact met deelnemers en verbeteren van de binding met en de reputatie van SPMS. SPMS verlangt van alle eigen medewerkers en de medewerkers bij de uitvoeringsorganisaties dat zij voortdurend handelen en communiceren conform de communicatiedoelstellingen en de gewenste uitstraling. Zo leveren zij allen een bijdrage aan het gewenste imago van het fonds.

Premiebeleid

Een stabiel premiebeleid draagt bij aan de houdbaarheid van en het draagvlak voor de pensioenregeling. SPMS hanteert een (gedempte) kostendekkende premie en een feitelijke doorsneepremie. Het premiebeleid van SPMS is gebaseerd op een verwacht rendement van 3%. Hiermee heeft het fonds expliciet de keuze gemaakt om af te wijken van een premie gelijk aan de (ongedempte) kostendekkende premie op basis van de rentetermijnstructuur. Het fonds heeft geoordeeld dat de premie op basis van verwacht rendement voor de lange termijn evenwichtig is en bijdraagt aan de wens van premiestabiliteit. Op de korte termijn kunnen er onevenwichtigheden ontstaan. Als een onevenwichtigheid te lang blijft bestaan, kan aanvullend premiebeleid nodig zijn. Het aanvullende premiebeleid (zie ook paragraaf 2.6, premiedekkingsgraadbeleid) heeft voor 2019 en 2020 geleid tot een verhoging van de premie en een verlaging van de opbouw. Een Asset Liability Management (ALM)-studie, die SPMS in 2020 weer zal uitvoeren, vormt een belangrijk middel voor vaststelling van het premiebeleid.

Toeslagbeleid

Het pensioenfonds streeft naar welvaartsvaste pensioenen. Dat wil zeggen: pensioenen die stijgen als ook de inkomens stijgen (cao-loonstijging ambtenaren, indien dit in lijn ligt met de ontwikkeling van het honorarium van de medisch specialist). De berekening van de mogelijke pensioenverhogingen is gebaseerd op de toeslagrichtlijnen, zoals die zijn vastgesteld door het bestuur en zijn opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). SPMS biedt daarmee een pensioenregeling met een combinatie van onvoorwaardelijke en voorwaardelijke toeslagverlening. Het onvoorwaardelijk deel van de toeslag bedraagt 3%. De financiering van deze onvoorwaardelijke toeslag vindt plaats via premieheffing en beleggingsrendementen. De financiering van de voorwaardelijke toeslag, bovenop de onvoorwaardelijke toeslag van 3%, vindt plaats vanuit het eigen vermogen en/of overrendement. Indien de financiële

buffers ruim voldoende zijn gevuld, en de kans op kortingen hierdoor klein is, kan het bestuur ook extra toeslagen geven met het oog op verkrijgen van een hoger basispensioen. Als de stijging van het CBS-indexcijfer van de cao-lonen van de werknemers bij de overheid inclusief bijzondere beloningen hoger is dan 3%, en het past bij de ontwikkeling van het honorarium van de medisch specialist in Nederland, kan het bestuur besluiten de pensioenen te verhogen in de lijn van deze CBS-index.

Beleggingsbeleid

Het doel van het beleggingsbeleid is een goede welvaartsvaste basispensioenvoorziening te verzorgen in verhouding tot het inkomen van de doelgroep, voor een betaalbare premie en tegen acceptabele risico's. Daarbinnen is het beleggingsbeleid van SPMS gericht op het realiseren van een zo hoog mogelijk rendement na kosten, gegeven een aanvaardbaar risico. SPMS voert een actief beleggingsbeleid waar dit tot mogelijk een beter resultaat leidt, met als doel het realiseren van outperformance na kosten.

Een ALM-studie dient als basis voor het bepalen van de gewenste risico-rendementsverhouding. Het strategische beleggingsbeleid wordt afgestemd op de verplichtingen, ambitie en risicobereidheid van SPMS. Vervolgens wordt dit risicobudget gebruikt om te komen tot een strategische assetallocatie over de beleggingscategorieën. Deze zijn vastgelegd in het strategisch beleggingsplan. Bovendien wordt er jaarlijks een beleggingsjaarplan opgesteld. Daarin is ook de strategische normportefeuille vastgesteld voor het betreffende jaar. Hierin worden de volgende kaders vastgesteld: de hoogte van het risicobudget, de vermogensverdeling, de mate waarin mag worden afgeweken van de vermogensverdeling door de fiduciair beheerder, de keuze van de benchmarks en het valuta- en rente-afdekkingsbeleid. Het bestuur van SPMS heeft Investment Beliefs geformuleerd waaraan beleggingen moeten voldoen. De mandaten en de voorgestelde managers worden getoetst aan de Investment Beliefs. Deze Investment Beliefs worden periodiek herzien. Naast financiële doelstellingen heeft SPMS ook een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)-beleid opgesteld. Dit beleid bestaat uit stemmen, engagement of uitsluiting.

Risicobeleid

SPMS onderscheidt financiële en niet-financiële risico's. Deze risico's worden beoordeeld in de commissies en besproken tijdens een bestuursvergadering. De risico's zijn vastgelegd in het Beleidsdocument Integraal Risicomanagement van SPMS. SPMS past een integrale benadering toe bij het beheersen van de risico's die het fonds loopt. SPMS streeft ernaar om alle risico's die een bedreiging kunnen vormen voor het realiseren van de missie en doelstellingen van het fonds, op een gestructureerde manier in kaart te brengen, te wegen en te beheersen met een passende set beheersmaatregelen. SPMS monitort de effectiviteit van de risicobeheersing en past deze aan indien daar aanleiding voor is. Het doel is dat het bestuur van SPMS te allen tijde in control is en verantwoording kan afleggen over de risicobeheersing binnen het fonds. Door de toegenomen digitalisering en de bijkomende risico's op datalekken, is er een grotere noodzaak aan countervailing power ten aanzien van privacywetgeving (o.a. de AVG) en IT-risico's. Dit stelt ook hoge eisen aan de datakwaliteit van pensioengegevens. SPMS moet zorgdragen voor adequate expertise op het bestuursbureau en bij het bestuur, en voldoende countervailing power naar de uitvoerders en fiduciair beheerders. Binnen het bestuursbureau wordt hierop mede toegezien door de non financial risk manager - tevens functionaris voor de gegevensbescherming (FG), de Manager Pensioenbeleid en de Bestuurssecretaris.

Om inzicht te verkrijgen in het Integraal Risicomanagement hanteert SPMS als belangrijke bron de (risico)rapportages die worden ontvangen van de verschillende uitvoerders en toeleveranciers.

Integriteitsbeleid

Eén van de niet-financiële risico's is het integriteitsrisico. Dit is in de risicotaxonomie van SPMS omschreven als het risico dat de integriteit en het imago van SPMS in het geding zijn door onethisch gedrag van de instelling, bestuur en/of medewerkers (intern integriteitsrisico), of het risico dat SPMS schade wordt toegebracht door onethisch gedrag van derden (extern integriteitsrisico). SPMS heeft beleid geformuleerd over hoe zij omgaat met dit risico. Dit beleid is erop gericht om integriteitsrisico's tot een acceptabel niveau te beperken. SPMS neemt onder andere de volgende beheersingsmaatregelen ten aanzien van het integriteitsrisico: een gedragscode die insiders ondertekenen, de rol van de compliance officer, openheid over nevenfuncties in het jaarverslag, de insiderregeling en het ESG-beleid.

Uitbestedingsbeleid

Door het uitbestedingsrisico voortdurend te monitoren en eventueel aanvullende beheersmaatregelen te treffen, streeft het fonds naar een verantwoord uitbestedingsbeleid. Een zorgvuldig uitbestedingsbeleid draagt volgens SPMS bij aan een betrouwbare pensioenuitvoering voor nu en in de toekomst. De strategie van SPMS is dat zij professionaliteit, flexibiliteit en schaalvoordelen wil realiseren door het uitbesteden van de core-activiteiten: vermogensbeheer, mid-office, pensioenbeheer en financiële administratie. Twee kernactiviteiten worden echter bewust niet uitbesteed, te weten bestuursondersteuning en financiële planning. De belangrijkste uitvoerders/toeleveranciers zijn BlackRock (fiduciair), APG (pensioenbeheer), JP Morgan (custody) en ITS (mid-office). Bij de uitbesteding wordt er rekening mee gehouden dat het mogelijk moet blijven om van uitvoerder te wisselen zonder onoverkoombare problemen. SPMS is tevreden over de huidige uitbestedingsstructuur en ziet geen aanleiding om deze strategie te wijzigen. Wel vraagt uitbesteden om permanent onderhoud en alertheid, omdat beide partijen zich blijven ontwikkelen.

Uitkomsten van het gevoerde (financiële) beleid

Het bestuur heeft de ambitie kunnen waarmaken om de loontrend bij te houden. Het pensioenfonds kent geen indexatieachterstand en heeft de nominale rechten niet hoeven korten. Ook zijn de basispensioenen meer in waarde gestegen dan de loonindex (zie de grafiek in paragraaf 2.3). De laatste jaren had het behoud van een voldoende buffer prioriteit. Het SPMS-bestuur is van mening dat de langetermijndoelstelling tot op heden is bereikt.

De pensioenen zijn net als voorgaande jaren per 1 januari 2020 verhoogd met 3%. De stijging van het indexcijfer van de cao-lonen (brutolonen van werknemers bij de overheid) over de periode tot juli 2019 bedraagt 2,336%. Het bestuur heeft besloten dit jaar deze cao-ontwikkeling voor de aanpassing van de opbouw en premies te volgen (conform artikel 25 lid 4 van het pensioenreglement). De stijging van de beroepsinkomens van de deelnemers, in dit geval de toeslag die in het macrokader is afgesproken, was iets lager.

Op basis van de laatste uitgevoerde ALM-studie en de verplicht uitgevoerde Haalbaarheidstoets (2019) denkt het bestuur dat de financiële opzet voldoet om ook in de toekomst de verwachtingen te kunnen waarmaken. De verhoogde premie en verlaagde opbouw geven geen aanleiding tot verdere wijziging van het beleid. In 2020 zal een nieuwe ALM-studie worden uitgevoerd. Daarbij worden deze verwachtingen getoetst.

1.2.2 Organisatie

Organisatie bestuur

Het bestuur van SPMS is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling en laat zich hierin bijstaan door een directeur en een bestuursbureau. Zij zorgen voor de beleidsvoorbereiding en assisteren het bestuur bij het monitoren van de pensioenuitvoering. SPMS maakt waar nodig ook gebruik van externe adviseurs. De bestuurscommissies 'Pensioenen', 'Investment' en 'Audit & Risk' adviseren het bestuur. Deze commissies bereiden bestuursbesluiten en/of beleid voor. In deze commissies hebben ook twee of drie externe deskundigen zitting. Verder heeft het fonds in 2019 haar governance aangepast: de volgens IORP II verplichte sleutelrolhouders zijn aangesteld. Incidenteel doet SPMS een beroep op ad hoc-commissies, wanneer een onderwerp extra aandacht verdient.

Rol BPMS

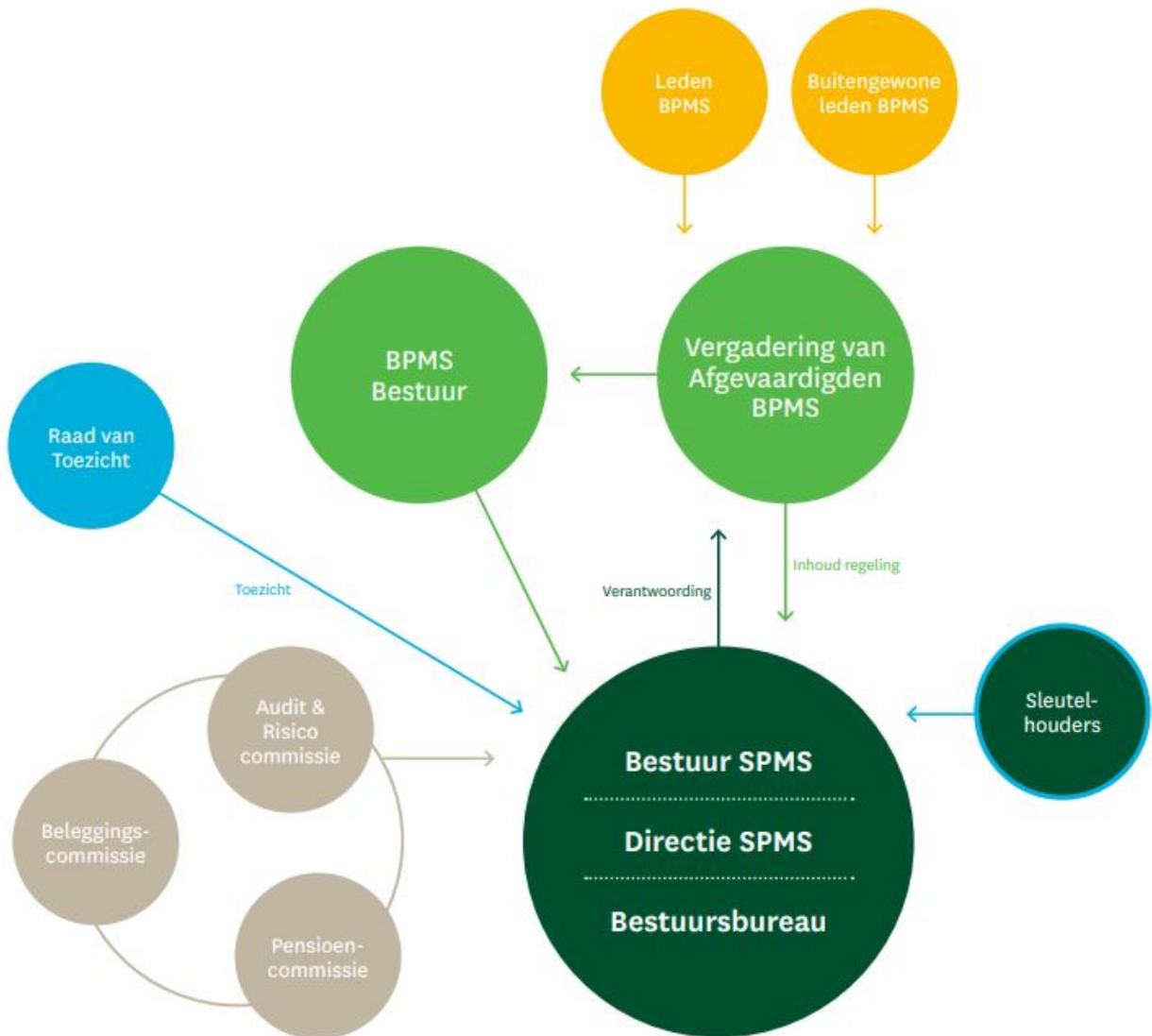
Het bestuur van SPMS legt verantwoording af aan de VvA van BPMS. Het bestuur van BPMS overlegt enkele keren per jaar met een delegatie van het bestuur van SPMS. Het bestuur van BPMS benoemt de SPMS-bestuursleden, voor zover deze de actieven vertegenwoordigen, en kan hen eventueel ook weer ontslaan. Het lid uit de geleding van de gepensioneerden wordt benoemd door de gekozen vertegenwoordigers van de gepensioneerden in de Vergadering van Afgevaardigden, op voordracht van het bestuur van SPMS. BPMS treedt op als 'opdrachtgever' van het fonds. BPMS heeft een belangrijke rol bij het bepalen van de inhoud van de pensioenregeling.

Rol Raad van Toezicht

Het bestuur van SPMS benoemt, na goedkeuring van DNB, de leden op voordracht van het bestuur van BPMS. Tot de toezichtstaken behoren:

- Toezicht houden op het beleid van het bestuur van het pensioenfonds en de uitvoering van de regeling, en op de algemene gang van zaken in het fonds;
- Het bestuur met raad terzijde staan.

De samenhang tussen de verschillende bestuursorganen is als volgt:

Uitbestede taken

SPMS heeft het pensioenbeheer ondergebracht bij APG en het vermogensbeheer bij BlackRock. Uiteraard is het bestuur van SPMS volgens de eisen van de Wvb verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Profiel

SPMS is een verplicht gesteld beroepspensioenfonds voor vrijgevestigde medisch specialisten. Onder het motto 'Uw pensioen, ons specialisme', wil SPMS op pensioengebied toegevoegde waarde en hoogwaardige dienstverlening leveren aan de deelnemers. Het pensioenfonds onderscheidt zich door zijn onvoorwaardelijke toeslagverlening. Hierdoor is de kans klein dat de inflatie niet kan worden gevolgd. Tevens wordt hierdoor het nadeel van de doorsneepremie gemitigeerd. Immers, door de vaste indexatie in de premie op te nemen, wordt het subsidiërende effect van de doorsneepremie gematigd. Daarnaast is de persoonlijke dienstverlening onderscheidend, zoals de advisering bij pensioenplanning door financiële planners. Er zijn circa 8.400 premiebetalende deelnemers, ongeveer 1.750 voormalige deelnemers die nog niet gepensioneerd zijn (slapers) en 7.300 pensioengerechtigden. Met een belegd vermogen van 12,4 miljard euro per 31 december 2019 behoort SPMS tot de top 20 van pensioenfondsen in Nederland. Gemeten naar de omvang van het vermogen is SPMS één van de grotere beroepspensioenfondsen. Het pensioenfonds wil de beloftes aan en de verwachtingen van de deelnemers waarmaken. SPMS hanteert daarom een degelijke financiële opzet die past bij het karakter van het pensioenfonds. Twee aspecten zijn kenmerkend voor dat karakter: een streven naar zekerheid en een streven naar invulling van de winstdelingsregeling. Hiervoor is het noodzakelijk om beheerste beleggingsrisico's te nemen en een voldoende grote buffer te hebben. SPMS is gevestigd in Zeist. Een voorloper van dit pensioenfonds werd al opgericht op 16 januari 1968. De pensioenregeling ging formeel van start op 1 januari 1973. De laatste statutenwijziging was op 7 maart 2019. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177485. Het pensioenfonds is aangesloten bij de koepelorganisatie Pensioenfederatie.

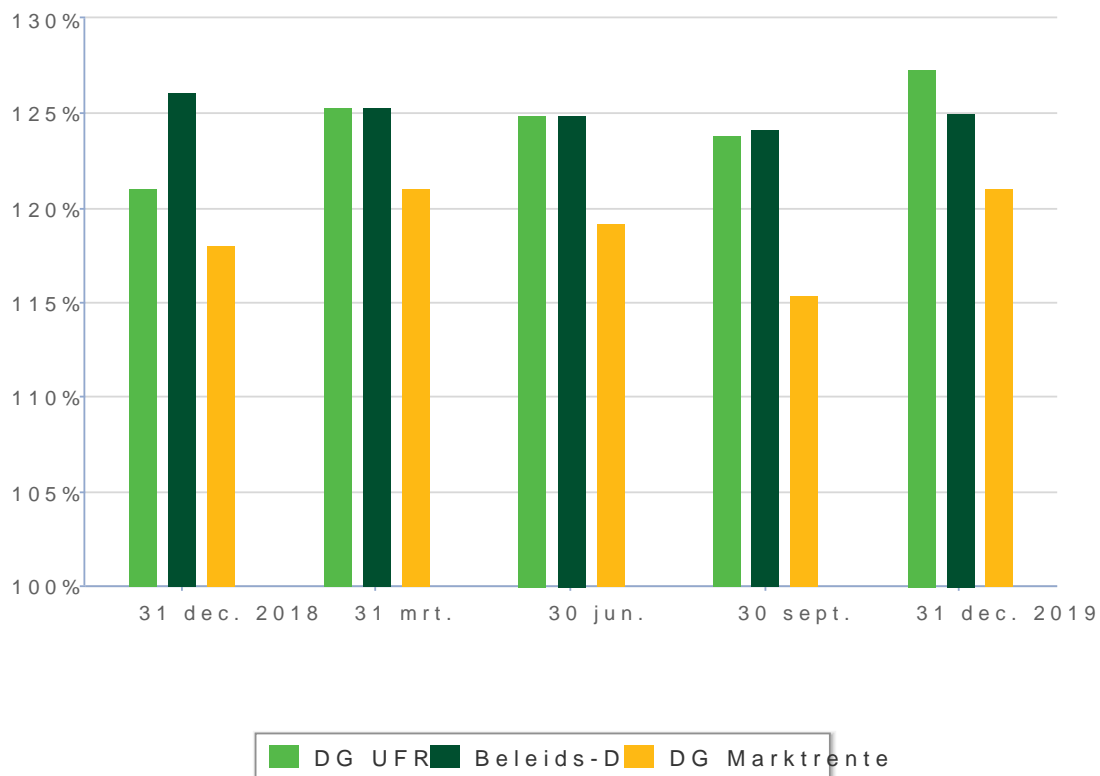
2. Bestuursverslag

2.1 Samenvatting

2.1.1 Financiële positie

Eind 2019 bedroeg de dekkingsgraad van SPMS 127%. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het aanwezige vermogen (teller) en de pensioenverplichtingen (noemer). De beleidsdekkingsgraad (gemiddelde over de laatste twaalf maanden) eind 2019 bedroeg 125%. Eind 2019 was de gemiddelde beleidsdekkingsgraad van de Nederlandse pensioenfondsen circa 103%.

Bij de pensioenverplichtingen heeft SPMS al rekening gehouden met de financiering van de jaarlijkse onvoorwaardelijke toeslag van 3% (zie 'Toeslagbeleid' in paragraaf 4.5.6). Hierdoor is de dekkingsgraad van SPMS op dit moment eigenlijk een reële dekkingsgraad op basis van de verwachte loonindex (zie begrippenlijst). Dit is bij de meeste Nederlandse pensioenfondsen niet het geval. Deze gaan namelijk bij het berekenen van hun dekkingsgraad uit van 0% stijging, dus van gelijkblijvende pensioenen. Jaarlijks moet SPMS ook een reële dekkingsgraad opleveren aan DNB op prijsindex. Deze bedraagt 176%. DNB publiceert dit cijfer per pensioenfonds. De ontwikkeling van de dekkingsgraad blijkt uit onderstaande figuur.

De dekkingsgraad, uitgaande van de marktwaarde op dagbasis, is gestegen van 118,1% naar 121,0%. De marktrente, gemeten op dagbasis, is gedurende 2019 gedaald. Het dieptepunt in de rente werd bereikt in augustus. Daarna is de rente weer gestegen, maar niet naar het niveau waarmee het jaar gestart is. Dit heeft dus geleid tot een stijging van de pensioenverplichtingen. Door de sterke financiële markten en de gedaalde rente is het belegd vermogen gestegen van

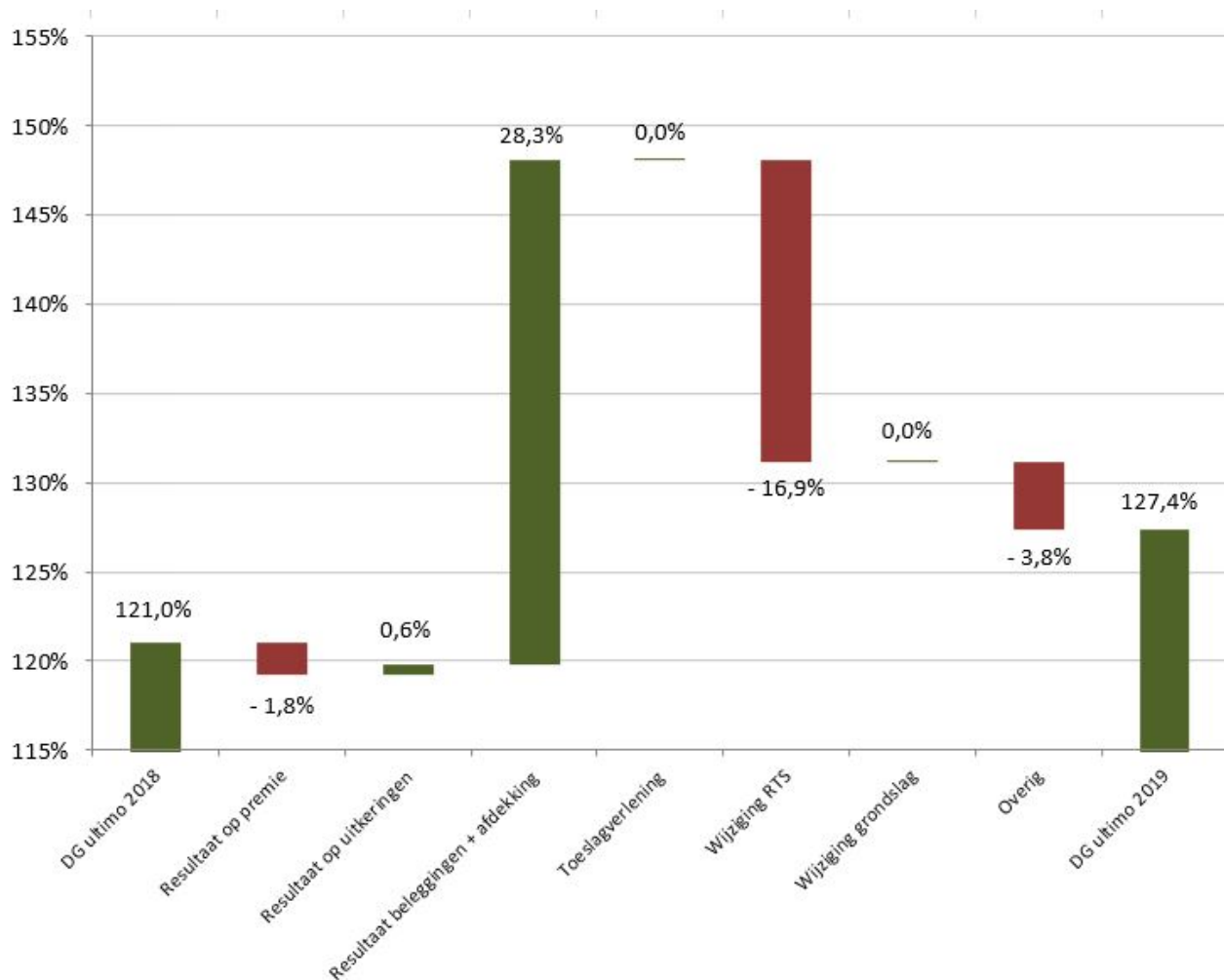

10,1 miljard euro naar 12,4 miljard euro.

2.1.2 Invloeden op de financiële positie: beleggingsresultaten, rente en levensverwachting

In 2019 behaalde SPMS een positief beleggingsrendement van afgerond 23%. Het belegd vermogen stijgt van 10,1 miljard euro naar 12,4 miljard euro. In het vervolg van deze paragraaf en in paragraaf 2.4 wordt nader ingegaan op de beleggingen en het behaalde resultaat.

In de verplichtingen eind 2019 (net als in 2018) zijn de meest recente sterftegrondslagen meegenomen: Prognosetafel AG2018 en de fondsspecifieke ervaringssterfte (op basis van het Willis Towers Watson Ervaringssterftemodel 2018).

2.1.3 Toeslagverlening in 2019

Op basis van de beleidsdekkingsgraad van de peildatum, 30 september 2019, heeft het bestuur besloten om per januari 2020 een toeslag toe te kennen van 3%. SPMS heeft de onvoorwaardelijke toeslag van 3% verleend, omdat de beleidsdekkingsgraad ruim boven de minimaal vereiste dekkingsgraad lag. De toeslagverlening bij SPMS was bij het besluit gebaseerd op de loonontwikkeling van de ambtenaren. De loonontwikkeling voor ambtenaren bedroeg 2,336% op basis van de voorlopige cijfers op de peildatum. De prijzen stegen in 2019 met 2,6% (consumentenprijsindex). In termen van gemiddelde koopkracht gingen de pensioenaanspraken er dus met 0,4% op vooruit. De uitgangspunten van SPMS bij

de toeslagverlening staan in het onderdeel 'Toeslagbeleid' in paragraaf 4.5.6.

2.1.4 Rente en valuta

De rente heeft een forse beweging laten zien in 2019. In de eerste acht maanden is de rente met meer dan 100 basispunten gedaald om daarna weer 50 basispunten te stijgen. De rente heeft veel invloed op de waarde van de verplichtingen. Een dalende rente laat de verplichtingen stijgen.

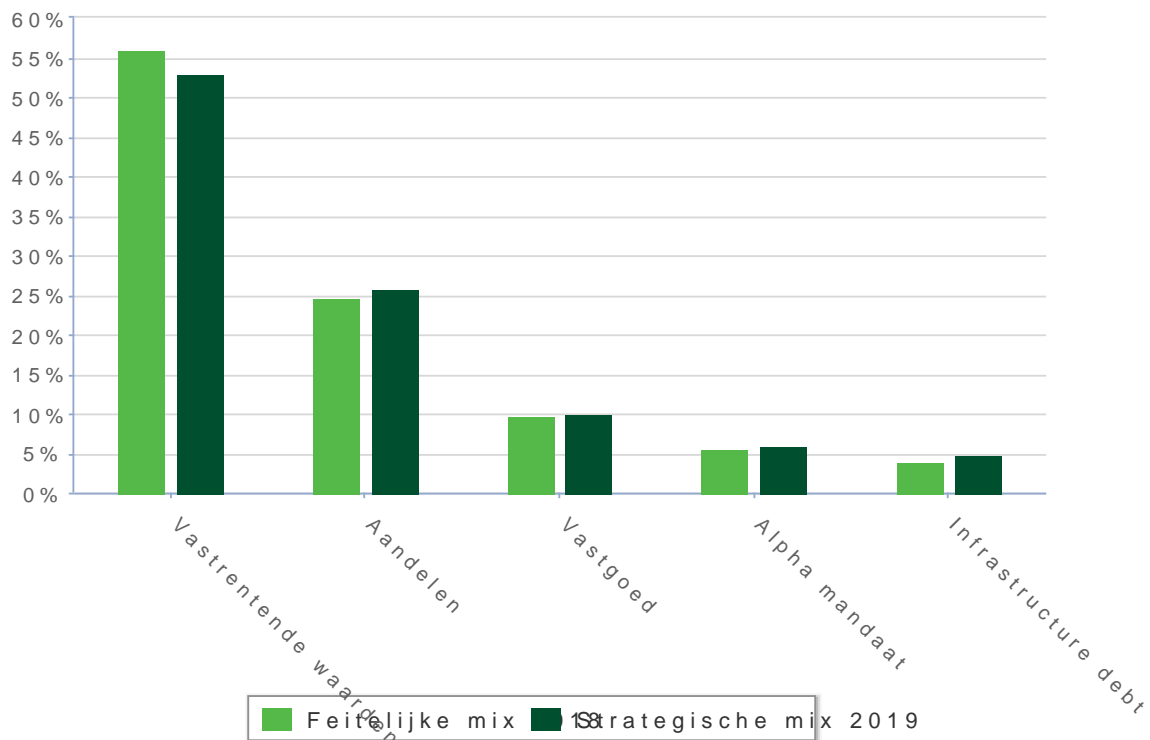
Om deze invloed te beperken kan een fonds het renterisico afdekken (deels door langlopende obligaties, deels door swaps). SPMS heeft het renterisico voor 78% op marktwaarde afgedekt. Een daling van de rente wordt dus grotendeels opgevangen door deze hedge. Bij een stijging van de rente worden de verplichtingen minder kostbaar (dat is gunstig voor de financiële positie), maar moet SPMS 'betalen' op de hedge.

Op tactisch niveau werd niet afgeweken van het strategisch afdekkingspercentage. Bij de rente-afdekking stuurt SPMS op basis van de marktwaardering van de verplichtingen.

Het valutarisico wordt ook afgedekt. Er is voor gekozen om de drie grootste valutaposities in de SPMS-portefeuille voor 100% af te dekken: de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen. De dollar is gestegen ten opzichte van de euro met 2,2%. SPMS heeft de grootste exposure naar de Amerikaanse dollar, waardoor de stijging van de dollar in combinatie met de 100%-valutahedge een negatieve bijdrage heeft gehad op het totale rendement van SPMS.

2.1.5 Beleggingsbeleid en beleggingsresultaten

Het laatste kwartaal van 2018 was een slecht kwartaal voor SPMS (-3,1%), maar dat werd in het eerste kwartaal van 2019 (10,2%) alweer meer dan gecompenseerd. Het rendement van SPMS is in 2019 uitgekomen op 23,4%. De rente was in 2019 behoorlijk volatiel met een dieptepunt van de rente in augustus. Maar over het hele jaar is er sprake geweest van een daling van de rente met bijna 80 basispunten. Het afdekken van het renterisico met langlopende obligaties en derivaten heeft dan ook een bijdrage geleverd van 11,1% van de 23,4%. Het belegd vermogen is gestegen naar 12,4 miljard euro. Een stijging van 2,3 miljard euro. Ook aandelen, vastgoed en vastrentende waarden (exclusief de rentehedge) hebben aanzienlijke rendementen laten zien. De vermogensverdeling eind 2019 is in de onderstaande figuur weergegeven.

In de beleggingsrichtlijnen legt SPMS vast hoe belegd moet worden. De strategische mix vloeit voort uit een ALM-studie. De ALM-studie wordt iedere 3 jaar uitgevoerd. In het jaarlijks beleggingsplan en de SNP (Strategic Norm Portfolio) worden eventuele aanpassingen toegelicht. Een update van de ALM-studie wordt daarom vaker uitgevoerd wanneer dat nodig is. In oktober 2019 is het vastgoed beheer overgegaan van LaSalle naar Townsend. Daarnaast heeft er een verschuiving plaatsgevonden binnen het LDI mandaat. SPMS dekt nog steeds 78% van de verplichtingen af, maar de invulling hiervan is veranderd, waardoor er eind 2019 een verschuiving heeft plaatsgevonden tussen het vastrentende mandaat en het LDI mandaat. De manager heeft nu meer vrijheid gekregen om de portefeuille in te vullen met staatsobligaties of rente derivaten. Er is wel een minimum aan staatsobligaties vastgesteld van 45% van de LDI portefeuille.

SPMS heeft een rendement behaald van 23,4% in 2019. Voor een deel was de rentedaling hiervan de oorzaak. Ook aandelen hebben met een rendement van 29,5% een behoorlijke bijdrage gehad. Alle beleggingscategorieën hebben een positieve bijdrage gehad op het rendement. Alleen het afdekken van de valuta's heeft negatief bijgedragen.

Het SPMS-beleid voor mandaten is om geen obligaties en aandelen ter beschikking te stellen voor het uitlenen van effecten (securities lending). Dit beleid is in 2019 geëvalueerd en gecontinueerd. Het ESG-beleid heeft veel aandacht gekregen in 2019. Er is een specifieke ESG-enquête geweest onder deelnemers. Dit heeft geleid tot het opstellen van ESG-beliefs, naast de al eerder vastgestelde Investment beliefs. Deze zullen door het bestuur in 2020 bekrachtigd worden. Dit kan invloed hebben op het ESG-beleid.

2.1.6 Risicomanagement

Het verkrijgen van inzicht in de risico's voor SPMS en de beheersing van deze risico's zijn kerntaken van het bestuur. In de eerste plaats richt het risicomanagementbeleid van SPMS zich op de strategische risico's. Het gaat hierbij om activiteiten van het fonds, die de financiële positie direct raken en die de uitvoering van het fonds bepalen. Voor de meer

operationele risico's ziet SPMS nadrukkelijk toe op de uitbestede werkzaamheden, zoals op het gebied van de pensioenadministratie, beleggingen en beleggingsadministratie.

De ALM-studie is een belangrijk instrument om inzicht te krijgen in de strategische beleggingsrisico's en helpt het Bestuur om de strategische beleggingsmix vast te stellen. Met inachtneming van de risicobereidheid van haar deelnemers, stemt het bestuur de strategische beleggingsmix af op de verplichtingenstructuur van SPMS en haar risicohouding.

Risicobeheer(sing) kent een dynamisch karakter en wordt waar nodig verder verbeterd. Eind 2018 is de risicotaxonomie (of risicocategorisering) toegevoegd aan het Integraal Risicomanagement-raamwerk. Hier wordt per risiconiveau aangegeven wat de relevante risico's zijn, wie beslist over de risico-acceptatie, hoe de risico's worden gemeten en gerapporteerd, wie over de risico's adviseren en wie verantwoordelijk zijn voor de monitoring.

De risico's en de beheersingsmaatregelen zijn momenteel geborgd in het document 'Risicomanagement bij SPMS'. In dit document zijn alle onderkende risico's opgenomen. Het bestuur bepaalt daarbij per risico de waarschijnlijkheid (kans) dat dit risico zich voordoet en welke impact het desbetreffende risico kan hebben op het pensioenfonds. Ook wordt in het document aangegeven welke beheersingsmaatregelen het fonds inzet en wat het netto risico is dat overblijft na de inzet van deze maatregelen.

Ten aanzien van de financiële risico's zijn markt-, rente- en liquiditeitsrisico als grote financiële risico's benoemd. Met gevoeligheidsanalyses en stress-scenario's wordt de impact van het marktrisico in kaart gebracht. Het renterisico is voor een groot deel afgedekt door middel van rentederivaten. Het liquiditeitsrisico wordt gemitigeerd door het uitwerken van stress-scenario's en het paraat hebben van een actieplan om liquiditeiten c.q. onderpand vrij te maken.

Als belangrijke 'niet-financiële' risico's zijn integriteits- en IT-risico's (met name de informatiebeveiliging en in het verlengde daarvan de beveiliging van persoonsgegevens) benoemd. Om het integriteitsrisico te beheersen, is onder meer een gedragscode opgesteld. Ook zijn diverse beleidsdocumenten beschikbaar. Deze worden getoetst door de compliance officer. Jaarlijks wordt de zogenaamde SIRA (Systematische Integriteitsrisico Analyse) uitgevoerd. Hierbij worden diverse integriteitsscenario's beoordeeld. Waar nodig worden nieuwe beheersmaatregelen toegevoegd. Ten aanzien van het IT-risico wordt jaarlijks de risicohouding voor IT-risico's vastgesteld. Op basis van het informatiebeveiligingsbeleid wordt de status bewaakt. Met de IT-veiligheidsagenda wordt de voortgang bewaakt.

Naast het document 'Risicomanagement bij SPMS' heeft het bestuur ook risico control frameworks (RCF) opgesteld voor de beheersing van de volgende vijf financiële risico's: renterisico, tegenpartijkredietrisico, liquiditeitsrisico, valutarisico en managerselectie en -monitoring. In dit framework worden risico-onderwerpen beschreven op basis van de componenten: strategie (het beleid), uitvoering (de procedures) en controle (rapportages etc.). De beoordeling van de financiële risico's komt ieder kwartaal terug in het Financial Risk Dashboard. Voor de niet-financiële risico's zijn ook soortgelijke beleidsdocumenten opgesteld. De beoordeling van desbetreffende risico's komt ieder kwartaal terug in het Non-financial Risk Dashboard.

Risico's en onzekerheden m.b.t. de Corona-pandemie

De uitgebroken Corona-pandemie begin 2020 heeft ook z'n weerslag gehad op het fonds, met name op financieel gebied en de bedrijfsvoering.

1) Financiële positie SPMS

In het eerste kwartaal van 2020 zijn de aandelenbeurzen sterk gedaald door de Corona-pandemie. Daarnaast is de rente voor de waardering van de verplichtingen gedaald. Dit samen heeft een sterke daling van de dekkingsgraad tot gevolg. Op het moment van schrijven is de meest recente dekkingsgraad die van 3 april 2020 111,2%. Dit is een daling van ca. 16%-punt ten opzichte van 31 december 2019. Door de sterke daling van de dekkingsgraad is het crisisplan van het fonds in werking getreden. In de situatie van het crisisplan zou het bestuur wijzigingen in bijvoorbeeld het beleggingsbeleid,

mits deze in beginsel een risico reducerend karakter dragen, kunnen aanbrengen (zie beleggingsbeleid).

Beleggingsbeleid

Het fonds heeft haar risicohouding inzake haar strategische beleggingsbeleid niet gewijzigd n.a.v. de Corona-pandemie. In verband met de verslechterde marktomstandigheden is de periodieke herijking ("rebalancing") van de beleggingsportefeuille wel nader besproken en over een langere periode uitgesmeerd. Met de rebalancing wordt het lange termijn beleggingsbeleid (en derhalve ook de duale ambitie en het premiebeleid) geborgd i.p.v. het actief op korte termijn bijsturen (door bijvoorbeeld risico te reduceren). In het kader van het crisisplan is er wel sprake van een meer intensieve monitoring door het bestuur van de marktontwikkelingen en de impact hiervan op de beleggingsportefeuille.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds per einde van een kalenderkwartaal onder het strategisch vereist eigen vermogen (VEV) komt te liggen, meldt het fonds dit onverwijld aan De Nederlandsche Bank (DNB) en dient het binnen drie maanden een herstelplan in bij DNB. Indien het fonds op het moment waarop het herstelplan uiterlijk moet worden ingediend, op basis van beleidsdekkingsgraad weer beschikt over het strategisch VEV, hoeft het alsnog geen herstelplan in te dienen. De dekkingsgraad ultimo maart bedroeg 112,3%. De bijbehorende beleidsdekkingsgraad kwam hiermee uit op 123,8% en bevindt zich nog boven de vereiste dekkingsgraad. Op basis van deze cijfers hoeft SPMS geen herstelplan in te dienen in het tweede kwartaal van 2020. Indien er sprake is van geen verbetering dan wel verslechtering van de dekkingsgraad, zal het fonds in de tweede helft van 2020 alsnog een herstelplan moeten indienen. Bij deze lagere dekkingsgraden i.c.m. lagere rendementsverwachtingen voor zakelijke waarden (commissie parameters) en vastrentende waarden (actuele rente met UFR) in het herstelplan neemt de kans op het korten van opgebouwd pensioen toe. Voor het nog op te bouwen pensioen neemt door de verder gedaalde rente de premiedekking af. Op basis van het premiedekkingbeleid van het fonds zal dit – als de rente zo laag blijft – leiden tot een verdere verlaging van de opbouw en/of verhoging van de premie voor 2021.

2) Bedrijfsvoering SPMS

Binnen SPMS zijn op voorhand al maatregelen genomen/ in kaart gebracht voor het geval zich een "event" voordoet dat mogelijk de continuïteit van SPMS in gevaar brengt. Dit zijn de volgende maatregelen:

- Bedrijfscontinuïteitsplan, met daarin opgenomen de belangrijkste processen en monitoring van uitvoerders.
- "Risico analyse uitval personeel bestuursbureau" en "vervanging directeur bij (tijdelijke) uitval".
- Uitbesteding aan gerenommeerde partijen, waarbij onderdeel van de overeenkomst business continuity is.

Daarnaast zijn specifieke maatregelen uitgerold om tijdens deze Corona-pandemie de dienstverlening aan de deelnemers te kunnen borgen.

Om ook tijdens de Corona-pandemie te kunnen blijven besturen bij uitval van bestuurders (door verplichtingen in het ziekenhuis of ziekte) heeft het bestuur een Executive Committee (Exco) ingesteld per 6 april 2020. Naast de bestuursleden hebben ook de directeur en RvT-leden zitting in het Exco. Door collega bestuursleden en/of RvT-leden te machtigen namens afwezige bestuurders te stemmen wordt geborgd dat besluitvorming doorgang kan hebben. Het bestuur kan besluiten het Exco op te heffen als deze niet langer nodig is. Er wordt gedurende de periode waarin het Exco is ingesteld zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande governance van het fonds.

Tot slot zij opgemerkt dat SPMS zich houdt aan de voorschriften van het RIVM en de overheid. Medewerkers van SPMS werken zoveel mogelijk vanuit huis en vergaderingen vinden digitaal plaats.

Op kantoor geldt een minimale bezetting van twee personen, hetgeen geborgd wordt via een roulatieschema.

Tot slot is het interne beheersingssysteem bij SPMS inhoudelijk ingericht volgens het 'three lines of defence'-model, hetgeen in lijn is met Europese regelgeving (IORP II).

In paragraaf 2.7 worden de risico's verder toegelicht.

2.1.7 Kosten

De kosten die SPMS maakt, kunnen worden onderverdeeld in een drietal categorieën: kosten pensioenbeheer, kosten vermogensbeheer en transactiekosten. Kosten pensioenbeheer zijn de kosten die gemaakt worden voor de pensioenadministratie en pensioencommunicatie. Kosten vermogensbeheer zijn de kosten die het fonds moet maken om het vermogen te kunnen beleggen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van fiduciair beheer, kosten van advies, kosten van portefeuillebeheer en prestatieafhankelijke vergoedingen. Het derde onderdeel betreft de transactiekosten. Transactiekosten zijn de kosten die het fonds moet maken om een beleggingstransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Dit zijn niet kosten die SPMS aan de vermogensbeheerder betaalt, maar de kosten die bijvoorbeeld aan de beurs of aan een broker betaald worden. Deze categorie kosten is moeilijk te verbijzonderen, omdat de kosten impliciet onderdeel uitmaken van een zogenaamde nettoprijs die bij een transactie overeengekomen is. Deze kosten zijn dus al verrekend met het rendement.

De toerekening van kosten aan pensioenbeheer dan wel aan vermogensbeheer is gebaseerd op een bestuursbesluit over een kostenbeleid-notitie. De hoofdregel in die notitie is dat kosten die naar hun aard rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan Pensioenuitvoering of Vermogensbeheer, daar ook aan worden doorbelast. Kosten met een gemengd of algemeen karakter ('overhead' zoals de directie en de controller maar ook de huur van het gebouw) worden 50%/50% verdeeld over Pensioenuitvoering en Vermogensbeheer. Aan transactiekosten worden geen 'overhead'-uitgaven toegerekend.

Oordeel bestuur over kosten

Het bestuur is van oordeel dat het kostenniveau aanvaardbaar is gezien de dienstverlening aan de belanghebbenden. De uitgebreide onderbouwing is te vinden onder de kopjes; Pensioenuitvoeringskosten en Kosten vermogensbeheer. Het bestuursoordeel is gebaseerd op o.a. het IBI-rapport (Institutioneel Benchmarking Instituut) dat in 2018 uitgebreid is besproken, het Nationaal Kosten onderzoek Beleggen 2020 en een eigen analyse door het bestuursbureau van een aantal jaarverslagen van beroepspensioenfondsen.

Deze rapporten en analyses bevestigden het bestuursoordeel; gegeven het beleggingsbeleid is het kostenniveau aanvaardbaar. Samengevat komt het er neer dat het hoge serviceniveau en de governance van een beroepspensioenfonds extra kosten met zich mee brengen. De relatief hoge kosten van vermogensbeheer zijn acceptabel vanwege de kans op extra rendement en de voordelen van diversificatie (waarvoor in meerdere en ook duurdere beleggingscategorieën moet worden belegd).

Algemeen 2019

De kosten voor 2019 worden hierna beschreven. In deze kosten zijn de kosten van BTW inbegrepen. Voor de pensioenuitvoeringskosten bedragen deze 724 duizend euro en voor de direct in rekening gebrachte facturen inzake vermogensbeheer bedragen deze 5,6 miljoen euro.

Pensioenuitvoeringskosten

- 7,6 miljoen euro (2018: 6,7), oftewel,
- 484 euro (2018: 434) per deelnemer (actieven plus gepensioneerden).
- 2,1 procent (2018: 2,0 procent) van de premie (actieven).

In paragraaf 4.6.6 (jaarrekening) worden de kosten pensioenbeheer verder uitgesplitst. De kosten pensioenbeheer van SPMS betreffen een relatief hoog bedrag per deelnemer, als deze worden vergeleken met veel fondsen van vergelijkbare grootte. Dit wordt enerzijds verklaard door het hoge serviceniveau voor de deelnemers en een goede kwaliteit van de pensioenadministratie. SPMS heeft bijvoorbeeld een aantal gecertificeerde Financieel planners in dienst om de deelnemer te informeren in persoonlijke gesprekken en door specifieke rapporten. Kosten gemaakt in het kader van controle en risicomanagement vertalen zich niet direct in extra opbrengsten, maar voorkomen mogelijk verliezen of toekomstige herstelkosten. Anderzijds zijn de kosten ook relatief hoog door de governancestructuur die hoort bij een

beroepspensioenfondsen. De wetgever schrijft onder andere voor dat het fonds een eigen beroepspensioenvereniging dient te hebben. Daarnaast heeft een beroepspensioenfonds in tegenstelling tot een bedrijfstak- of ondernemingspensioenfonds rechtstreeks contact met alle individuele deelnemers (bijvoorbeeld incasso, voorlichting). Veel ondernemingspensioenfondsen hoeven slechts contact te onderhouden met een aantal of zelfs maar één werkgever(s). Daarbij verzorgt de personeelsafdeling bij die werkgever(s) meestal een deel van de pensioenvoorlichting.

Een oordeel of de kosten “hoog” of “laag” zijn wordt grotendeels bepaald door de benchmark of de groep van fondsen waarmee het zich vergelijkt. Als het pensioenfonds zich vergelijkt met andere Beroepspensioenfondsen zijn de kosten niet hoog. De kosten uitgedrukt per deelnemer zijn in 2019 gestegen tot 484 euro. Het fonds zit daarmee weer terug op het niveau van 2017 (490 euro). De toename van de kosten wordt vooral veroorzaakt door extra kosten gemaakt in de categorie Projecten. De stijging bij Projecten heeft als achterliggende oorzaak de ontwikkeling van de Quick Scan; een online tool voor pensioenplanning, toegankelijk voor alle deelnemers.

Het actuarieel bureau LCP doet jaarlijks onderzoek naar de kosten van pensioenbeheer in Nederland. Over 2018 is per 12 september 2019 een rapport verschenen: "Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2019". Zij hebben voor de Beroepspensioenfondsen separaat berekend wat het gemiddelde is voor de kosten van pensioenbeheer per deelnemer. Over 2018 was dat 408 euro.

Kosten vermogensbeheer

Zoals zichtbaar is in de hierna weergegeven tabel bestaan deze kosten uit twee componenten. Ten eerste bevat het kosten vermogensbeheer zoals deze ook zijn opgenomen in paragraaf 4.6.3 (jaarrekening). Dit zijn de (directe) kosten waarvoor het fonds in 2019 facturen heeft ontvangen en betaald. Het gaat om de kosten voor bewaarloon, beheerloon en advieskosten. Ook de kosten van het bestuursbureau zijn hierin gedeeltelijk meegenomen. Het andere deel van de kosten van het bestuursbureau is hierboven meegenomen onder de kosten pensioenbeheer. Naast deze directe kosten heeft SPMS ook te maken met indirecte kosten. Indirecte kosten ontstaan bij beleggingen in fondsen, die op hun beurt ook weer in andere fondsen belegd (kunnen) zijn. Doordat hier meerdere lagen zijn is het soms lastig om alle kosten inzichtelijk te krijgen. De indirecte kosten worden verrekend met het rendement. Voor het kwantificeren van deze kosten hebben we gebruik moeten maken van de geschatte opgaven van de onderliggende vermogensbeheerders.

Beleggingskosten (x € 1 miljoen)

	direct	indirect	totaal
Beheervergoeding	24,1	10,3	34,4
Vergoeding voor fiduciair beheer	4,5	-	4,5
Bewaarloon	2,0	-	2,0
Overige kosten	1,5	-	1,5
Totaal beheervergoedingen	32,1	10,3	42,4
Prestatievergoedingen	5,7	5,8	11,5
Totaal Beleggingskosten 2019 (excl. Transactiekosten)	37,8	16,1	53,9
Totaal Beleggingskosten 2018 (excl. Transactiekosten)	30,0	14,0	44,0

De totale beleggingskosten zijn in 2019 gestegen met € 9,9 miljoen (53,9 -/- 44,0) en vallen hiermee ongeveer 22 procent hoger uit dan in 2018. Deze stijging is voor veruit het grootste deel te verklaren door een stijging van de performance fee (ad 6,6 mln) van 4,9 mln in 2018 naar 11,5 mln in 2019. Het gemiddeld belegd vermogen is in 2019 (11,71 mld) met ongeveer 14% gestegen (in 2018; 10,26 mld). De beheervergoedingen zijn het resultaat van “prijs” maal “hoeveelheid”. Nu de prijs (het afgesproken tarief met de vermogensbeheerder) op hoofdlijn hetzelfde is gebleven, is de beheervergoeding in miljoenen uitgedrukt, ook gestegen.

SPMS heeft er voor gekozen om een goed gespreide portefeuille aan te houden. Deze spreiding kenmerkt zich door een spreiding over meerdere beleggingscategorieën en een regionale spreiding binnen alle beleggingscategorieën. Er is ook gekozen voor een combinatie van actief beheer en passief beheer. Dit sluit aan bij de investment beliefs van SPMS. Met name de verdeling over beleggingscategorieën heeft grote invloed op de hoogte van de kosten. Het belang in hedge funds, niet beursgenoteerd vastgoed en infrastructure debt heeft een groot effect op de hoogte van de zichtbare kosten. Daarnaast heeft SPMS een relatief groot deel van de portefeuille via actieve strategieën belegd. Actief beheer is duurder dan passief beheer. Hier staat potentieel de outperformance tegenover. Over de afgelopen 5 jaar is er sprake van een underperformance ten opzichte van de benchmark. Er is over die periode een underperformance behaald van gemiddeld 0,04%. De kosten hebben echter niet alleen betrekking op actief beheer. Het grootste deel van de hogere kosten wordt veroorzaakt door beleggingen in hedge funds en onroerend goed, die als doel hebben een betere diversificatie te krijgen, maar wel duurder zijn dan bijvoorbeeld vastrentende waarden (bijvoorbeeld obligaties). De samenstelling van de SPMS portefeuille is voor het bestuur een afweging van risico, rendement, complexiteit en kosten. Kosten gaan altijd voor de baat uit en voor een deel staan die kosten vast en de opbrengsten zijn onzeker. Door te spreiden in risico's en beleggingscategorieën verwacht SPMS ook in perioden waarin aandelen en/of obligaties het minder goed doen, een gunstiger rendement te behalen. Een aantal van deze categorieën heeft hogere kosten, maar als de strategie werkt, betaalt dat zich terug. Alleen een kostenvergelijking is onvoldoende. Kosten moeten gerelateerd worden aan rendements- en risicoprofiel en zo mogelijk een benchmark. Voor een verantwoording over de benchmark, zie onder de kop: Benchmark onderzoek.

Beleggingskosten per categorie (x € 1 miljoen)

	2019		beheervergoeding		performance		totaal 2019		transactiekosten
	gemidd. Belegd vermogen(mln)	€ (mln)	bp	€ (mln)	bp	€ (mln)	bp	€ (mln)	
Vastrentende waarden	5.904	15,1	26	2,8	5	17,9	30	11,0	
Aandelen	2.932	10,1	34	0,8	3	10,9	37	3,1	
Vastgoed	1.062	7,1	67	-	-	7,1	67	1,6	
Alternatieve beleggingen (Hedgfondsen/Alpha-mandaat)	588	9,6	164	7,9	135	17,5	298	9,2	
Overlay (derivaten / deposito's)	1.221	0,5	4	-	-	0,5	4	2,2	
Totaal 2019	11.707	42,4	36	11,5	10	53,9	46	27,2	
Totaal 2018						44,0	43	21,5	

Tellingen betreffen totalen van onafgeronde bedragen

Transactiekosten

Evenals voor het boekjaar 2018 is het look through-principe ook voor de transactiekosten in beleggingsfondsen verplicht (comply or explain). Indien een pensioenfonds belegt middels beleggingsfondsen worden de kosten van vermogensbeheer en transactiekosten van die beleggingsfondsen meegenomen in de totale kosten. De transactiekosten van SPMS bedroegen € 27,2 miljoen of wel 0,23% (2018; 0,21%) van het gemiddeld belegd vermogen in 2019. De stijging is te verklaren door 1) een stijging van 3,8 miljoen in het Blackstone-mandaat (Hedge-fund) en 2) een grotere allocatie naar een ECM (Equity Capital Markets)-strategie waar meer wordt gehandeld. De transactiekosten zijn voor aandelen de feitelijke kosten en voor vastrentende waarden de waargenomen spreads in de markt. Door de wijze waarop bij vastrentende waarden met kosten wordt omgegaan als onderdeel van de spread is het lastig voor de pensioensector om

dit volledig en correct weer te geven.

Benchmarkonderzoek

De kosten van een benchmark zijn lastig te bepalen. Er zijn immers geen bestanden beschikbaar van fondsen met een vergelijkbare omvang, eenzelfde mate van actief beheer en dezelfde strategische mix. Om een indruk te krijgen of een pensioenfonds relatief gunstig is qua kosten of niet, kan het kosten-percentage ook vergeleken worden met andere aanbieders (pensioenfonds maar ook partijen op de commerciële markt). Het bestuur heeft er dit jaar voor gekozen om ook als invalshoek voor de analyse te nemen het perspectief van de deelnemer. Wat zou een deelnemer aan kosten oplopen bij een vergelijkbaar (para-medisch) beroepspensioenfonds? Of wat zijn de kosten van bijvoorbeeld beleggingsverzekeringen? Dit is een alternatief als een deelnemer van SPMS niet langer rechten zou opbouwen.

Perspectief vanuit pensioenfondsbestuur

De kosten van pensioenuitvoering, per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers) bij:

- andere “(para)medische” beroepspensioenfonds (2018) : € 467
- SPMS, 2018 : € 434

De kosten van vermogensbeheer, in % (vermogenskosten in €/gemiddeld belegd vermogen in €):

- andere “(para)medische” beroepspensioenfonds (2018) : 0,48%
- SPMS, 2018 : 0,43%

Perspectief vanuit de deelnemer

Bij deze analyse is gebruik gemaakt van het Nationaal Kosten Onderzoek Beleggen 2020 (hierna NKO), waarvan de belangrijkste resultaten in het Financieel Dagblad van 3 februari 2020 zijn gepubliceerd. In het rapport wordt onderscheid gemaakt tussen o.a. de volgende segmenten:

- Collectief pensioen (in het NKO zijn hiervoor de 25 grootste fondsen geselecteerd)
- Aanvullend pensioen (in het NKO zijn hiervoor alleen de commerciële partijen meegenomen)
- Vrije vermogensopbouw Zelf beleggen (Banken, verzekeraars en vermogensbeheerder)
- Vrije vermogensopbouw Beheerd beleggen (idem, maar met extra, t.o.v.: Zelf beleggen, dienstverlening door de aanbieder).

Het fonds heeft kennis genomen van het rapport en getracht hier de belangrijkste kwalitatieve bevindingen voor onze deelnemer weer te geven:

- 'Vanuit internationaal perspectief zijn de beleggingskosten in Nederland gemiddeld genomen zeer competitief.'
- 'Binnen het segment Collectief pensioen wordt transparant gerapporteerd over de omvang van het belegd vermogen.'
- 'De meeste aanbieders van individuele- en aanvullende pensioenproducten en van beleggingsproducten geven weinig informatie over het belegd vermogen.'

De bestuurlijke conclusie voor SPMS kan zijn dat zij op het huidige pad van kostentransparantie en kostenbeheersing door kan gaan.

Segment (aanbieder op de “markt”)	Kosten in %
Collectief (“via werkgever”, en daarmee pensioenfonds)	0,48
Aanvullend pensioen (commerciële partij) *)	0,67
Vrije vermogensopbouw Zelf beleggen	0,95
Vrije vermogensopbouw Beheerd beleggen	1,29

*) In de analyse wordt uitgegaan van het goedkoopste mixfonds.

In het algemeen kan gesteld worden dat de kosten in lijn zijn met de verwachtingen.

Ook hier kan de conclusie zijn dat SPMS zich in het “juiste kwadrant” bevindt en dat de kosten in lijn liggen met de verwachtingen. Uit het rapport kan worden afgeleid dat het segment Collectief positief onderscheidt door informatie te verschaffen of het beleggen actief of passief van karakter is. Voor het volgende verslagjaar is het bestuur voornemens een gerichtere analyse op de verschillende asset-categorieën uit te laten voeren.

2.1.8 Pensioenbeleid

Algemeen

De huidige regeling is een basispensioen met een streven naar zekerheid. Het fonds onderscheidt zich al jaren door een onvoorwaardelijke toeslagverlening. Naast het bieden van een kapitaal gedekte pensioentoezegging van ouderdoms- en nabestaandenpensioen, gaat het ook om het behoud van een goede voorziening bij overlijden en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Het doel van het fonds is het nakomen van de nominale beloftes. Dit kan door ook in de toekomst een pensioen na te streven dat in de buurt van de ambitie van de huidige regeling kan blijven. In hoeverre dit beleid door SPMS te realiseren is, hangt af van de uitwerking van het pensioenakkoord dat in 2019 is bereikt.

Fiscale wetgeving

Via de fiscale regelgeving helpt de overheid de medisch specialist om een goed pensioen op te bouwen. De te betalen pensioenpremies zijn belastingvrij en de uitkering is belast. Een wijziging van de fiscale mogelijkheden raakt doorgaans ook de pensioenregeling van SPMS. De SPMS-regeling is al regelmatig aangepast aan de beschikbare fiscale ruimte. Zo heeft de fiscale aftopping van de maximale pensioenopbouw, die sinds 2015 van kracht is, geleid tot een aanmerkelijke aanpassing. Deze grens lag in 2019 op 107.593 euro (2020: 110.111). Daarboven mag geen pensioen worden opgebouwd.

Een van de doelstellingen van SPMS is het streven naar een fiscaal optimaal pensioen. Omdat een rekenleeftijd van 65 jaar in de SPMS-pensioenregeling wordt aangehouden, beperken de huidige fiscale regels het maximale opbouwpercentage. Daarom wordt regelmatig getoetst of de pensioenregeling van SPMS in de beschikbare fiscale ruimte blijft passen. Net als in 2019 is ook in 2020 de jaarlijks nieuwe opbouw verlaagd in verband met het premiedekkingsgraadbeleid. Ook is de fiscale pensioenrichtleeftijd van 68 jaar niet verder verhoogd. Daardoor is de fiscale ruimte feitelijk toegenomen en was een nieuwe toets niet nodig. Onderdeel van het pensioenakkoord is een mogelijk nieuw fiscaal kader. Dit kader lijkt met een leeftijdsonafhankelijke vlakke premie, zonder voorgeschreven pensioenleeftijd of opbouwpercentages, eenvoudiger te worden. Bij de uitwerking van de nieuwe mogelijke contracten wordt in het pensioendebat, tot nu toe, echter gesproken van een premieplafond van 27%. Dit premieplafond is bijna 20% lager dan de huidige maximale SPMS-premie. Dit zou kunnen betekenen dat de waarde van de toekomstige jaarlijkse pensioenopbouw substantieel lager zou uitvallen.

Pensioen wet- en regelgeving

Voor het pensioenbeleid is het nauw volgen en naleven van de pensioenwet- en regelgeving van groot belang. De demografische ontwikkeling, arbeidsmarkt en de lagerenteomgeving vragen al langer om pensioenhervorming. De mogelijke gevolgen van het in de zomer van 2019 bereikte pensioenakkoord en toekomstscenario's voor de SPMS-regeling, worden besproken in een Werkgroep Toekomst, in de commissies en in het bestuur. Een nieuw pensioenstelsel zal invloed hebben op de SPMS-regeling. De uiteindelijke impact is sterk afhankelijk van de uitwerking van het pensioenakkoord in wet- en regelgeving. Hierbij wordt een ruime overgangperiode verwacht. Tot die tijd zijn grote aanpassingen aan de regeling, vooruitlopend op meer informatie rondom het nieuwe pensioencontract, niet gewenst. Een uitzondering daarop zou een verhoging van de pensioenrekenleeftijd kunnen zijn. In het belang van alle deelnemers en om operationele risico's te voorkomen, zal SPMS zich, samen met de pensioenadministratie van APG, tijdig voor te bereiden op de komende veranderingen.

2.2 Goed pensioenfondsbestuur

2.2.1 Governance en de Code

De kwaliteit van het SPMS-bestuur moet passen bij de (complexe) omgeving waarin het fonds opereert. Goede governance vergroot de effectiviteit, legitimeert ten opzichte van de belanghebbenden en helpt excessen te voorkomen. Voor beroepspensioenfondsen is wettelijk geregeld dat het bestuur dient te bestaan uit vertegenwoordigers van de beroepspensioenvereniging die de verplichtstelling hebben aangevraagd. Dit is bij SPMS van oudsher de structuur en ook de inrichting. Verder krijgt goed pensioenfondsbestuur bij SPMS gestalte in de juiste checks and balances tussen de functies bestuur, verantwoording en intern toezicht.

Het huidige bestuursmodel van SPMS functioneert goed en past bij de beroepsgroep. De functie van verantwoordingsorgaan ligt bij de Vergadering van Afgevaardigden (VvA). Dit orgaan bestaat uit afgevaardigden van alle ziekenhuizen waarin vrijgevestigde medisch specialisten de actieve leden zijn. Het gaat om 61 zelfstandige medische staven in de ziekenhuizen (stand per 31 december 2019). Dit aantal is in 2019 gelijk gebleven. Bij het sluiten van ziekenhuizen en verdere fusies valt een daling te verwachten.

Naast de actieve leden hebben de gepensioneerden en slapers tien zetels in de VvA. Hun stemrecht is met 50% van de stemmen gelijk aan dat van de actieve leden, voor de taken die zijn toebedeeld aan het verantwoordingsorgaan. Ook degenen die niet in een ziekenhuis werken, zijn in de VvA vertegenwoordigd. Het afleggen van verantwoording is dus stevig ingevuld. Een verantwoordingsorgaan van een dergelijke omvang, waarin vertegenwoordigers vanuit het gehele land verenigd zijn, is uniek in het Nederlandse pensioenveld.

Code Pensioenfondsen

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben een Code opgesteld, waarin normen geformuleerd zijn voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code is een gedragscode voor de sector en bestaat uit normen die de sector zichzelf oplegt. Het doel van de Code is het bewustzijn van 'goed pensioenfondsbestuur' te stimuleren bij bestuurders, leden van het intern toezicht (RvT) en de VvA als verantwoordingsorgaan (VO). Daarnaast vereist de huidige tijd vanuit het maatschappelijk belang van het pensioenfonds dat het functioneren van het bestuur meer aandacht krijgt. Het streven naar optimalisering van de kwaliteit van het pensioenfondsbestuur kan met de Code inzichtelijker worden gemaakt. Er is een Monitoringscommissie ingesteld die dit jaarlijks monitort en daarover rapporteert. Net als voorgaande jaren wordt daarom in dit jaarverslag aandacht besteed aan de rapportage over de (naleving van de) Code Pensioenfondsen.

De Code gaat in op de rol van het bestuur en de andere organen van het fonds. De Code bevat thema's als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen. Daarnaast geeft de Code weer hoe benoeming, ontslag en zittingstermijnen van bestuursleden en leden van andere organen worden geregeld. De acht thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait zijn: Vertrouwen waarmaken, Verantwoordelijkheid nemen, Integer handelen, Kwaliteit nastreven, Zorgvuldig benoemen, Gepast belonen, Toezicht houden en inspraak waarborgen en Transparantie bevorderen.

Bij de verantwoording over 2019 gaat het steeds om de 'state of mind'. De Code laat ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur in de (beleids)keuzes die het maakt. De Code levert daarmee een bijdrage aan het transparanter maken van de verhoudingen binnen het pensioenfonds en de communicatie met belanghebbenden.

De waarde van de Code zit met name in de jaarlijkse dialoog en afgewogen besluitvorming over de onderwerpen in deze Code. Op een aantal punten wijkt SPMS af van de normen van de Code. Deze afwijkingen hebben te maken met de structuur van het beroepspensioenfonds. Zo worden bestuursleden benoemd door het bestuur van de beroepspensioenvereniging, na selectie door het fondsbestuur. Eén bestuurslid wordt benoemd door de buitengewone VvA-leden. Ook bij de RvT en het verantwoordingsorgaan gelden afwijkende benoemingsprocedures. De RvT wordt

benoemd door het bestuur van SPMS, na een voordracht door het bestuur van BPMS. Bij het verantwoordingsorgaan worden de actieve leden benoemd door hun achterban in de ziekenhuizen. Voor een beroepspensioenfonds als SPMS is deze invulling vanwege het noodzakelijke draagvlak heel belangrijk. De afgevaardigden vervullen daarmee een soort spilfunctie tussen bestuur en deelnemer.

Het eigen functioneren is voor het SPMS-bestuur en voor het intern toezicht een continu aandachtspunt. Jaarlijks organiseert het bestuur een zelfevaluatie. Eens in de drie jaar wordt de evaluatie conform de Code Pensioenfondsen begeleid door een externe partij om het functioneren onafhankelijk te observeren. Bij die evaluatie komt aan de orde of het bestuur en het intern toezicht voldoende geschikt en divers zijn en wordt bovendien gekeken naar gedrag en cultuur. Ook voor 2019 wordt deze evaluatie onder externe begeleiding gedaan, mede op basis van de bevindingen uit eerdere evaluaties.

We rapporteren op de website www.spms.nl in een bijlage over de naleving van alle principes van de Code Pensioenfondsen. Als hiervan is afgeweken, wordt dat gemotiveerd (pas-toe-of-leg-uit).

In bijlage III van dit jaarverslag worden de normen (en naleving ervan) toegelicht die betrekking hebben op rapportering in een jaarverslag (conform aanbeveling van de Pensioenfederatie).

2.2.2 Intern toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds. De RvT staat het bestuur bij met advies en fungeert als gesprekspartner. De eindverantwoordelijkheid voor het bestuur en het initiëren en uitvoeren van de bestuurstaken ligt bij het bestuur. De RvT heeft verslag gedaan van haar werkzaamheden in Hoofdstuk 3. In 2019 hebben zich in de samenstelling van de RvT geen wijzigingen voorgedaan.

2.2.3 Verantwoording

De VvA is als verantwoordingsorgaan bevoegd een oordeel te geven over het beleid van het bestuur van SPMS. In juni 2019 stond de VvA uitgebreid stil bij het conceptjaarverslag over 2018, met het daarbij horende actuariael rapport. De VvA dechargeerde vervolgens bestuur, directie en RvT van SPMS over het gevoerde beleid in 2018. Andere punten waarover de VvA in 2019 geconsulteerd is, zijn de voorstellen voor het herstel van de lage premiedekkingsgraad, de verlaging van pensioenopbouw en verhoging van de premies voor 2020. Ook zijn zij geïnformeerd over de toekomstvisie en strategie van BPMS en SPMS. Verder is de vergadering geïnformeerd over het tot stand komen van het pensioenakkoord in juni van het verslagjaar en de wijze waarop de voorbereiding van de hervorming van het pensioenstelsel door de beide besturen ter hand wordt genomen. Tot slot zijn mogelijke wijzigingen in het pensioenreglement, zoals het verhogen van de pensioenrekenleeftijd naar 67 of 68 jaar en het communicatiejaarplan besproken.

Volgens de nieuwe Code Pensioenfondsen dienen alle leden van de VvA ook de gedragscode van het fonds te tekenen. Gezien de omvang van de groep en de mate van invloed die de individuele leden hebben op de besluitvorming van SPMS, is dit een bepaling waarbij het bestuur in de bijlage uitlegt waarom de naleving op dit punt afwijkt.

2.2.4 Externe toezichthouders

Het SPMS-bestuur heeft in 2019 één keer een bespreking gehad met vertegenwoordigers van DNB. Daarnaast zijn er periodiek telefonische overleggen met de toezichthouder. Deze gesprekken met SPMS gingen onder meer over de implementatie van IORP II en de sturing op de premiedekkingsgraad. Verder wordt het fonds bevraged over strategische risico's en verandervermogen.

In 2019 hebben DNB en AFM geen dwangsommen of boetes opgelegd aan SPMS. DNB heeft geen aanwijzingen aan het fonds gegeven en geen bewindvoerder aangesteld. Ook heeft DNB de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Het bestuur hecht veel waarde aan het onderhouden van een goede relatie met de toezichthouders.

2.2.5 Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond eind 2019 uit negen bestuursleden. Acht zijn benoemd door de actieve deelnemers en één door de buitengewone leden namens slapers en gepensioneerden. Om de continuïteit te waarborgen, zorgt het bestuur in overleg met het bestuur van BPMS voor aspirant-bestuursleden. Eind 2019 is een aspirant-bestuurslid gestart. Hij zal in 2020 diverse opleidingen gaan volgen en woont vanaf november 2019 bestuurs- en commissievergaderingen bij. Per 1 maart 2019 is de voorzittersrol van de heer M. Bijl overgenomen door de heer P. Biemond. Het bestuur bedankt de heer M. Bijl voor zijn langdurige inzet en verdiensten.

Op 15 februari 2020 is mevrouw C. Kiewiet geen bestuurslid meer wegens verstrijken van de benoemingstermijn. Wegens privéomstandigheden wordt deze termijn niet verlengd. Het bestuur bedankt ook mevrouw Kiewiet voor haar enthousiaste inzet en verdiensten.

Diversiteitsbeleid SPMS

Diversiteit is een strategische noodzaak geworden. Dit draagt bij aan de kwaliteit van besluitvorming en zorgt voor draagvlak. Diversiteit is geen doel, maar een middel. Een middel voor het beter functioneren van een bestuur, Raad van Toezicht, een beroepspensioenvereniging en Verantwoordingsorgaan. Diversiteit is een belangrijk, maar vaak ook complex onderwerp. Het bestuur van SPMS vindt het belangrijk dat de fondsorganen zoveel mogelijk complementair zijn samengesteld. Het bestuur onderkent dat het, om optimaal te functioneren, een verscheidenheid aan vaardigheden en zienswijzen nodig heeft. Bij de rapportage hierover in dit jaarverslag wil het bestuur benadrukken dat de situatie bij een beroepspensioenfonds anders is dan bij een bedrijfstak- of ondernemingspensioenfonds. In een beroepsfonds is de samenstelling van het deelnemersbestand immers per definitie tamelijk eenvormig. Alle deelnemers en gepensioneerden hebben dezelfde achtergrond, hetzelfde opleidingsniveau en – binnen marges – hetzelfde inkomensniveau. De samenstelling zal daardoor uit de aard der zaak minder divers zijn dan bij andere fondsen.

In de Code Pensioenfondsen is opgenomen dat het diversiteitsbeleid vorm krijgt als een groeimodel, waarin het bestuur concrete doelen stelt die binnen haalbare termijnen bereikt kunnen worden. Er kan bijvoorbeeld rekening gehouden worden met zittingstermijnen. Pensioenfondsen dienen zich vooral in te spannen om het bestuur en het verantwoordingsorgaan een redelijke afspiegeling van de belanghebbenden te laten zijn. Van belang is dat deze norm niet alleen van toepassing is op diversiteit op grond van leeftijd en geslacht, maar ook op de benodigde kennis en competenties en de representativiteit in relatie tot het totale bestand van belanghebbenden van het fonds. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen heeft in het Nalevingsrapport al in 2018 geconstateerd dat de diversiteitsnormen matig worden toegepast. Daarom is in de gewijzigde Code van oktober 2018 een norm toegevoegd, namelijk dat het bestuur een stappenplan opstelt om de diversiteit in het bestuur te bevorderen. In het verslagjaar is dit stappenplan voor SPMS opgesteld aan de hand van diverse aanbevelingen en kunnen de daarin genoemde stappen en maatregelen in 2020 in het beleid worden opgenomen en zorgen voor verbetering van de diversiteit.

Met dit plan wil SPMS, mede gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen en de oproep van de Stichting van de Arbeid en de Pensioenfederatie, het beleid en de monitoring op de naleving voor de bevordering van de diversiteit van de fondsorganen van SPMS vastleggen. In dit plan wordt uiteengezet wat deze stappen zijn en welke maatregelen vorm kunnen geven aan het versterken van de diversiteit en de afspiegeling van de eigen achterban binnen de fondsorganen van SPMS.

Bij het bestuur gaat het in het nieuwe stappenplan in de eerste plaats om bewustwording. Zo is het van belang dat wanneer een nieuwe kandidaat wordt geselecteerd als kandidaat-bestuurder, uit de procedure blijkt dat het

stappenplan diversiteit is gevolgd en dat de gekozen kandidaat bijdraagt aan het vergroten van de diversiteit in het bestuur. Indien de gekozen kandidaat niet bijdraagt aan het vergroten van de diversiteit, dient gemotiveerd te worden waarom dan toch voor die kandidaat is gekozen. Daarbij dient het spanningsveld tussen geschiktheid en diversiteit te worden doorbroken.

Het bestuur wil bij het uitwerken van het diversiteitsbeleid onderscheid maken tussen de doelen die op de korte termijn realiseerbaar zijn en de gewenste situatie op de langere termijn. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de diverse fondsorganen. Voor SPMS is met name van belang dat ze een afspiegeling zijn van de medisch specialistische doelgroep. Daarbij zien wij als trend de feminisering van de doelgroep.

Het bestuur

- Jong/oud

Het bestuur streeft naar een evenwichtige samenstelling van de deelnemers naar leeftijd. Hierbij moet bedacht worden dat een jonge deelnemer bij SPMS een stuk ouder zal zijn dan een jonge deelnemer bij andere fondsen. Een nieuwe deelnemer start gemiddeld op 35-jarige leeftijd in de SPMS-regeling. Een deelnemer die jonger is dan 50, kan daarmee als relatief ‘jong’ worden gezien.

In de Code Pensioenfondsen is opgenomen dat in het bestuur tenminste één lid onder de 40 jaar zitting heeft. Gelet op de afwijkende leeftijdsopbouw, stelt het bestuur deze leeftijd op 50 jaar. Het bestuur stelt daarmee als doel dat tenminste één lid jonger is dan 50 jaar. Bij de vervulling van een vacature wordt actief gezocht naar kandidaten die passen in deze leeftijdsgroep, voor zover deze nog niet in een van de fondsorganen vertegenwoordigd zijn.

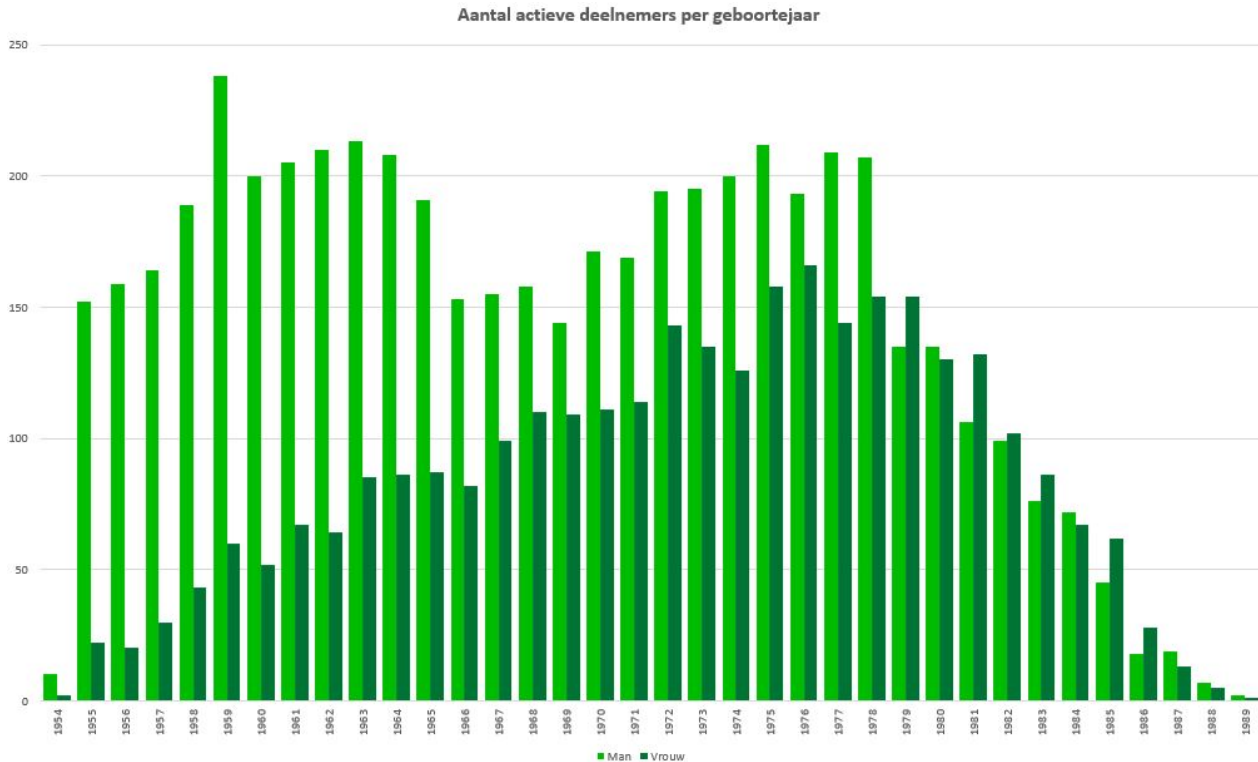
Ook ten aanzien van de hogere leeftijden streeft het bestuur naar een evenwichtige samenstelling. Dit betekent concreet dat het bestuur, dat uit minimaal 7 leden bestaat, zich naast één jonger lid, tot doel stelt dat tenminste 2 leden voortkomen uit de groep 45-55-jarigen en een lid ouder is dan 65 jaar. Bij de vervulling van vacatures wordt hier echter niet expliciet op geworven; bij gelijke geschiktheid zullen kandidaten uit deze groep wel de voorkeur genieten, voor zover de bestuurssamenstelling daarom vraagt.

- Man/vrouw

Het bestuur acht het, gelet op het toenemend aantal vrouwen in de beroepsgroep, van groot belang dat de zetelverdeling onder mannen en vrouwen meer evenwichtig wordt. Gelet op de feminisering van de beroepsgroep acht het bestuur de meest gewenste situatie dat ten minste twee vrouwen in het bestuur zitting hebben. Dit doel is ook in 2019 bereikt. Ook bij de invulling van nieuwe vacatures in 2020 en verder zal een beroep op vrouwelijke kandidaten voor het bestuur worden gedaan. Het bestuur kan op dit punt dus kiezen voor een actief beleid.

In onderstaande staafdiagrammen zijn weergegeven het aantal mannen en het aantal vrouwen per geboortejaar. Duidelijk is dat bij de jongere cohorten het aandeel vrouwen toeneemt. Bij SPMS heeft dit zich vertaald in twee vrouwelijke bestuursleden.

- **Diverse specialismen/verschillende ziekenhuizen/gepensioneerden**

Beleid is om bij de bestuurssamenstelling ook te kijken naar diverse beroepsmatige specialismen en een spreiding over verschillende ziekenhuizen, om op deze wijze zoveel mogelijk een evenwichtige weergave van de doelgroep te bewerkstelligen. Gepensioneerden hebben een ‘recht’ op een plaats in het bestuur; statutair is namelijk geregeld dat dit bestuurslid uit de geleding van de gepensioneerden wordt benoemd door de buitengewone (gepensioneerde en slapende) leden van de VvA.

Het verantwoordingsorgaan

De Vereniging van Afgevaardigden (VvA) fungeert binnen SPMS als verantwoordingsorgaan. Dit orgaan is anders samengesteld dan bij andere pensioenfondsen. De leden worden benoemd door de leden van de beroepspensioenvereniging in het ziekenhuis waarin de specialist werkzaam is. Dit betekent dat de 61 afdelingen in de ziekenhuizen ieder hun vertegenwoordiger in de VvA zelf benoemen. Er kan dus gesproken worden van een echte, min of meer volmaakte vertegenwoordiging. De tien leden namens de gepensioneerden worden via rechtstreekse verkiezingen tot buitengewoon lid van de VvA benoemd.

Gelet op deze constructie is het niet goed denkbaar om aan de ‘achterbannen in de ziekenhuizen’ voor te schrijven wie zij als hun vertegenwoordiger in de VvA willen terugzien. Wel wijst het bestuur bij vacatures op het belang van een evenwichtige samenstelling binnen de VvA. Het bestuur roept daarom de leden in de ziekenhuizen op om vooral aan jonge en vrouwelijke deelnemers te denken. Ook is deze boodschap aan de VvA-leden meegegeven, zodat zij – in het geval zij binnen hun ziekenhuis op zoek gaan naar geschikte opvolgers – in eerste instantie binnen de doelgroepen ‘jong’ en/of ‘vrouw’ kunnen zoeken.

De Raad van Toezicht

Het bestuur benoemt de leden van de Raad van Toezicht (RvT) op voordracht van het bestuur van BPMS. Beide besturen streven naar een evenwichtige samenstelling van de RvT. Als doel wordt gesteld dat in de RvT tenminste één vrouw zitting heeft. Van de RvT is ook daadwerkelijk een vrouw lid. Deze doelstelling is dus gehaald. Daarnaast achten beide besturen het van belang dat de leeftijdssamenstelling van de RvT evenwichtig is.

2.2.6 Bestuursvergaderingen

Het bestuur van SPMS vergaderde in 2019 elf keer. Het ging om negen reguliere vergaderingen en twee extra (telefonische) vergaderingen. Daarnaast werden twee strategiedagen georganiseerd. Nieuw is dat er is besloten vooraf aan de reguliere vergaderingen een aantal educatieve sessies te organiseren. Hierdoor kunnen onderwerpen tijdens de vergadering efficiënter besproken worden. Naast de jaarlijks terugkerende zaken zoals de ABTN, vaststelling van de premie en opbouw, toeslagverlening en de aanpassingscoëfficiënt (AC), de strategische normportefeuille, de afdekking van risico's en het jaarverslag, kwamen de volgende onderwerpen aan bod (in willekeurige volgorde genoteerd):

- Wijziging pensioenreglement: aanpassing AC en toeslagbepaling
- Implementatie IORP II-wetgeving
- Selectie sleutelfunctiehouders en sleutelfunctie vervullers
- Onderzoeken van DNB
- Naleving Code Pensioenfondsen
- Investment beliefs
- Strategic Norm Portfolio (SNP)
- Asset class review
- Activering LDI-beleid
- Wijziging limietensysteem tegenpartij en derivaten
- Voorbereiding van de ALM-studie 2020 is vastgesteld
- Het raamwerk Inrichting Vermogensbeheer
- Periodieke behandeling risicodocumenten via de commissies
- Inzet periodieke handhaving van verplichte deelname
- Lobby bij politiek en betrokkenen in discussie over mogelijke nieuwe pensioencontracten
- Bespreken pensioenakkoord in werkgroep Toekomst
- De rendementen en risico's, renteafdekking, mandaten en aanpassing van de beleggingsportefeuille
- Bezwaar inzake het verschuldigd zijn van btw
- De risicotaxonomie en jaarlijkse haalbaarheidstoets
- Strategie en aanpassen document Toekomstvisie en strategie
- Communicatiebeleid en jaarplan
- Premiedekkingsgraadbeleid

Voorafgaand aan de eerste strategiemiddag heeft het bestuur een inventarisatie gemaakt van externe factoren. Deze vormden de basis voor het bouwen van scenario's voor de toekomst van SPMS, die zijn behandeld op de strategiemiddag. Aan de hand hiervan kon de visie van SPMS en het daarbij behorende implementatieplan worden uitgewerkt in het licht van langetermijns scenario's. In de sessie in het najaar besprak het bestuur de mogelijke uitwerking van het pensioenakkoord en de evenwichtige belangenafweging die daarbij hoort. Ook zijn samen met het BPMS-bestuur de strategische opties besproken en de acties die daaruit volgen verkend.

2.2.7 Deskundigheid

De pensioenwereld wordt steeds complexer. Geschiktheid en deskundigheidsbevordering zijn daardoor bij SPMS een doorlopend proces geworden. Kennis op zich is slechts een randvoorwaarde voor het goed functioneren van het bestuur.

Vooraf specifieke competenties en deze kennis kunnen toepassen op het werkveld van het pensioenfonds zijn van belang. Het bestuur moet als geheel zijn eigen visie kunnen ontwikkelen, na input van de interne en externe deskundigen.

Een nieuwe bestuurder moet vanaf dag één geschikt zijn. En dat betekent nogal wat. Het bestuur heeft via een aanwas van aspirant-bestuursleden steeds geanticipeerd op de mogelijkheid dat bestuurszetels openvallen die snel opgevuld moeten worden.

Het bestuur hecht groot belang aan het bevorderen van de geschiktheid. Bestuursleden en aspiranten krijgen bij hun aantreden een introductie, verzorgd door de directeur en medewerkers van het bestuursbureau. In deze bijeenkomst worden de hoofdlijnen van pensioen in het algemeen, de beleggingen en de audit besproken. Ook volgt het nieuwe (aspirant-)bestuurslid cursussen bij erkende opleidingsinstituten, zoals SPO of Willis Towers Watson, waaronder in ieder geval de basispensioencursus (niveau A). Daarnaast volgen de aspiranten in ieder geval de cursus op niveau B van het aandachtsgebied van de commissie waarin zij als bestuurslid zitting zullen nemen. Twee bestuurders hebben het programma "Certified Pension Executive" afgerond.

De ambitie is verder dat de bestuursleden ook cursussen volgen op andere gebieden waarbij zij nog niet op niveau B zitten. Tijdens de VvA-vergaderingen geven experts nadere uitleg over actuele onderwerpen. De bestuurscommissies die de vergaderingen van het bestuur voorbereiden, vervullen ook een belangrijke rol bij de deskundigheidsbevordering. Hierdoor krijgen de bestuursleden kennis over specifieke aandachtsgebieden. Iedere commissie bestaat uit minstens twee bestuursleden, minimaal twee externe deskundigen en ten minste één interne deskundige. Dit bevordert de onderlinge kennisoverdracht en waarborgt de kennis. Kennisoverdracht vindt dus deels op the job plaats en deels door het aanbieden van (vak)informatie en seminars. Om deskundigheid te bevorderen vindt het bestuur het bovendien gewenst dat bestuursleden na enige tijd rouleren tussen de commissies. Hierdoor kunnen zij op termijn de diverse aspecten meer afgewogen in hun besluitvorming betrekken.

Het bestuur vindt ook de geschiktheid van de VvA-leden van groot belang. Zij volgen aansluitend op de reguliere VvA-vergaderingen in de avonden een inhoudelijke cursus. Deze SPMS-pensioencursus wordt verzorgd door medewerkers van het bestuursbureau, soms met ondersteuning van een gastspreker. De afgevaardigden die alle zes modules van de SPMS-pensioencursus volgen, krijgen een certificaat. In 2019 kwamen in de cursus de volgende onderwerpen aan de orde: communicatie en uitbesteding, goed pensioenfondsbestuur, de nieuwe mogelijkheid bij de financiële planning voor een Quick Scan en de fiscale actualiteit.

Verder worden tijdens het eerste deel van een VvA-vergadering sprekers uitgenodigd om kennis te delen. In maart 2019 gingen Mr. Paulien Siegman en Mr. Drs. Selma Smit via voorbeelden uit de rechtsspraak in op de rol van de VvA en het verantwoordingsorgaan en de positie bij SPMS. In december werd aan de hand van stellingen interactief gekeken hoe de afgevaardigden de binding met de achterban kunnen versterken. Die sessie werd verzorgd door Ed Ram en Rogier Jongejan van Flowresulting.

2.2.8 Integriteit

Alle bestuursleden, medewerkers van het bestuursbureau en RvT hebben in 2019 de gedragscode van SPMS ondertekend. Deze gedragscode en bijbehorende regelingen worden regelmatig geactualiseerd. Zo is de oude geschenkenregeling in de gedragscode opgenomen en zijn de rollen van de Compliance officer, de Security officer en de Functionaris gegevensbescherming belegd bij één persoon. Daarnaast zijn de incidentenregeling en de procedure IT-gebeurtenissen samengevoegd tot één incidentenregeling. Bij SPMS zijn bestuursleden, de directeur en een aantal

medewerkers van het bestuursbureau al enige jaren aangemerkt als insiders. Verder moeten zij alle privébeleggingen melden aan KPMG, die de compliance officer van SPMS ondersteunt. De eigen compliance officer heeft in 2019 geen bijzonderheden gerapporteerd. Op basis van een aanbeveling uit de gewijzigde Code pensioenfondsen heeft het BPMS-bestuur eind 2019 besloten de gedragscode voor 2020 te volgen en mede te ondertekenen. Zij worden niet gezien als insiders.

2.2.9 Uitbesteding

Sinds 2011 wordt de pensioenregeling uitgevoerd door APG (pensioenbeheer), Blackrock (beleggingen) en BMO (ESG). Met de uitvoerders zijn Service Level Agreements (SLA's) afgesproken. De afspraken uit de SLA's worden jaarlijks getoetst op de nakoming.

Met APG worden in 2020 nieuwe afspraken gemaakt over de dienstverlening en het serviceniveau bij de voortzetting van het contract.

Partijen waaraan is uitbesteed hebben assurance rapportages (zoals ISAE 3402) opgeleverd over 2019. Deze rapportages leverden geen relevante bevindingen op voor SPMS.

2.2.10 Communicatie

De kern van communicatiestrategie (het communicatiebeleidskader 2017-2019) wordt aan de hand van drie strategische communicatiethema's uitgerold in 2019. SPMS positioneert zich als high-end merk. Primair via het aanbieden van een Financiële Scan en secundair door hoog serviceniveau na te streven bij overige communicatiemiddelen. Daarbij horen het vergroten van de binding en positionering van SPMS. Middels metingen (KPI's) worden de maatstaven voor succes gemeten. Hierna wordt beschreven hoe dit gerealiseerd is.

Het bestuur van SPMS vindt goede communicatie met de deelnemers heel belangrijk. SPMS onderscheidt zich van veel andere pensioenfondsen doordat de financieel planners alle startende deelnemers persoonlijk benaderen voor een kennismakingsgesprek. Ook besteedt SPMS veel aandacht aan persoonlijke gesegmenteerde communicatie en kleine groepsbijeenkomsten. Het is belangrijk dat deelnemers weten wat ze van het fonds kunnen verwachten. De communicatiespeerpunten (inzicht geven in pensioenplanning, optimaliseren van contact met deelnemers en verbeteren van de binding met en reputatie van SPMS) dragen daaraan bij. In oktober 2019 heeft een klanttevredenheidsonderzoek plaatsgevonden waarbij de algehele tevredenheid van de deelnemers gestegen is ten opzichte van 2018. De actieven gaven een 7,3 en de gepensioneerden een 8,4.

In april 2019 is de campagne 'Digitalisering startende deelnemers' uitgerold en onderdeel geworden van de persoonlijke benadering door de financieel planners. Zij voerden met 131 starters een persoonlijk gesprek op een moment en locatie die de deelnemer kon kiezen: in het ziekenhuis, thuis of op het bestuursbureau, overdag of 's avonds. Een mooi resultaat.

In 2019 zijn er 7 bijeenkomsten 'Goed voorbereid met pensioen' georganiseerd. De bijeenkomsten werden gemiddeld gewaardeerd met een 8,2. Op 22 oktober is een gepensioneerdenbijeenkomst georganiseerd met een waardering van 8,5. Daarnaast zijn klankbordgroepen georganiseerd met als thema's UPO (URM-rekenmethode en navigatiemetafoor) en ESG/Maatschappelijk verantwoord beleggen. De feedback is verwerkt.

Ook hebben de financieel planners in 2019 de meeste afgevaardigden weer persoonlijk gesproken. Zij geven de afgevaardigden de middelen om een verbindende rol richting de nieuwe deelnemers te kunnen vervullen. SPMS ondersteunt de afgevaardigden waar mogelijk bij deze en andere taken. Ook verzorgt SPMS indien gewenst presentaties in de ziekenhuizen. In 2019 zijn er presentaties gegeven over de premiedekkingsgraad van het fonds. Verder zijn er 33 zogenoemde UPO-poli's georganiseerd. Daarin kunnen de deelnemers via een persoonlijk gesprek met de financieel

planners een toelichting op het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) krijgen. Hieruit komen gemiddeld 9 consulten per UPO-poli. In 2019 is SPMS één keer vertegenwoordigd op de AIOS-beurs (AIOS staat voor ‘arts in opleiding tot specialist’).

Inzicht geven in de pensioenregeling van SPMS en de persoonlijke pensioensituatie is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de financieel planners. In 2019 hebben de planners 206 Financiële Scans uitgebracht, 158 (deel)adviesgesprekken gevoerd en 303 telefonische of e-mailconsulten gegeven.

SPMS richt zich in de communicatie steeds meer op de digitale middelen. Er zijn 3 elektronische nieuwsbrieven (EDM: electronic direct mail) gesegmenteerd verstuurd. Dat betekent dat persoonlijke relevante mails worden gestuurd naar diverse categorieën deelnemers. Naast digitale content heeft het fonds een papieren versie van het magazine Pensioeninzicht aan alle deelnemers gestuurd. In 2019 zijn er twee edities van Pensioeninzicht geweest.

2.2.11 Procedures

SPMS doet er alles aan om de deelnemers zo goed mogelijk van dienst te zijn. Bij een klacht over de uitvoering van de pensioenregeling stelt SPMS elke deelnemer of andere belanghebbende in staat deze klacht bij het pensioenfonds in te dienen. Het fonds tracht klachten binnen tien werkdagen af te handelen. Dat is de termijn die in procedures is vastgelegd.

SPMS heeft een klachtenprocedure en een geschillenregeling voor deelnemers. Deze staan op onze website www.spms.nl. In 2019 ontving SPMS in totaal 10 klachten en geen geschillen. Er is bij geen van de klachten beroep ingesteld bij het bestuur.

SPMS ziet ook dit jaar een daling van het aantal klachten. De aanleiding van de klachten is divers. Wel zien we meer effecten naar aanleiding van de informatieverstrekking en de aangescherpte incasso. Daarnaast waren de jaarlijkse gegevensuitvraag en inschaling aanleiding voor een aantal klachten. De overige klachten waren van individuele aard.

2.3 Pensioenregeling

De Beroepspensioenvereniging Medisch Specialististen (BPMS) is verantwoordelijk voor de inhoud van de pensioenregeling op hoofdlijnen. SPMS voert de regeling uit in opdracht van BPMS. Dit is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen BPMS en SPMS.

De deelnemer bouwt jaarlijks ouderdomspensioen op en, indien van toepassing, partner- en wezenpensioen. De regeling kwalificeert zich daarmee als een uitkeringsregeling volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De som van de jaarlijkse pensioenaanspraken, inclusief alle toeslagen, vormt het te bereiken pensioen op de ingangsdatum. Naast de opbouw van pensioen kent de regeling een aantal andere voorzieningen. Het gaat daarbij met name om een premievrije opbouw bij arbeidsongeschiktheid en een tijdelijk partnerpensioen. Verder biedt de regeling flexibilisering in de vorm van uitruil tussen partnerpensioen en ouderdomspensioen, vervroegen of uitstel van pensioen en conversie.

Inhoud van de pensioenregeling

Het in 2019 op te bouwen ouderdomspensioen bedraagt jaarlijks 901,89 euro. Bij opting out is dat 727,33 euro per jaar. Ter illustratie: een specialist die sinds 1989 aan de pensioenregeling van SPMS deelnam en in 2019 met pensioen ging, heeft een vast pensioenbedrag opgebouwd van 20.285 euro bruto per jaar. Samen met alle toeslagen komt dit bedrag in 2019, inclusief hoge conversie (toekomstige indexaties inruilen voor een gelijkblijvend hogere uitkering op pensioeningangsdatum), uit op een bedrag van 52.837 euro bruto per jaar. Zie ook de paragraaf ‘Ontwikkeling pensioen uit eigen premiebetaling’.

Het partnerpensioen is 70% van het ouderdomspensioen tot 2018. Vanaf 2018 is het percentage circa 75%. Het

wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen en wordt verdubbeld als beide ouders zijn overleden. Bij overlijden van de deelnemer vóór de ingang van het ouderdompensioen berekent SPMS de nabestaandenpensioenen alsof de deelnemer de premie is blijven betalen tot de 65-jarige leeftijd. Ook keren we dan aanvullend een tijdelijk partnerpensioen uit tot de partner de leeftijd van 65 jaar bereikt. Voor deelnemers overleden op of na 1 januari 2013 wordt het tijdelijk partnerpensioen uitgekeerd tot en met de kalendermaand waarin de partner de AOW-leeftijd bereikt.

Mutatieoverzicht deelnemers

In 2019 steeg het aantal actieve deelnemers tot 8.424. Dat waren er 192 meer dan in 2018. Het aantal actieven bestond eind 2019 voor 63% uit mannen (2018: 64%) en voor 37% uit vrouwen (2018: 36%). Het aantal gewezen deelnemers is toegenomen met 23 tot 1.769 personen aan het einde van 2019. Deze groep bestond eind 2019 voor 61 % uit mannen (2018: 63%) en voor 39% uit vrouwen (2018:37%). Het aantal pensioengerechtigden nam in 2019 toe met 133 tot een totaal van 7.292. Van de deelnemers die in 2019 ouderdompensioen ontvingen, was 90% man en 10% vrouw, net als in 2018. In 2019 keerde het fonds een nabestaandenpensioen uit aan 38 mannen (2018: 34) en 1.898 vrouwen (2018: 1.887).

Het percentage vrouwen onder de pensioengerechtigden was de afgelopen vijf jaar stabiel. Binnen de groep actieve deelnemers loopt het percentage vrouwen op van 20% in 2007 naar 37% in 2019. Van de nieuwe instroom in 2019 is 47% vrouw.

De mutaties in 2019 per deelnemersgroep zijn onderstaand weergegeven.

De mutaties in 2019 per deelnemersgroep

	Gewezen				
	Deelnemers	deelnemers	Ouderdompensioen	Nabestaandenpensioen	Wezenpensioen
	2019	2019	2019	2019	2019
Aantal per 01-01-2019	8.232	1.746	5.109	1.921	129
Bij:					
Toetredingen vanuit:					
- Nieuwe specialisten	533				
- Deelnemers		211	126		
- Gewezen deelnemers	24	2	162		
-					
Pensioengerechtigden				118	27
Af:					
- naar deelnemers		-24			
- naar gewezen deelnemers	-211				
- naar pensioengerechtigden	-126	-162		-103	
Overleden	-11	-4	-158		
Afloop rechten					-38
Waardeoverdrachten		-6			

Beëindiging deelname / overige oorzaken *)	-17	6	-1		
Aantal per 31-12-2019	8.424	1.769	5.238	1.936	118

* Overige oorzaken betreffen deelnemers die slapers zijn geworden zonder aanspraken

Premies

SPMS draagt zorg voor de uitvoering van de pensioenregeling. Dit betekent dat SPMS de premie berekent en int. Ook verzorgt SPMS de pensioenuitkering. Het maakt daarbij niet uit of de pensioengerechtigde de pensioenrechten heeft ondergebracht bij het pensioenfonds of elders bij verzekeringsmaatschappijen. In 2019 bedroegen de premieopbrengsten voor SPMS 190,3 miljoen euro. Ten opzichte van 2018 betekent dit een toename van circa 14,3 miljoen euro. De premieopbrengsten bevatten alleen de premies die door de deelnemers zijn betaald. Bij SPMS is er sprake van een doorsneepremie. Hierbij maakt SPMS bij de bepaling van de premie voor de deelnemer geen onderscheid naar leeftijd en geslacht. De pensioenpremie van een deelnemer bestaat uit de volgende bestanddelen:

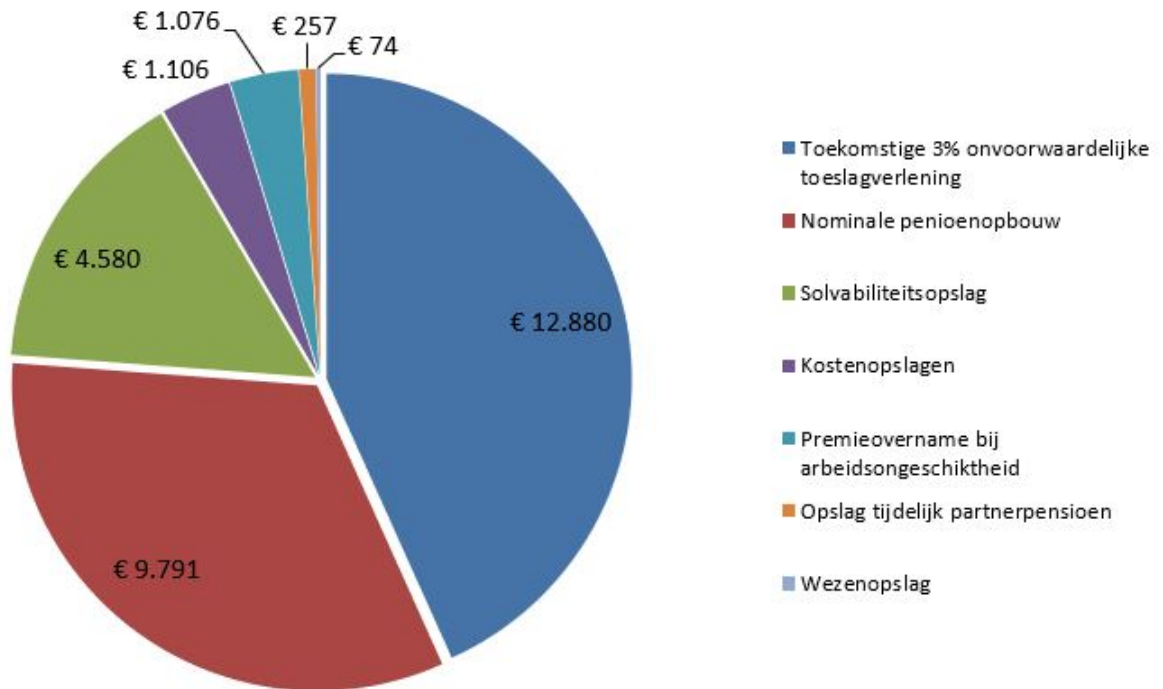
- premie voor de nominale pensioenopbouw (normpensioen)
- premie voor 3% onvoorwaardelijke toeslag
- kostenopslagen
- solvabiliteitsopslag
- premie voor premieovername bij arbeidsongeschiktheid
- premie voor het wezenpensioen

Indien sprake is van een deelnemer met partner dan int het fonds ook de premie voor het nominale partnerpensioen en het tijdelijke partnerpensioen.

De opbouw van de totale premie staat in de volgende figuur. Voor een deelnemer met partner bestaat het jaarlijkse premiebedrag van 29.764 (opting in) en 23.805 (opting out) bij een volledige pensioenopbouw uit de volgende deelbedragen:

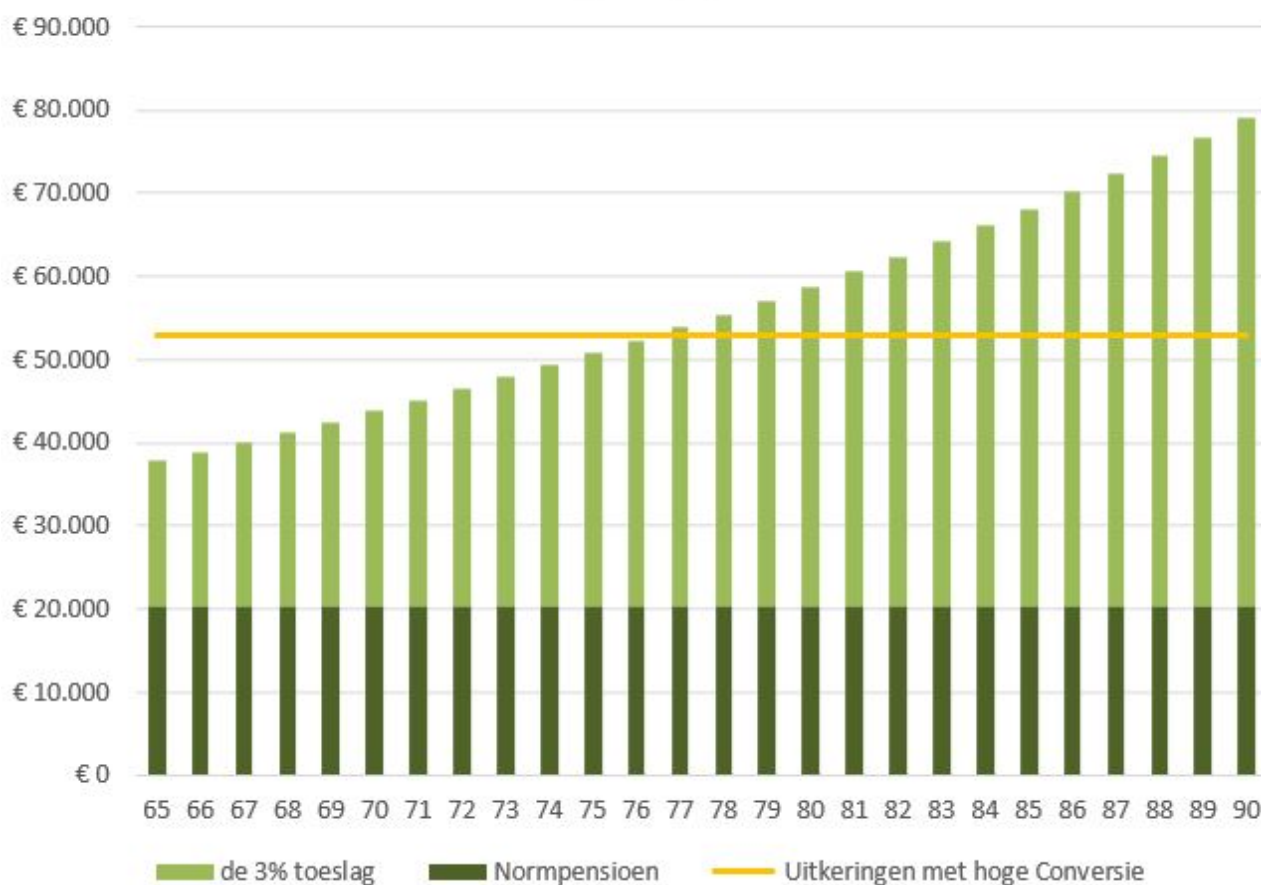

Opbouw opting-in

Hieronder volgt een overzicht van de uitkeringsstroom (het nominale deel en de 3%-toeslag) van een 65-jarige deelnemer die na dertig jaar pensioenopbouw in 2019 met pensioen is gegaan. Met deze grafiek wordt een beeld gegeven hoe de premie voor de 3% onvoorwaardelijke opslag uiteindelijk tot uitkering komt als er geen sprake is van conversie.

Uitkeringen op jaarbasis

Bij de premiebedragen kan onderscheid worden gemaakt naar:

- feitelijke premie
- kostendekkende premie
- gedempte kostendekkende premie.

De feitelijke premie is de premie die SPMS bij de deelnemer in rekening brengt. De gedempte kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie. De verschillen tussen de kostendekkende premie, de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie zijn het gevolg van verschillen in gehanteerde rekenrente. Het Financieel Toetsingskader staat het toe om de kostendekkende premie te dempen. Het pensioenfonds heeft gekozen voor een demping op basis van het verwacht rendement.

Premiebijdragen (x € 1.000)

	2019	2018
Feitelijke premie		
Normpensioen	78.787	72.710
3% onvoorwaardelijke toeslagverlening	102.535	94.852
Risicoregeling	2.058	2.040
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	6.877	6.366

Totaal	190.257	175.968
Kostendekkende premie	330.631	335.822
Gedempte kostendekkende premie	134.316	146.701
Feitelijke premie	190.257	175.968

In 2019 nam SPMS van 116 deelnemers (2018: 104) de premiebetaling geheel over. Van 46 deelnemers (2018: 52) nam het fonds de premiebetaling gedeeltelijk over. De daarbij horende premieovername bedroeg 3,5 miljoen euro in 2019 (2018: 3,2 miljoen euro).

De pensioenaanspraken van de belanghebbenden bestaan uit de volgende onderdelen:

- het normpensioen inclusief de aanpassingen op grond van (standaard)winstdeling
- toegekende en toekomstige welvaartsvastheidsbescherming
- toegekende extra verhogingen, waarbij een indexatie van 3% onvoorwaardelijk is.

Deze pensioenaanspraken omvatten zowel de pensioenrechten vanuit ouderdomspensioen als de pensioenrechten vanuit partnerpensioen. SPMS heeft volgens voorschrift een voorziening pensioenverplichtingen gevormd. Hiermee kan SPMS de toegezegde pensioenaanspraken van zowel huidige als toekomstige pensioengerechtigden nakomen. Het belegd vermogen moet toereikend zijn om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. De certificerend actuaaris toetst eind 2019 de toereikendheid van dit vermogen aan de pensioenaanspraken die eind 2019 gefinancierd zijn. Hierbij gaat de actuaaris uit van de pensioenregeling die van kracht is en van de gehanteerde actuariële grondslagen.

De voorziening pensioenverplichtingen bestaat uit de volgende componenten:

- normpensioenen (inclusief gerealiseerde welvaartsvastheidsbescherming, extra verhoging en 3% toekomstige verhogingen)
- premieovername arbeidsongeschiktheid
- pensioenaanvulling vanuit de risicoregeling en tijdelijk partnerpensioen.

Voorziening pensioenverplichtingen (x € 1 miljoen)

	2019	2018	2017	2016	2015
Normpensioen (incl toeslagen)	9.607	8.232	7.954	8.028	7.354
Premieovername bij AO pensioenaanvulling	30	25	25	25	23
Risicoregeling en tijdelijk partnerpensioen	41	40	43	45	44
Totaal	9.678	8.297	8.022	8.098	7.421

Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen gaat SPMS uit van grondslagen die door het bestuur zijn vastgesteld. Hierbij houdt het fonds rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen en sterfte van de populatie

van het fonds. Dit gebeurt conform boekjaar 2018, de Prognosetafel AG2018 en de fondsspecifieke ervaringssterfte (op basis van het Willis Towers Watson Ervaringssterftemodel 2018).

De pensioenregeling van SPMS is bijzonder ten opzichte van de markt door de jaarlijkse onvoorwaardelijke toeslag van 3%. Slechts enkele pensioenregelingen kennen een (vaste) onvoorwaardelijke toeslag. De onvoorwaardelijke toeslag maakt inherent een fors onderdeel uit van de voorziening en dus ook van de dekkingsgraad.

Ontwikkeling pensioenen uit premiebetaling

Ons pensioenfonds heeft de ambitie welvaarts vaste pensioenen uit te keren. SPMS realiseert deze welvaarts vastheid als de pensioenrechten en -aanspraken gemiddeld genomen de loonontwikkeling volgen. Daartoe stelt het bestuur jaarlijks een aanpassingscoëfficiënt voor het normpensioen vast. Uitgangspunt bij de bepaling van de aanpassingscoëfficiënt is de index van de cao-lonen van ambtenaren, zoals het CBS die jaarlijks vaststelt. Afhankelijk van de financiële positie van het fonds kan SPMS een verhoging groter dan 3% van de pensioenrechten en -aanspraken toekennen. Dat gebeurt dan in aanvulling op de wijziging van de aanpassingscoëfficiënt.

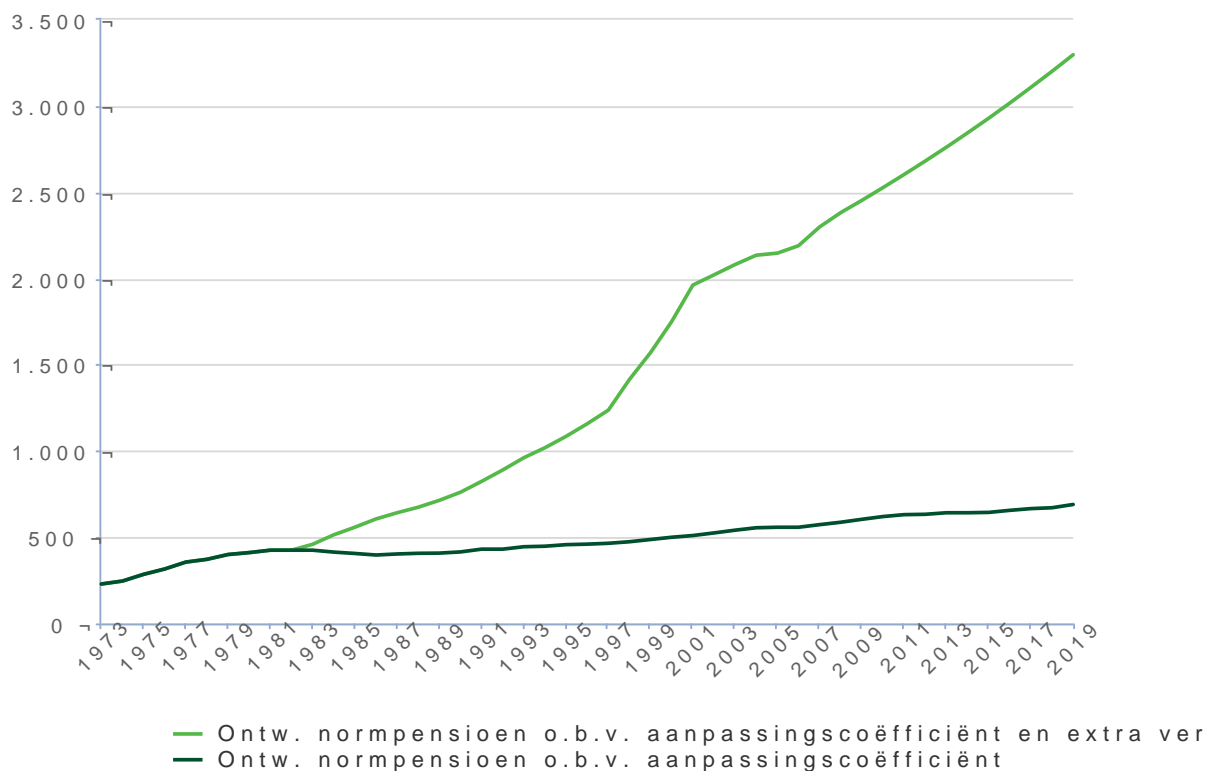
Pensioenverhogingen over een jaar vinden telkens per 1 januari van het volgende jaar plaats. De pensioenregeling van SPMS kent sinds 1 juli 2007 een onvoorwaardelijke jaarlijkse procentuele verhoging van 3%. Eind 2019 besloot SPMS, volgens deze toezegging, om de pensioenen per 1 januari 2020 met 3% te verhogen. Vanwege de financiële positie van het pensioenfonds ging SPMS per 1 januari 2020 niet over tot de toekenning van een extra verhoging bovenop de reeds toegekende 3%.

De tabel hieronder geeft de ontwikkeling van het normpensioen weer vanuit de wijzigingen van de aanpassingscoëfficiënt en de toegekende extra verhogingen per 1 januari 2020.

Ontwikkeling pensioen uit eigen premiebetaling per 1 januari in %

	2019	2018	2017	2016	2015
Wijziging aanpassingscoëfficiënt	2,336	2,865	0,745	1,450	1,969
Extra verhoging (aanvulling tot 3%)	0,664	0,135	2,255	1,550	1,031
Totaal	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000

Bij het in werking treden van de pensioenregeling op 1 januari 1973 stelde SPMS de aanpassingscoëfficiënt vast op 1,000. Door de jaarlijkse wijziging van de aanpassingscoëfficiënt steeg deze factor tot 3,0869 per 1 januari 2020. Dit betekent dat een normpensioen van 228,71 euro dat een deelnemer op 1 januari 1973 inkocht, inmiddels is gegroeid tot een bedrag van 706,00 euro. Als rekening wordt gehouden met de toegekende extra verhogingen, steeg het ingekochte bedrag van 228,71 euro in de periode van 1973 tot en met 1 januari 2019 met een factor 14,4153 tot een totaalbedrag van 3.395,84 euro. Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van een in 1973 ingekocht normpensioen van 228,71 euro in de periode 1 januari 1973-1 januari 2020:

Standaardwinstdeling

Bij de bepaling van de premies en de voorziening pensioenverplichtingen gaat SPMS uit van actuariële veronderstellingen over sterfte, rente en administratie en excassokosten. Als de werkelijkheid afwijkt van de gehanteerde veronderstellingen, is er sprake van positieve of negatieve resultaten voor het pensioenfonds. Eventuele positieve resultaten op het verzekerde nominale normpensioen gaan via een winstdelingsregeling naar de normpensioenen van de deelnemers, gewezen deelnemers, ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen en pensioengerechtigden. De winstdeling over de pensioenen die bij het pensioenfonds verzekerd zijn, wordt standaardwinstdeling genoemd. Deze winstdeling is door het bestuur over 2019 vastgesteld op nul.

2.4 Beleggingen

2.4.1 Macro-economische ontwikkelingen

In 2017 en 2018 was er nog sprake van een internationaal gedragen herstel van de economische groei. In 2019 was er juist sprake van een tegenvallend groeimomentum. Deze groei afzwakking is met name veroorzaakt door de internationaal opererende industriële sector.

De groei afzwakking diende zich aan het einde van 2018 al aan met een duidelijke verzwakking van de industriële activiteit in Europa en China, maar breidde zich gedurende 2019 verder uit naar de VS. De zwakte in de verwerkende industrie lijkt in belangrijke mate samen te hangen met de tegenvallende ontwikkeling van de wereldhandel, waarmee de bron van de verzwakking eveneens voor de hand ligt: de voortdurende handelsoorlog tussen de VS en China.

Dat we ondanks dat niet in een recessie in 2019 zijn beland, is te danken aan de stabiele groei van de dienstensector, ondersteund door robuuste consumptieve bestedingen. Lage werkloosheid, lage inflatie en (licht) oplopende lonen bieden voornamelijk de juiste voedingsbodem die de consumptieve uitgaves op peil houden. Desondanks valt moeilijk te

ontkennen dat het groeimomentum duidelijk is verzwakt. De onzekerheid over de te volgen (handels)politiek van de VS en de uitkomst van het Brexitproces heeft de investeringsbereidheid van het bedrijfsleven geen goed gedaan.

Deze groeivertraging heeft echter niet geleid tot tegenvallende of lage rendementen op de financiële markten. Dit is veroorzaakt door de beleidswijziging van de verschillende centrale banken. In het derde kwartaal van 2018 werd nog gerekend op een verkrappend beleid, maar in 2019 was juist sprake van renteverlagingen en nieuwe monetaire stimuleringsmaatregelen. De centrale bank in de VS (Fed) heeft in 2019 drie renteverlagingen doorgevoerd terwijl er juist rekening was gehouden met drie verhogingen.

De driemaandsrente daalde van 2,4% aan het begin van het jaar naar net boven de 1,5% aan het einde. Daarnaast injecteerde de Fed in het vierde kwartaal de nodige extra liquiditeit in de markt, om te voorkomen dat de kortlopende rente tegen het jaareinde onverwachts zou oplopen. Ook de ECB liet zich niet onbetuigd, zij het dat de ruimte voor stimulering hier aanmerkelijk kleiner was. De rente werd wederom verlaagd (van -0,4% naar -0,5%), terwijl het opkoopprogramma van obligaties werd gereactiveerd. Met name deze laatste stap stond binnen en buiten de ECB sterk ter discussie, maar dat kon niet voorkomen dat Draghi het besluit in één van de laatste vergaderingen als President van de ECB wist door te drukken.

2.4.2 Ontwikkelingen financiële markten

De draai in monetair beleid vormde de rode draad van de ontwikkelingen in de financiële markten. De meest in het oog springende impact was die op de internationale kapitaalmarktrentes. In Europa dook de Duitse kapitaalmarktrente diep in het rood en tikte – mede geholpen door de vooruitzichten van een herstart van het opkoopprogramma van de ECB – op een goed moment zelfs -0,7% aan. De vraag of hiermee de bodem is bereikt, werd ook dit jaar weer vaak gesteld. Velen putten enige hoop uit de stijging die de kapitaalmarktrente in de tweede helft van 2019 liet zien. Stond de Duitse kapitaalmarktrente aan het begin van het jaar op +0,24%, aan het einde van het jaar was dat per saldo gedaald tot -0,19%.

Ook aandelen reageerden positief op de draai in het monetaire beleid. De rendementen voor 2019 worden echter wel geholpen door de sterke V-vormige koersbeweging die we rond de jaarwisseling hebben gezien. Het negatieve rendement in het vierde kwartaal werd meer dan goed gemaakt in het eerste kwartaal van 2019. Dat neemt niet weg dat het kalenderjaar met mooie plussen werd afgesloten. De MSCI All Countries-index in lokale valuta leverde een rendement op van 29%, geholpen door de 33,5% die Amerikaanse aandelen wisten neer te zetten. Maar ook in Europa (27,6%) en opkomende markten (21,1%) werden goede rendementen behaald.

2.4.3 Vooruitzichten

Voor 2020 lag de lat vrij hoog met een jaar als 2019, echter door COVID-19 zijn de vooruitzichten zeer onzeker. Enerzijds is de kapitaalmarktrente wereldwijd verder gedaald, waarmee het coupon-rendement lager (of zelfs negatief) is komen te liggen. Anderzijds is de opmars van de aandelenmarkten niet gepaard gegaan met een vergelijkbare stijging van de onderliggende winstgevendheid, wat betekent dat aandelen gedurende 2019 duurder geworden zijn. De opgelopen waardering moet dus wel als een extra punt van zorg worden gezien.

Overigens zijn de economische groeivoorzichten voor 2020 zeer onzeker. De uitbraak van het Coronavirus in China en de verspreiding hiervan over de rest van de wereld kan zeker negatieve gevolgen hebben voor de wereldwijde economische groei. 2020 is een Amerikaans verkiezingsjaar, waarvan de uitslag meer dan ooit bepalend zal zijn voor het beleid voor de komende jaren. Ook voor financiële markten is de uitkomst van deze verkiezingen van belang.

2.4.4 Beleggingsresultaten

2019 is een bijzonder goed jaar geworden en is voor een deel een reactie op de tegenvallende resultaten in 2018. Het rendement is uitgekomen op 23,4%, terwijl 2018 afgesloten werd met een negatief rendement van -1,7%.

De gedaalde rente in 2019 heeft voor een forse bijdrage (11,1%) van de rentehedge op het totaalresultaat gezorgd. Maar ook aandelen (29,5%), vastrentende waarden (14,3%) en onroerend goed (20,2%) hebben fors bijgedragen aan het rendement. Het hoogste rendement werd behaald op Europese small cap-aandelen (42,7%).

Het alpha-mandaat heeft een rendement van 6,3% behaald en is in lijn met de verwachtingen. De enige negatieve bijdrage in 2019 was de valutahedge. Door de verdere stijging van de dollar ten opzichte van de euro heeft dit negatief bijgedragen aan het resultaat. Voor het illiquide deel van de portefeuille was de bijdrage van de valutahedge -3,7%. Na de hedge heeft het alpha-mandaat een rendement behaald van 4,0%.

Alle beleggingscategorieën hebben een positief relatief resultaat laten zien. Bij vastrentende waarden bedroeg dit 0,9% en bij aandelen 0,8%. Ook het TAA-beleid (Tactische Asset Allocatie) heeft een positief rendement van 0,5% laten zien (op totale portefeuille). De alpha op het illiquide deel van de portefeuille (vastgoed, alpha mandaat en infra debt) is zelfs 2,9% (exclusief valutahedge). Toch is het relatieve rendement op totaalniveau slechts uitgekomen op 0,1%. Dit wordt veroorzaakt door het meenemen van een relatief resultaat op de rentehedge (-1,4%). Dit is echter niet toe te schrijven aan het beheer van dit mandaat, maar de keuze van de instrumenten voor deze afdekking. Door een deel in langlopende staatsobligaties te beleggen, is een negatief relatief resultaat tot stand gekomen.

Dilemma: Resultaat rentehedge en toegevoegde waarde van de manager

De Liability Hedging Strategy (rentehedge) is in 2019 een separaat mandaat geworden. De benchmark van dit mandaat zijn verplichtingen die contant gemaakt worden met de swaprente. Door niet volledig alles met derivaten af te dekken, ontstaat er altijd een resultaat dat afhankelijk is van de spreadontwikkeling tussen obligaties en swaps. Men kan dus het resultaat van het mandaat afzetten tegen het resultaat op de verplichtingen. Het verschil hierin is dan de alpha van het mandaat. Omdat SPMS er in het kader van risicomangement voor gekozen heeft een deel af te dekken met staatsobligaties, is de weergegeven alpha op dit mandaat niet volledig toe te schrijven aan het beheer van dit mandaat. Deze alpha wordt nu meegerekend op totaalniveau, maar de vraag is of dit de juiste informatie verschaft over het beheer van de portefeuille. Het bestuur zal zich in 2020 beraden hoe deze informatie (Hoeveel Alpha is er behaald?) duidelijker kan worden gepresenteerd.

Rendementen per beleggingscategorie afgezet tegen de benchmark (in %)

	SPMS	Benchmark	Vershil
Liquide beleggingen (incl. valuta-afdekking)	18,1	16,8	1,3
- Aandelen (excl. valuta-afdekking)	29,5	28,7	0,8
- Vastrentende waarden (excl. valuta-afdekking)	14,3	13,4	0,9
- Contributie valuta-afdekking	-4,2		
Illiquide beleggingen (incl. valuta-afdekking)	11,5		

Illiquide beleggingen (excl. valuta-afdekking)	14,9	12,0	2,9
- Onroerend goed (excl. valuta-afdekking)	21,1	17,3	3,8
- Alpha mandaat (excl. valuta-afdekking)	6,3	3,1	3,2
-Infrastructuur leningen (excl. valuta-afdekking)	13,7	13,7	-
- Contributie valuta-afdekking	-3,7		
Rentederivaten renteafdekking	16,9	18,3	-1,4
Totaal *)	23,4	23,3	0,1

*) De netto rendementen zijn niet zomaar bij elkaar op te tellen of af te trekken. Daarvoor zouden zij gecorrigeerd moeten worden voor de "gewichten" die ze in de portefeuille innemen. Deze fluctueren echter in de tijd, waardoor er geen eenvoudige rekensom is te maken door twee rendementen bij elkaar op te tellen.

Het tactisch allocatiebeleid heeft een positieve bijdrage gehad van 0,5%. Vooral de overweging van aandelen VS ten koste van aandelen Europa heeft positief bijgedragen.

2.4.5 Securities lending

In 2019 heeft SPMS geen aandelen of obligaties uitgeleend binnen de mandaten. In 2019 is tevens besloten dit beleid te continueren.

2.4.6 Maatschappelijk verantwoord beleggen

SPMS voert een transparant beleid voor maatschappelijke verantwoord beleggen (MVB), gericht op het identificeren en terugdringen van duurzaamheidsrisico's, maar ook op het signaleren van kansen. De strategie richt zich op het zoeken van de dialoog met ondernemingen waarin wordt belegd (aandelen en bedrijfsobligaties) en de uitvoering van een actief stembeleid. Hierbij wordt gekeken naar diverse thema's op het gebied van milieu, de maatschappij en goed ondernemingsbestuur (ESG – Environmental, Social, Governance). Uitgangspunt hierbij zijn de wereldwijd geaccepteerde standaarden zoals de UN Principles for Responsible Investment (UNPRI) en de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Op basis van onze inschatting van relevantie van diverse duurzaamheidskansen, en -risico's, heeft SPMS de thema's volksgezondheid en klimaatverandering geselecteerd als onderwerpen waaraan extra aandacht zal worden gegeven in de uitvoering van het beleggingsbeleid, de monitoring ervan en de rapportage erover. Om deze thema's te vertalen naar concrete acties en de meetbaarheid ervan te vergroten, zoekt SPMS aansluiting bij het breed gedragen raamwerk van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Voor invulling van het thema volksgezondheid kiest SPMS voor aansluiting bij SDG 3 - Goede Gezondheid en Welzijn. Voor de invulling van het thema klimaatverandering kiest SPMS aansluiting bij SDG 7 – Duurzame en betaalbare energie.

SPMS heeft in 2019 de UN Principles of Responsible Investment en het IMVB convenant ondertekend. Daarnaast is er een aparte themasessie georganiseerd in het bestuur over ESG en is een enquête uitgevoerd over ESG bij de deelnemers. In 2020 zal er verder gewerkt worden aan het ESG beleid binnen SPMS.

In 2019 stonden de activiteiten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen vooral in het teken van implementatie van het IMVB convenant. Het engagementprogramma speelt een belangrijke rol in de identificatie, beoordeling en mitigatie van ESG-risico's van de portefeuille op maatschappij en milieu ('due diligence') en van ESG-risico's die mogelijk een materiële impact hebben op de portefeuille.

Identificatie en beoordeling van daadwerkelijke en potentiële negatieve impacts is het startpunt van het engagementprogramma waarmee BMO GAM namens SPMS invulling geeft aan het mitigatieproces. Mitigatie vindt plaats

binnen de 3 werkstromen van het engagementprogramma: engagement met prioriteitsbedrijven, reactief engagement op controverses en thematisch engagement. Schematisch als volgt weer te geven:

Dit programma richt zich op potentiële negatieve impacts en strategische ESG-risico's. Jaarlijks worden ondernemingen geselecteerd die als risicovol worden beoordeeld en die belangrijk zijn in portefeuille. Hierbij hanteert BMO GAM een systematische methode van kwantitatieve analyse op basis van ESG-data, gecombineerd met een kwalitatieve beoordeling door eigen analyses.

Startpunt is een beoordeling van ESG-prestaties van ondernemingen in portefeuille aan de hand van ESG-ratings: absolute scores, relatieve scores (ten opzichte van de sector) en veranderingen in de tijd. De uitkomst hiervan is inzicht in prestaties op belangrijke duurzaamheidsthema's zoals CO₂-uitstoot, arbeidsomstandigheden en corruptie. Daarnaast richt de analyse zich op kernpunten van corporate governance, zoals onafhankelijkheid van bestuur en belangen van minderheidsaandeelhouders. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gegevens van BMO, MSCI ESG en ISS.

Vervolgens worden de prestaties en strategie van onderneming die als risicovol worden geclassificeerd kwalitatief beoordeeld aan de hand van een nadere analyse van ESG-risicobeheersing en ambities, onder andere op basis van engagementervaring uit het verleden. Ook wordt daarbij beoordeeld of engagement succesvol kan zijn en de juiste mitigatiestrategie is.

Reactief engagementprogramma

Dit programma richt zich op het mitigeren van daadwerkelijke negatieve impacts van ondernemingen op maatschappij en milieu: continue monitoring van controverses en schendingen van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen door ondernemingen in portefeuille.

Engagement met geselecteerde ondernemingen richt zich op het beëindigen van de schending, aanpak van de negatieve effecten door herstel en/of verhaal en het voorkomen van schade in de toekomst.

In 2019 was de damdoorbraak in Brumadinho in Brazilië een belangrijk onderwerp in dit engagementprogramma. Deze damdoorbraak veroorzaakte een grote overspoeling van afvalslak van lokale mijnbouw met meer dan 200 doden als gevolg. In reactie op deze tragedie heeft BMO GAM zich aangesloten bij een gezamenlijk engagementinitiatief onder de vlag van PRI, gericht op compensatie en herstel van leefgebieden en levensonderhoud door de betrokken onderneming. Daarnaast heeft BMO GAM zich direct aangesloten bij een sectorinitiatief dat zich richt op veiligheid van afvalslakdammen wereldwijd. Dit project heeft geresulteerd in een publiek beschikbare database van dammen wereldwijd met informatie over de status ervan. Dit op basis van informatie van de bedrijven die ze beheren. Het doel van dit project is het vergroten van veiligheid van dammen wereldwijd. Transparantie is hierbij een belangrijke eerste stap.

Thematisch engagement

Naast ESG risico's op bedrijfsniveau, worden ieder jaar ESG-thema's, trends en risico's geïdentificeerd door BMO GAM die van invloed zijn op groepen ondernemingen, bijvoorbeeld binnen sectoren of regio's. Deze thema's worden uitgewerkt in projecten die doorgaans 2 tot 3 jaar lopen. De volgende projecten leverden een bijdrage aan onze ambities ten aanzien van klimaatverandering en volksgezondheid:

Antimicrobiële resistentie (AMR)

Engagement binnen dit project richtte zich op farmaceutische bedrijven, voedselproducenten en supermarkten. In eerste instantie lag de focus daarbij op voedingsmiddelenbedrijven, die materieel beïnvloed zouden kunnen worden door een daling van de veestapel als gevolg van onbehandelbare ziekten. De engagement onderstreepte het belang van een robuust, op antibiotica gericht beleid, evenals duidelijke tijdschema's voor de geleidelijke afschaffing van het routinematige, niet-therapeutische gebruik van antibiotica.

De gesprekken met farmaceutische bedrijven waren gebaseerd op de AMR-benchmark van de Access to Medicine Foundation. Duidelijk werd dat er belangrijke economische en wetenschappelijke barrières in de weg staan voor de ontdekking en ontwikkeling van nieuwe antibiotica. Een nieuw bedrijfsmodel kan mogelijk (in de loop van de tijd) meer innovatie opleveren. Naast onderzoek & ontwikkeling (R&D) richt BMOGAM het vizier op de beheersing van milieurisico in de productie, naast gepast stewardship.

Ondernemingen blijken goed op de hoogte te zijn van het risico van overmatig gebruik van antibiotica. Het is vandaag de dag dan ook ongebruikelijk voor een westers voedsel of farmaconcern om géén antibioticabeleid (of vergelijkbaar beleid) te hebben geformuleerd. Negatief is echter dat er maar heel weinig voedselconcerns hebben beloofd antibiotica uit te faseren die door mensen worden gebruikt. En de transparantie varieert sterk. Dit project wordt voortgezet en uitgebreid richting diergeneesmiddelenproducenten.

Gezondheid en voeding

Tijdens dit project, dat twee jaar heeft geduurd, is met meer dan twintig bedrijven gesproken over het inspelen op de risico's en kansen die ontstaan door veranderende consumententrends en regelgeving op het gebied van gezondheid en voeding. De aandacht ging vooral uit naar onderzoek en ontwikkeling, herformulering van producten en portefeuillediversificatie, transparantie en verantwoorde marketing. De eerste positieve stappen zijn gezet, ook vanwege groeiende bewustwording onder consumenten en gezondere eetgewoonten.

Duurzaam zeetransport

In 2019 werd wetgeving van kracht die de uitstoot van zwavel (SOx) sterk moet terugdringen. Deze maatregel heeft vaart gezet achter inspanningen om de SOx-uitstoot aan te pakken. Bedrijven in de scheepvaart gaven dit jaar dan ook prioriteit aan de naleving van deze nieuwe regel. Ze gingen over op zwavelarme brandstof en installeerden scrubbers voor het reinigen van uitlaatgassen. Andere onderwerpen van gesprek waren brandstofefficiëntie en CO₂-uitstootreductie. Alle bedrijven hebben doelen gesteld voor het terugdringen van de CO₂-uitstoot voor 2030 en 2050. Maersk mikt zelfs op een CO₂-neutrale vloot in 2050. Het engagement was gericht op betere informatieverschaffing over de activiteiten en programma's om de doelstellingen te halen, niet alleen op de middellange termijn, maar ook op de langere termijn. Hiervoor is meer nodig dan alleen efficiëntieverbeteringen, namelijk de ontwikkeling en inzet van innovatieve CO₂-neutrale schepen. Omdat zeeschepen heel lang in de vaart blijven, moet er al in 2030 worden begonnen om dit soort innovaties wereldwijd in te voeren. Een aantal bedrijven in het engagementprogramma (Maersk, NYK) heeft zich aangesloten bij de Getting to Zero Coalition. Deze organisatie zet zich in om vóór het einde van dit decennium dergelijke technologie te ontwikkelen. BMO GAM blijft erop aandringen dat bedrijven hun informatieverschaffing opschroeven en verbeteren, en dat zij programma's en strategieën voor de lange termijn ontwikkelen om hun doelstellingen te halen.

Climate Action 100+

Binnen dit project worden bedrijven aangespoord een systematische beoordeling te maken van de risico's en kansen van klimaatverandering en om hun bedrijfsstrategie af te stemmen op de doelstellingen van het klimaatverdrag van Parijs. Binnen het internationale samenwerkingsverband Climate Action 100+ voert BMO GAM met 23 ondernemingen een actieve dialoog. Engagement heeft dit jaar tot een aantal belangrijke mijlpalen geleid: formulering van ambitieuze reductiedoelstellingen (door onder andere Duke Energy, Enel, Vistra, Dominion, BHP); openheid over en betere afstemming van lobby activiteiten (bij o.a. BHP, Anglo American, Shell); en de verbetering van klimaatrapportages (bij o.a. ArcelorMittal, China Shenhua).

Engagement in cijfers

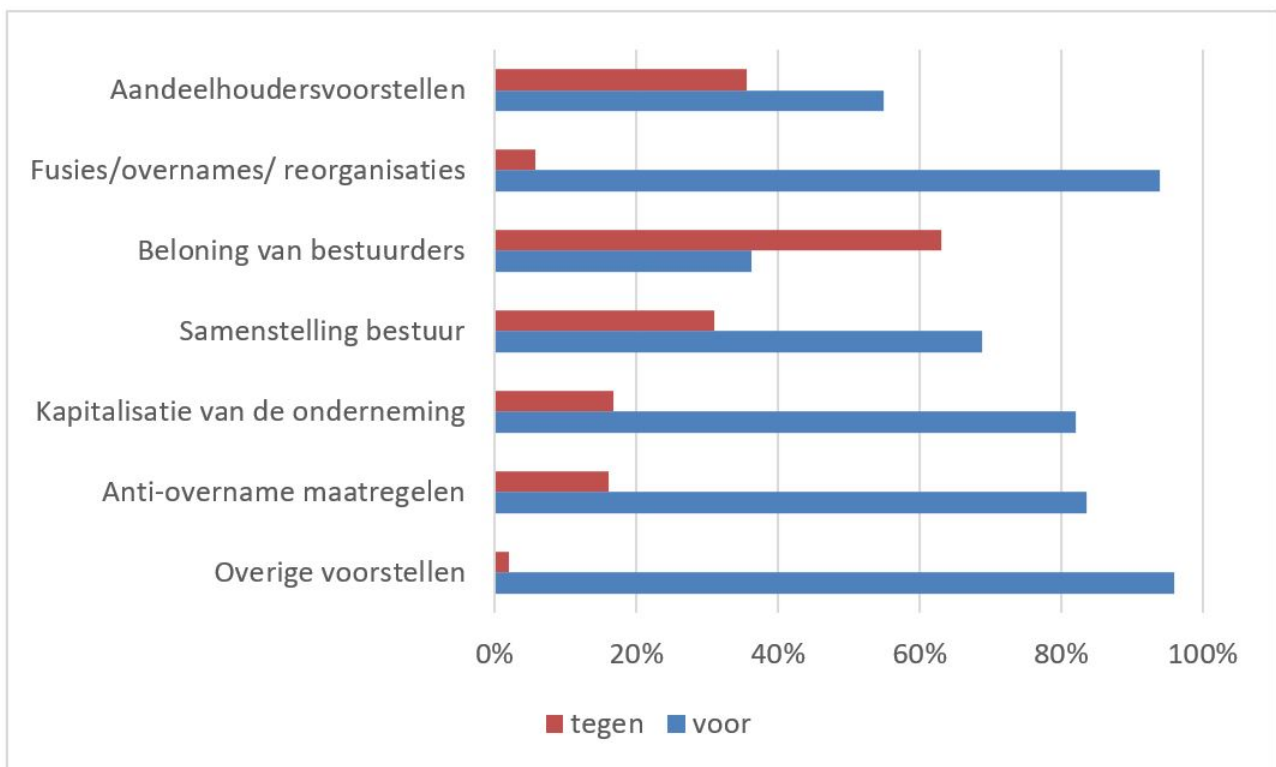
Binnen de aandelenportefeuille zijn 369 ondernemingen aangesproken, wat 201 keer tot positieve verandering heeft

geleid, 86 resultaten op milieugebied, 24 sociale resultaten en 91 governance verbeteringen.

STEMMEN

Een actief stembeleid maakt onderdeel uit van de dialoog die met ondernemingen wordt gevoerd. Voorafgaand aan aandeelhoudersvergaderingen wordt met ondernemingen contact gezocht om de verwachtingen te delen en kwesties te adresseren. In het geval van een tegenstem (of bij onthouding) wordt dit veelal na afloop van de aandeelhoudersvergaderingen toegelicht aan de betreffende ondernemingen als dit de dialoog ten goede komt.

In 2019 zijn 42.251 stemmen uitgebracht op 4.223 aandeelhoudersvergaderingen. In 30% van de gevallen is er een stem uitgebracht die tegen het advies van het bestuur van de onderneming inging. Tegenstemmen werden uitgebracht tegen voorstellen over de rol, samenstelling en werking van het bestuur, maar vooral over beloningen van bestuurders. Beloningsbeleid van bestuurders was het onderwerp waarover we het vaakst van mening verschilden met management van bedrijven. In onderstaande grafiek is weergegeven hoe SPMS heeft gestemd in 2019

Uitsluitingen

Controversiële wapens

SPMS sluit ondernemingen uit die betrokken zijn bij controversiële wapens (clusterbommen, landmijnen, kernwapens van landen die het non-proliferatieverdrag niet hebben ondertekend, biologische wapens, chemische wapens, witte fosfor en munitie met verarmd uranium). Betrokkenheid wordt geïnterpreteerd als het produceren van onderdelen die essentieel zijn voor de wapens en specifiek voor deze wapens gemaakt worden (key en dedicated)

SPMS sluit ook ondernemingen uit die een belang hebben in producenten van controversiële wapens. De drempel hiervoor is minimaal 20% aandelen in de betreffende onderneming

Tabak

Ondernemingen (bij een groter dan 50%-aandeel in de omzet) die betrokken zijn bij de productie van tabak of tabaksproducten zijn uitgesloten van belegging.

Nederlandse ziekenhuizen

Beleggingen in Nederlandse ziekenhuizen worden uitgesloten. Dit is echter niet onderdeel van het MVB beleid.

Staatsobligaties

SPMS sluit staatsobligaties uit die zijn uitgegeven door landen die onderworpen zijn aan sancties van de VN Veiligheidsraad. De sancties vinden hun grondslag in internationale verdragen die in Nederland van toepassing zijn. Ter bepaling of sancties leiden tot uitsluiting dient daarnaast aan een of meer van de onderstaande criteria te zijn voldaan:

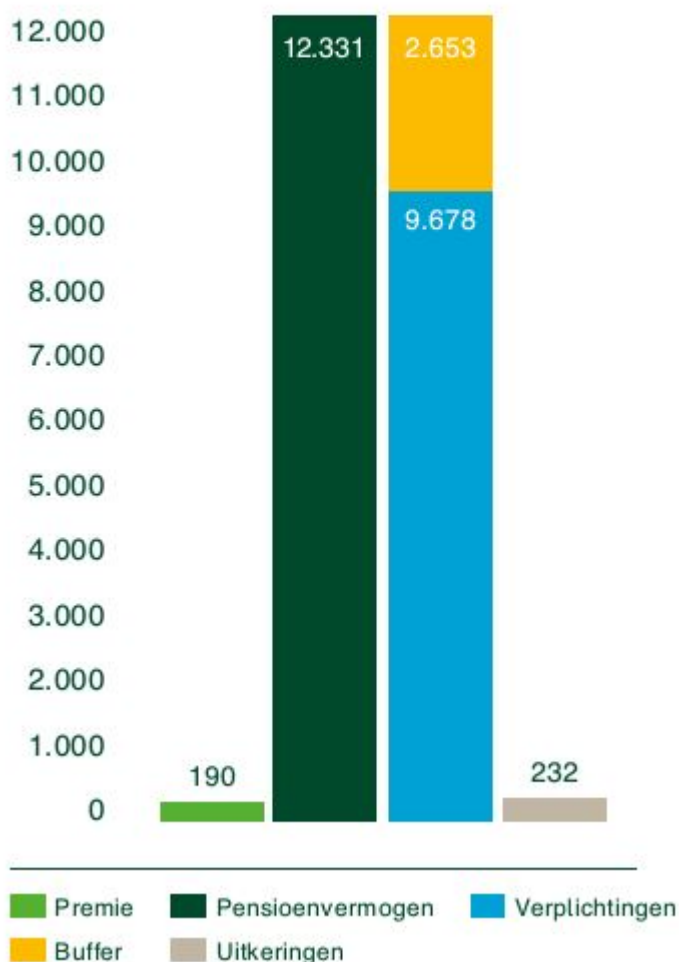
- De sancties omschrijven een wapenembargo dat betrekking heeft op het land als geheel;
- De sancties bevatten gerichte maatregelen die van toepassing zijn op de centrale overheid (waaronder de regeringsleider of het staatshoofd of de huidige machthebbers).

De uitsluitingslijst wordt opgesteld door Sustainalytics en jaarlijks geactualiseerd. De lijst wordt gepubliceerd op de website van SPMS

2.5 Financieel verslag

Overzicht

Kerngetallen 2019 in miljoenen euro's

Eind 2019 bedroeg de gemiddelde UFR-rente voor SPMS 0,76% (2018: 1,40%). Dit percentage is zodanig vastgesteld dat de voorziening pensioenverplichtingen op basis van deze vaste rente gelijk is aan de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de rentetermijnstructuur. De dekkingsgraad aan het eind van het jaar (op basis van de jaarrekening) ontwikkelde zich de afgelopen jaren als volgt:

Dekkingsgraad einde jaar in %

Jaar	2019	2018	2017	2016	2015
Dekkingsgraad	127,4	121,0	127,9	121,3	118,7

Uitkomst van de solvabiliteitstoets

Per 31 december 2019 bedraagt de actuele dekkingsgraad 127,4% en is de beleidsdekkingsgraad gelijk aan 125,0%. De

vereiste dekkinggraad die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) bedraagt 117,2%. Gezien het feit dat de beleidsdekkinggraad hoger is dan deze vereiste dekkinggraad, is eind 2019 sprake van voldoende solvabiliteit.

Haalbaarheidstoets

In 2015 moest SPMS voor het eerst de wettelijk verplichte aanvangshaalbaarheidstoets uitvoeren. Deze aanvangshaalbaarheidstoets is op 1 oktober 2015 ingediend bij DNB. De aanvangshaalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen het financiële beleid van het fonds, de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen en de toekomstige pensioenuitkeringen als de opbrengsten van de beleggingen lager of hoger zijn dan verwacht. Met de (aanvangs)haalbaarheidstoets wordt getoetst of de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen passen binnen de risicohouding van het fonds (voor de lange termijn).

Bij de haalbaarheidsstudie hebben wetgever en DNB de focus meer gelegd op de onderlinge vergelijkbaarheid van pensioenfondsen. Zo moet er voor toekomstige toeslagen in de haalbaarheidstoets worden uitgegaan van de prijsindex, terwijl SPMS de in de regel hogere loonindex wil volgen met een minimum van 3%. Hierdoor scoort SPMS relatief hoge percentages bij de aanvangsresultaten. Zonder toelichting kan deze misleidende informatie geven voor de deelnemers. Het geeft echter wel aan dat SPMS relatief veel middelen reserveert voor toekomstige indexaties. Vanwege de (hoge) ambitie is daarom gekozen voor hoge verwachte ondergrenzen voor het pensioenresultaat, namelijk 140% en een maximale afwijking van 30% bij een slechtweerscenario.

Per 1 januari 2019 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd en deze is vóór 1 juli 2019 ingediend bij DNB. In onderstaande tabel staan de resultaten van 2015 en 2019 en de ondergrenzen die SPMS heeft gekozen.

Uitgangspositie	Ondergrenzen	Resultaat per 1-1-2015	Resultaat per 1-1-2019
Vereiste dekkinggraad			
(per 1-1-2015: 122,6%)	Ondergrens verwacht pensioenresultaat: 140%	Verwacht pensioenresultaat: 168%	
(per 1-1-2015: 121,2%)	Ondergrens verwacht pensioenresultaat: 140%	Verwacht pensioenresultaat: 167%	Verwacht pensioenresultaat: 174%
(per 1-1-2019: 121,0%)	Maximale afwijking slecht weer: 30%	Maximale afwijking slecht weer: 26%	Maximale afwijking slechtweerscenario: 30%

Uit de resultaten van de aanvangshaalbaarheidstoets per 1 januari 2015 blijkt dat het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is en dat het fonds over voldoende herstelcapaciteit beschikt. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2019 voldoen beide aan de vastgestelde ondergrenzen. Daarmee heeft SPMS aangetoond dat het financiële beleid van het fonds en de toekomstige pensioenuitkeringen (zowel in verwachting als onder slechte omstandigheden) passen binnen de risicohouding van het fonds. De jaarlijkse haalbaarheidstoets (update) zal met relevante SPMS-gremia besproken worden in de vergaderingen waar ook het jaarverslag besproken wordt. Indien noodzakelijk kan dit leiden tot aanpassing van het beleid en/of de ondergrenzen.

2.6 Actuariel verslag

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten (x € 1.000) ziet er als volgt uit:

	2019	2018
Resultaat op kosten		
Vrijval uit premie voor dekking kosten	3.915	3.534
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	5.761	5.639
Pensioenuitvoeringskosten	-7.609	-6.681
	2.067	2.492
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	2.321.128	-205.602
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	19.729	21.130
Wijziging markttrente	-1.344.711	-361.449
	996.146	-545.921
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdracht van rechten)	-4.399	-4.536
Technisch resultaat (resultaat op kanssystemen en mutaties)	8.248	9.643
Wijziging actuariële grondslagen	-	148.183
Resultaat op premie	-92.051	-103.558
	-88.202	49.732
Totaal saldo baten en lasten	910.011	-493.697

De feitelijke premie bedraagt 190,3 miljoen euro. Dit is de premie die SPMS bij de deelnemer in rekening brengt. Het resultaat op premie wordt bepaald als het verschil tussen de feitelijke premie na aftrek van de opslag voor administratiekosten ad. 5,9 miljoen euro en de actuariel benodigde premie (op basis van de rentetermijnstructuur primo 2019). De gedempte kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie. De verschillen tussen de kostendekkende premie, de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie zijn het gevolg van verschillen in de gehanteerde rekenrente. In het Financieel Toetsingskader is het toegestaan om de kostendekkende premie te dempen (premedemping is een methode om fluctuaties bij de vaststelling van de premie te voorkomen). Het pensioenfonds heeft gekozen voor een dempen op basis van het verwacht rendement. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie (zie paragraaf 4.6.1 in de jaarrekening).

SPMS kan de indexering volledig financieren vanuit de voorziening voor toekomstige welvaartsvastheidsbescherming. Deze maakt deel uit van de voorziening pensioenverplichtingen. Daarom is er geen resultaat op indexering en overige toeslagen.

2.7 Risicomanagement

2.7.1 Code Pensioenfondsen

Alvorens in detail op het risicomanagement in te gaan, wordt eerst het risicomanagement in relatie tot de 'Code Pensioenfondsen' besproken. In de Code, die deel uitmaakt van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving, zijn normen opgesteld voor goed pensioenfondsbestuur. Ten aanzien van het risicomanagement stelt de Code dat het bestuur een cultuur bevordert en borgt waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het bestuur ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is. Concreet omvat dit het volgende: 'Het bestuur definieert (1) een passende risicostrategie en (2) een passend risicobeleid, inclusief (3) de risicohouding/ -bereidheid. Het bestuur actualiseert deze strategie en dit beleid periodiek. Het communiceert hierover met alle belanghebbenden.'

Ad 1) Passende risicostrategie

SPMS stelt zich tot doel om een goede welvaartsvaste basispensioenvoorziening te verzorgen in verhouding tot het inkomen van de doelgroep, voor een betaalbare premie en tegen acceptabele risico's. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen de omvang van de toeslagambitie, de hoogte van de premie, de kosten en de te nemen beleggingsrisico's. De invulling van deze elementen moet zo acceptabel mogelijk zijn voor alle betrokkenen bij het fonds.

Ad 2) Passend risicobeleid

SPMS heeft een zorgvuldig risicobeleid om de risico's af te bakenen die het fonds kan lopen. De ALM-studie is één van de bouwstenen voor het risicomanagement binnen SPMS. Door het uitvoeren van periodieke ALM-studies wordt de samenhang tussen het premiebeleid, het toeslagbeleid en het strategisch beleggingsbeleid in beeld gebracht. Op basis hiervan bepaalt SPMS op welke vlakken het fonds beleggingsrisico's wil nemen bij het nastreven van de ambitie. Dit omvat onder meer het bepalen van de kaders voor de beleggingsmix (offensieve versus defensieve investeringen) en in welke mate het de rente- en valutarisico's wil mitigeren. Verder monitort SPMS de operationele risico's en mitigeert het deze risico's waar dat nodig is. Een zorgvuldig en dynamisch risicobeleid is volgens het fonds een van de belangrijkste vereisten voor het vertrouwen in het fonds. In 2018 heeft SPMS het Integraal Risicomanagement-beleid vastgesteld, zodat de kaders voor het risicobeleid helder zijn.

Ad 3) Risicobereidheid en risicohouding

Het realiseren van de nominale beloftes, inclusief de 3% onvoorwaardelijke toeslag, is de belangrijkste doelstelling van SPMS. Dit gaat niet alleen om het waarmaken van de kapitaalgedekte pensioentoezeggingen, zoals ouderdoms- en nabestaandenpensioen, maar ook om de risicodekkingen bij overlijden en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Voor de 3% toeslag wordt premie betaald (een deel van de 3% toeslag wordt gefinancierd uit rendement) en een voorziening aangehouden. Daarnaast stuurt SPMS op een aansterking of versterking van haar buffers, met als gevolg een relatief hoge uitdeeltgrens. Het beleid is gericht op het behalen van de langetermijnambitie om de looninflatie te volgen met een minimum van de 3% onvoorwaardelijke toeslag. Daarboven wordt een extra winstdeling nagestreefd. De extra winstdeling is voorwaardelijk en zal gefinancierd worden uit overrendement op de beleggingen. Hierbij heeft het bestuur aangegeven dat de kans op één keer in de tien jaar te moeten korten op de onvoorwaardelijke toeslag van 3%, acceptabel is.

In lijn met de wettelijke voorschriften heeft het bestuur, na overleg met BPMS, de VvA en de Raad van Toezicht, in 2017 de risicohouding vastgesteld en opgenomen in het beleidsdocument Integraal Risicomanagement. De risicohouding is de mate waarin het fonds bereid is (beleggings)risico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren, en in staat is risico's te lopen, gegeven de kenmerken van het fonds. De in 2017 vastgestelde risicohouding gold ook voor 2018 en 2019. De risicohouding komt tot uitdrukking in een korte- en langetermijnrisicohouding.

- De kortetermijnrisicohouding is door het bestuur ingevuld via een bandbreedte om het Vereist Eigen Vermogen (VEV). De bandbreedte om het VEV is vastgesteld op + 5% en -5%.
- De langetermijnrisicohouding is vertaald naar toegestane (onder)grenswaarden voor het pensioenresultaat van de

haalbaarheidstoets. Het pensioenresultaat van de haalbaarheidstoets geeft inzicht in de mate waarin het beleid van het fonds de pensioenambitie grosso modo kan waarmaken. Het pensioenresultaat uit de haalbaarheidstoets moet, vanuit de actuele dekkinggraad bezien en in het mediaan scenario over een periode van zestig jaar, minimaal 140% bedragen. De maximale afwijking hiervan in een zogenaamd slechtweersscenario mag maximaal 30% bedragen.

2.7.2 Risicobeheersing bij SPMS

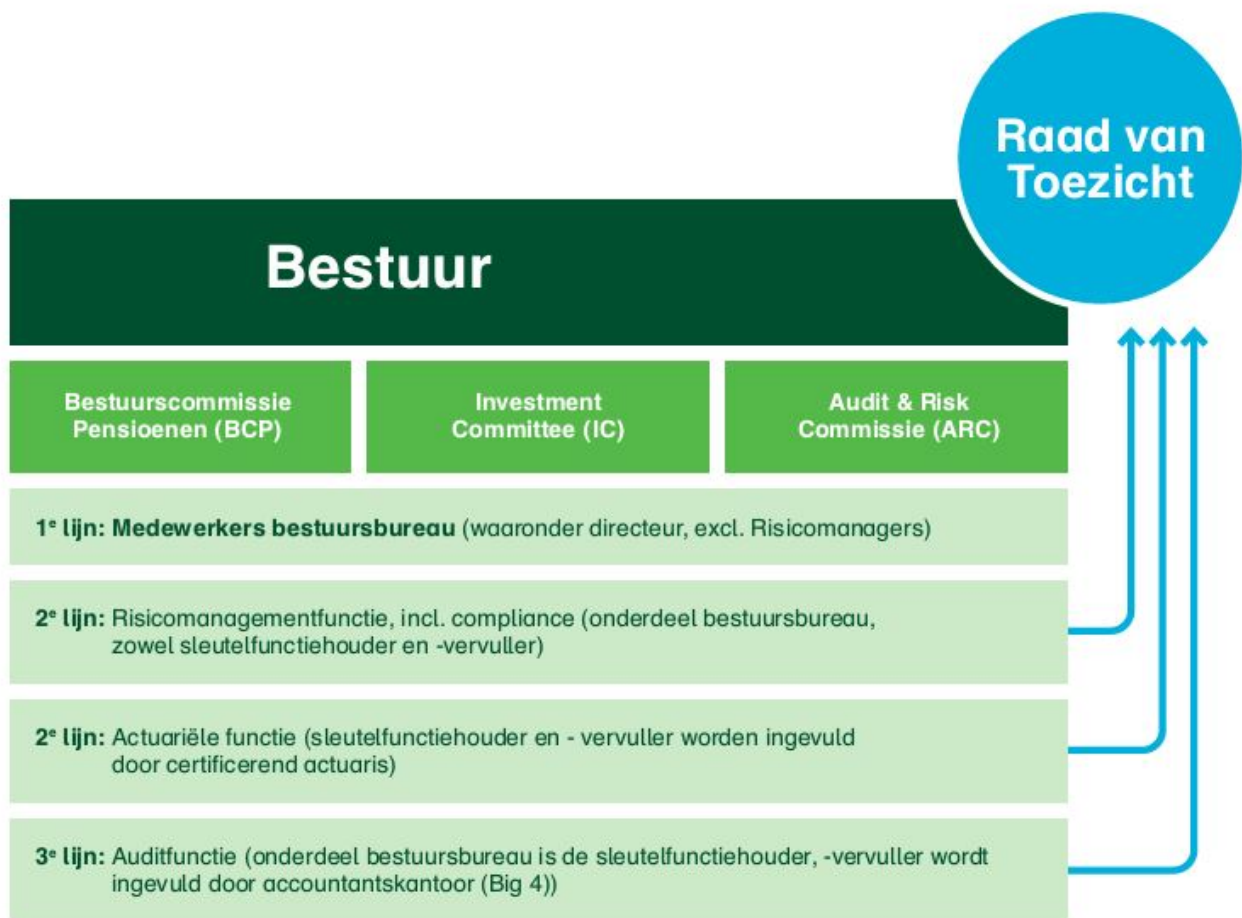
Het beheersen en mitigeren van risico's speelt bij SPMS een centrale rol. Bij risico's waar naar verwachting een rendement tegenover staat (zoals beleggingsgerelateerde risico's) streeft SPMS ernaar om rendementen te realiseren tegen zo laag mogelijke risico's. Ten aanzien van risico's waar naar verwachting geen rendement tegenover staat (zoals integriteits- of IT-risico), besteedt SPMS veel aandacht aan de analyse en beheersing ervan. Doel is om ongewenste uitkomsten voor het fonds te voorkomen. De risicovisie van SPMS is om met behulp van een adequaat en integraal ingericht risicomanagementraamwerk (IRM) een zo goed mogelijk rendement te behalen bij een gegeven risicoprofiel. Hierbij wordt altijd een afweging gemaakt tussen rendement, risico, kosten en complexiteit.

Onderdelen van het integraal risicomanagementbeleid, zoals de risicotaxonomie, heeft het bestuur opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het fonds. In het document 'Risicomanagement bij SPMS' staan de belangrijkste risico's voor SPMS beschreven, de beheersing hiervan en de netto risico's die overblijven (kans en impact). SPMS heeft de verschillende risico's toebedeeld aan één of meerdere bestuurscommissies. Deze commissies beoordelen de risico's, waarna het bestuur ze plenair bespreekt en een eindoordeel uitspreekt. Verder is met inachtneming van onder meer de Wvb (artikel 43 en 138) een Risico control framework (RCF) opgesteld. Het RCF maakt de (integrale) risicobeheersing van onder andere de uitbesteding tot een meer systematisch proces, waarbij het bestuur van SPMS doelstellingen vaststelt, risico's in kaart brengt, maatregelen neemt en resultaten controleert.

In 2019 is het integraal risicomanagement raamwerk verder verfijnd om de risicomanagementcyclus beter te waarborgen. Het fonds heeft een start gemaakt met de implementatie van een GRC-systeem (Governance, Risk & Compliance). In dit risicomanagementsysteem worden verschillende onderdelen van het risicoraamwerk vastgelegd en ingeregeld, waaronder de governance van de organisatie, het risicomanagementproces en het risicoprofiel. Met het GRC-systeem kan SPMS verschillende taken en autorisatie aan gebruikers toekennen, die aansluiten bij hun rol binnen het risicomanagementraamwerk. Op basis daarvan kunnen gebruikers een risico-inventarisatie uitvoeren of de uitvoering van beheersmaatregelen monitoren en de resultaten daarvan in het GRC-systeem vastleggen^[1].

In het kader van IORP II is het fonds ook gestart met het uitvoeren van een Eigen Risicobeoordeling (ERB). De ERB geeft inzicht in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's en de mogelijke consequenties (ofwel de doelmatigheid van het risicobeheer). De ERB moet in aanmerking genomen worden bij elke strategische beslissing en verder eens per drie jaar. Ook is dat nodig bij gebeurtenissen die materieel impact hebben op het risicoprofiel van het fonds. SPMS zal haar eerste ERB in 2020 finaliseren en voorleggen aan de toezichthouder.

Verder is het interne beheersingssysteem bij SPMS inhoudelijk ingericht volgens het 'three lines of defence'-model, waarmee wordt voldaan aan Europese regelgeving (IORP II). Dat betekent onder meer de aanstelling en opname van de sleutelfunctiehouders en -vervullers voor de functies risicomanagement, actuariael en internal audit in het governance raamwerk van SPMS.

2.7.3 Identificatie van de voornaamste risico's

Voor de identificatie van de voornaamste risico's voert SPMS (minimaal) jaarlijks een integrale risicoanalyse uit. Bestaande risico's en beheersmaatregelen worden geëvalueerd. Vervolgens wordt beoordeeld of er nieuwe risico's zijn ontstaan. De risico's, die het fonds heeft geïdentificeerd, zijn opgenomen in de risicotaxonomie. Deze risico's sluiten aan bij de risicocategorieën conform de 'Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode' (FIRM) van De Nederlandsche Bank. Deze risicocategorisering bestaat uit drie niveaus. Het bestuur concentreert zich op niveau 1. Niveau 2 is van toepassing op (een delegatie van) het bestuur en de commissies. Tot slot heeft niveau 3 betrekking op het bestuursbureau en de uitbestedingspartijen.

De vastgestelde risicocategorieën op niveau 1 zijn als volgt:

- Financieel (met name de beleggingsrisico's)
- Betrouwbaarheid
- Service (tevredenheid)
- Transparantie
- Strategisch

De belangrijkste risico's uit deze risicocategorieën worden hieronder nader toegelicht. De kwantitatieve informatie over deze risico's is opgenomen in de risicoparagraaf in de jaarrekening.

Financiële risico's

De risicocategorie financieel, vastgesteld op niveau 1, omvat het verwachte pensioenresultaat (volgend uit de

haalbaarheidstoets) en het dekkingsgraadrisico. Deze risico's worden voor een groot deel bepaald door de beleggingsrisico's. SPMS loopt die risico's bewust met als doel hogere opbrengsten, om zo deelnemers een relatief goed pensioen te kunnen bieden tegen een betaalbare premie. Deze opbrengsten kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt voor de (extra) toeslagverlening, het verlies op premie te compenseren bij lage rentes en opvangen van een langere levensverwachting dan verwacht. Hieronder volgt een toelichting van de relevante beleggingsrisico's (1) voor SPMS, te weten: (a) marktrisico, (b) kredietrisico en (c) liquiditeitsrisico. Tot slot zal kort worden stilgestaan bij het (2) verzekeringstechnisch- en (3) het financieel systeemrisico, die samen met het beleggingsrisico, de risicocategorie financieel completeren. Opgemerkt zij dat binnen de risicotaxonomie van SPMS (o.a.) het zakelijke waarden-, rente-, valuta- en concentratierisico zijn ingedeeld onder het marktrisico.

(1) Beleggingsrisico's

(a) Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat ontstaat doordat het fonds blootgesteld is aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een beleggingsportefeuille. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, doordat de beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in de staat van baten en lasten worden verwerkt.

Het bestuur onderkent het marktrisico bij het vaststellen van het beleggingsbeleid. Dit risico wordt gemitigeerd door diversificatie (ofwel spreiding over diverse beleggingscategorieën), die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het fonds. Naast de strategische beleggingsmix heeft het pensioenfonds in de mandaten, die met de externe vermogensbeheerders zijn afgesloten, richtlijnen vastgesteld ten aanzien van onder meer de landen, sectoren of tegenpartijen waarin mag worden belegd. Verder worden gevoeligheids- en stressanalyses uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de (potentiële) impact van bepaalde marktontwikkelingen op de financiële gezondheid van het pensioenfonds.

- Marktrisico: rente- (en matching)risico

Het renterisico houdt in dat er (ongewenste) effecten kunnen ontstaan op de balans door verschillen in rentegevoeligheid van de beleggingen (activa) en de voorziening pensioenverplichtingen (passiva); de zogenoemde duration mismatch. Doordat euro-staats- en bedrijfsobligaties ook in de renteafdekking worden meegenomen, is er sprake van mismatch(risico) met de euro-swaprente (ook wel basisrisico genoemd). In 2019 is het strategisch afdekkingspercentage van het renterisico van de voorziening pensioenverplichtingen ongewijzigd gebleven (78%). Om het renterisico te beheersen, zijn er strategische, tactische en operationele bandbreedtes vastgesteld. De fiduciair monitort dagelijks de stand van zaken en koppelt die periodiek terug aan SPMS. In het risico control framework is gedetailleerd uiteengezet hoe SPMS het beleid, uitvoering en controle rondom de beheersing van het renterisico heeft vormgegeven.

- Marktrisico: valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert ten opzichte van de euro betekent een risico voor het pensioenfonds, omdat de verplichtingen veelal in euro luiden en bezittingen (deels) in vreemde valuta. Dit risico is van belang voor zowel directe posities in een valuta, als voor beleggingen die zijn gewaardeerd in een andere valuta.

SPMS is voor een significant deel belegd in buitenlandse effecten, waardoor het gevoelig is voor koersschommelingen van de betreffende valuta ten opzichte van de euro. De belangrijkste vreemde valuta voor SPMS zijn de Amerikaanse dollar en in mindere mate het Britse pond en de Japanse yen. Het valutarisico op (lokale) beleggingen in opkomende markten dekt het pensioenfonds bewust niet af, omdat dit onderdeel is van het beleggingsmandaat en overwegingen van kosten en complexiteit.

Om het valutarisico te beheersen, dekt SPMS de exposure, die voortvloeit uit de strategische assetmix in Amerikaanse

dollar, Japanse yen en Britse pond volledig af met valutatermijncontracten. De afdekking dient plaats te vinden binnen de vastgestelde strategische en tactische bandbreedtes. De fiduciair rapporteert maandelijks over de valuta-afdekking. In het risico control framework is gedetailleerd uiteengezet hoe SPMS het beleid, uitvoering en controle rondom de beheersing van het valutarisico heeft vormgegeven.

- Marktrisico: concentratierisico

Het concentratierisico is het risico dat adequate spreiding van activa ontbreekt, met als gevolg dat een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis een groot effect kan hebben op de waarde van de portefeuille. Ter beheersing van het concentratierisico heeft SPMS op verschillende niveaus concentratielimieten vastgesteld. Het grootste deel van deze concentratielimieten wordt dagelijks gemonitord. SPMS onderkent dat er sprake is van significante concentratie van vastrentende waardebeleggingen in Duitse staatsobligaties en rente- en valutaderivaten. Deze posities worden continu gemonitord.

(b) Kredietrisico

Risico van financiële verliezen voor SPMS als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft: (1) Partijen die obligatieleningen uitgeven (bedrijven/ overheden), (2) Banken waar deposito's worden geplaatst, en voor SPMS met name (3) Marktpartijen waarmee OTC-derivatenposities worden aangegaan.

Het tegenpartijkredietrisico wordt gemitigeerd door het instellen van limieten per tegenpartij, maar ook door spreiding en zorgvuldig onderpandbeheer. SPMS heeft op eigen naam met negen tegenpartijen een ISDA/CSA (document voor derivatentransacties) afgesloten. De uitwisseling van onderpand vindt dagelijks plaats met lage drempelwaarden. Het onderpand kan bestaan uit zowel cash als hoog kredietwaardige staatsobligaties (minimaal AA). Met inachtneming van het feit dat rating agencies neerwaartse wijzigingen in credit ratings veelal te laat doorvoeren, wordt bij de beheersing en monitoring van het tegenpartijkredietrisico nadrukkelijker gekeken naar de dynamiek in zogenoemde credit default swaps. In de methodiek die SPMS hanteert, is de limiet per tegenpartij gekoppeld aan de ontwikkeling van de credit default swaps (en het renterisico van de verplichtingen). Limietoverschrijdingen worden per individueel geval beoordeeld. In het risico control framework is gedetailleerd uiteengezet hoe SPMS beleid, uitvoering en controle heeft vormgegeven rondom de beheersing van het tegenpartijkredietrisico.

- Spreadrisico

Het risico dat creditspreads wijzigen en daarmee de waarde van beleggingen waarvoor sprake is van kredietrisico, zoals bedrijfsobligaties of gestructureerde producten. SPMS loopt het risico dat creditspreads stijgen. Een oorzaak van een dergelijke stijging is bijvoorbeeld een verslechterd vooruitzicht van de economische groei. Bij een toename van de creditspread neemt de waarde van de beleggingen af. Dit kredietrisico wordt beperkt door bij het beleggen in obligaties (en leningen) op schuldbekentenis gebruik te maken van kredietlimieten per kredietwaardigheidsniveau (rating).

(c) Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat SPMS in tijden van stress niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Hierbij kan gedacht worden aan de pensioenuitkeringsverplichtingen op het beoogde moment en/of onderpandverplichtingen bij derivatenposities. Het gebruik van derivaten voor het afdekken van rente- en valutarisico veroorzaakt een groter liquiditeitsrisico, doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. Ten behoeve van de beheersing van het liquiditeitscrisis brengt SPMS de omvang van het potentiële liquiditeitsrisico, zoals het effect op rente en valuta, in kaart aan de hand van stress-scenario's (van zowel DNB als BlackRock) en zijn er grenzen vastgesteld waar het bestuur binnen wenst te blijven. Daarnaast heeft SPMS een actieplan dat voorziet in het beschikbaar maken van voldoende liquiditeiten. De fiduciair monitort het liquiditeitsrisico dagelijks en koppelt dat periodiek terug aan SPMS. In het risico control framework is gedetailleerd uiteenzet hoe SPMS beleid, uitvoering en controle heeft vormgegeven inzake de beheersing van het liquiditeitsrisico.

(2) Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico heeft betrekking op alle verzekeringstechnische grondslagen (zoals levensverwachting, arbeidsongeschiktheid, waardeoverdrachten etc.), die voor SPMS een materieel risico vormen. Het belangrijkste verzekeringstechnisch risico is het langlevensrisico. Dat is het risico dat deelnemers van het pensioenfonds langer leven dan het pensioenfonds veronderstelde bij de vaststelling van de premie en de berekening van de technische voorzieningen. SPMS hanteert daarbij de meest recente prognosetafel voor de gehele bevolking van het Actuarieel Genootschap (AG), gecorrigeerd met de fondsspecifieke ervaringssterfte van Towers Watson.

Naast het langlevensrisico is er ook sprake van een kortlevensrisico. Dit is het risico dat deelnemers korter leven dan is ingeschat en er meer geld nodig is voor de uitkeringen aan nabestaanden dan waarin is voorzien. De uitkering aan nabestaanden door overlijden van actieve deelnemers vóór de pensioendatum bestaat uit een opgebouwd deel (waarvoor een voorziening wordt aangehouden) en het tot de pensioendatum nog op te bouwen deel. Voor dit laatste deel hanteert het pensioenfonds een risico-opslag (partner- en wezenpensioen) in de premie.

Een derde verzekeringstechnisch risico is het arbeidsongeschiktheidsrisico. Dit is het risico dat een deelnemer arbeidsongeschikt wordt en het pensioenfonds de pensioenopbouw premievrij moet voortzetten. Voor het risico van arbeidsongeschiktheid en de daardoor benodigde verwachte premievrije voortzetting, hanteert het pensioenfonds een opslag arbeidsongeschiktheid in de premie.

SPMS streeft ernaar om het lang- en kortlevensrisico en het risico van arbeidsongeschiktheid en -toeslag te minimaliseren door actuele informatie over overlevingskansen toe te passen. Voor de monitoring van het verzekeringstechnisch risico wordt onder meer gebruikgemaakt van een adviserend actuaris.

(3) Financieel Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen is dit risico voor het pensioenfonds maar tot op zekere hoogte beheersbaar. De wereldwijde kredietcrisis in 2008 heeft aangetoond in hoeverre marktpartijen afhankelijk zijn van de goede werking van financiële markten en systemen. Het risico wordt zo goed mogelijk gemonitord. Op onderdelen werken de beheersingsmaatregelen, zoals ingezet door het fonds. Wanneer alle risico's echter tegelijk optreden, dan zullen deze maatregelen niet voldoende zijn.

Niet-financiële risico's

SPMS onderscheidt, zoals eerder beschreven, verschillende vormen van niet-financiële risico's. In de risicotaxonomie gaat het op het hoogste niveau om 'betrouwbaarheid', 'service', 'transparantie' en 'strategische risico's'. De nummering van de risico's in de pagina's hierna is niet doorlopend. Er is gekozen voor aansluiting bij de nummering van de risicotaxonomie zoals het bestuur dat heeft vastgesteld. De belangrijkste niet-financiële risico's worden hieronder behandeld.

Betrouwbaarheid (2)

Het risico dat SPMS niet in staat is de toegezegde prestaties (uitvoering pensioenregeling) voor deelnemers te realiseren. De oorzaak kan liggen in slechte governance, cultuur, ontbreken van juridische kaders, problemen met integriteit en/of fouten in de verslaglegging.

Governancerisico (2.1)

Het risico dat het bestuur van SPMS onvoldoende in staat is om de bedrijfsactiviteiten te beheersen (inclusief algemene beginselen van behoorlijk bestuur). De oorzaak kan liggen in ondeskundigheid van de bestuursleden en/of het niet borgen van de continuïteit. Het gevolg is dat SPMS onder toezicht wordt gesteld door de toezichthouder(s).

De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het beroepspensioenfonds. De RvT ziet toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan BPMS en in het jaarverslag. De Audit & Risk Commissie adviseert en monitort de gang van zaken bij het pensioenfonds SPMS en de uitvoeringsorganisaties. Dit omvat de nakoming van de zakelijke aspecten van de SLA's die met de uitvoeringsorganisaties zijn gesloten, de ontwikkeling van de uitvoeringskosten, de kwaliteit van de door de uitvoeringsorganisaties geleverde diensten, de contacten van SPMS met de toezichthouders, de financiële gezondheid van het fonds alsmede de inhoud en de kwaliteit van de financiële verantwoordingen van SPMS (in het bijzonder de jaarrekening).

Juridisch risico (2.2)

Het risico dat niet voldaan wordt aan alle juridische kaders, veroorzaakt door niet te voldoen aan relevante wetten, voorschriften en standaarden of niet kunnen voldoen aan contractuele verplichtingen of dat contractuele verplichtingen op een onverwacht nadelige wijze worden afgedwongen, wat leidt tot afbreuk aan de integriteit van SPMS en mogelijk tot reputatieschade, juridische sancties of sancties van de toezichthouder of zelfs financiële schade.

Integriteitsrisico (2.3)

Het risico dat de integriteit en het imago van SPMS in het geding is door onethisch gedrag van de instelling, bestuur en/of medewerkers (intern integriteitsrisico), of het risico dat SPMS schade wordt toegebracht door onethisch gedrag van derden (extern integriteitsrisico). SPMS neemt onder andere de volgende beheersingsmaatregelen ten aanzien van het integriteitsrisico: insiders ondertekenen een gedragscode, uitvraag privérelaties en -belangen, openheid over nevenfuncties in het jaarverslag, een insiderregeling en ESG-beleid. Het beleid inzake integriteit is uitgewerkt in:

- het Integriteitsbeleid, waarin onder andere belangenverstrengeling en ongewenst gedrag worden behandeld
- de SPMS-gedragscode met daarin onder andere de geschenkenregeling
- de Incidentenregeling, ook van toepassing op datalekken
- de Klokkeluidersregeling

Met de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), is ook data-integriteit en in het bijzonder de bescherming van (persoons)gegevens belangrijker geworden. Het bestuur heeft daarom een Functionaris voor de Gegevensbescherming benoemd, om het belang hiervan ook uit te dragen.

Verslagleggingsrisico (2.4)

Het risico op een onjuiste weergave van verslagleggingsproducten (bijvoorbeeld het jaarverslag), veroorzaakt door fouten in de administratieve processen of systemen, leidend tot onjuistheden in verslaggeevingsproducten. Het bestuur stelt een extern accountantsbureau (Deloitte) aan. De accountant controleert de jaarrekening en de verslagstaten voor DNB en doet jaarlijks verslag van haar controlewerkzaamheden door middel van een accountantsverklaring. Verder rapporteert de accountant zijn bevindingen in een managementletter.

Mercer is door het bestuur benoemd als certificerend actuaris van het fonds. Mercer maakt jaarlijks een actuariële verslag en certificeert de actuariële verslagstaten. Daarnaast laat het fonds zich bijstaan door externe adviseurs, onder meer bij het uitvoeren van ALM-studies, de haalbaarheidstoets en andere prognoseberekeningen. Het bestuur vraagt advies aan de accountant en de actuaris in alle gevallen waarin het dit nodig vindt. Indien dit noodzakelijk is, doet het bestuur een beroep op de kennis van externe juridische en fiscale adviseurs.

Service (3)

Het risico dat het resultaat van een afgeronde inspanning die een organisatie, medewerker of applicatie levert – op basis van wettelijke taken of onderling gemaakte afspraken – niet voorziet in de behoeftes van SPMS. De oorzaak kan bijvoorbeeld zijn: uitbesteding aan een ongeschikte partij, operationele fouten, falende IT, hoge kosten en grote

complexiteit. Het gevolg is dat de afgesproken resultaten niet behaald worden.

Uitbestedingsrisico (3.1)

Uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van werkzaamheden, die SPMS heeft uitbesteed aan derden, wordt geschaad. Of het risico dat apparatuur en personeel, aan deze derden ter beschikking gesteld, veroorzaakt door gebrek aan kwaliteit, niet de continuïteit kunnen waarborgen. Tot slot gaat dit ook om het risico op het ontbreken van integere bedrijfsvoering. Het gevolg is dat de gemaakte afspraken met belanghebbenden niet waargemaakt kunnen worden (met deelnemers of andere belanghebbenden).

Om dit uitbestedingsrisico te beheersen, wordt er gewerkt met gerenommeerde partijen. De voorwaarden worden juridisch beoordeeld, contractueel vastgelegd en uitgewerkt in een Service Level Agreement (SLA). Daarnaast beoordeelt SPMS de handelingen van de uitvoerders aan de hand van verschillende rapportages (o.a. ISAE-3402). Ook vinden periodieke werkbijeenkomsten en (jaarlijkse) evaluaties plaats met de uitvoerders.

Operationeel risico (3.2)

Sterk samenhangend met het uitbestedingsrisico is het operationele risico. Het risico dat zich onverwachte verliezen in inkomsten of verhoogde onkosten kunnen ontstaan. De oorzaak hiervan kan liggen in het falen van mensen, processen of (IT-)systemen, of in externe gebeurtenissen. Dit kan leiden tot onverwachte verliezen of inkomsten.

SPMS beheerst operationele risico's door hoge kwaliteitseisen te stellen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn. Het gaat om eisen op het gebied van bijvoorbeeld processen en controles, interne organisatie, procedures en de kwaliteit van geautomatiseerde systemen. Deze kwaliteitseisen toetst het bestuur periodiek. Om risico's op het gebied van productontwikkeling en overige werkzaamheden tegen te gaan, vindt een zorgvuldige selectie en opleiding van personeel plaats bij de uitvoerders. Om de kwaliteit te bewaken, vindt bij de productontwikkeling altijd een controle plaats door deskundigen van het bestuursbureau. Waar nodig worden externe partijen gevraagd om advies en controles uit te voeren.

IT-risico (3.3)

Het risico dat de beschikbaarheid, integriteit en/of vertrouwelijkheid van informatie en/of informatiesystemen niet is gewaarborgd. Oorzaken kunnen liggen in tekortkomingen rondom maatregelen, richtlijnen, processen en/of techniek. Het gevolg kan zijn: niet beschikbare, niet betrouwbare informatie of zelfs datalekken. Voor haar functioneren is SPMS afhankelijk van IT. Dit is zo voor pensioen-, beleggings- en financiële aspecten. De meest kritische bedrijfsprocessen zijn uitbesteed. Bij de selectie van de dienstverleners zijn IT-capaciteiten een belangrijk selectiecriteria geweest. Het bestuur heeft zich er ook van overtuigd dat deze instellingen IT hoog op hun prioriteitenlijst hebben staan en daar voldoende in investeren. SPMS controleert de werking van de IT-systemen onder andere door het beoordelen van de processen en vooral de output. Maar ook formeel via het beoordelen en bespreken van ISAE-3402-rapportages. Indien nodig zal SPMS om aanvullende actie vragen. Daarnaast wordt jaarlijks gevraagd om de IT self assessment uit te voeren en de resultaten daarvan aan SPMS te verstrekken.

De eigen IT-beheersingsmaatregelen zijn uitgebreid vastgelegd in het Informatiebeveiligingsbeleid van SPMS. SPMS treft een heel scala aan beheersingsmaatregelen op het gebied van:

- De inrichting van de technische infrastructuur
- Back up-procedures
- Uitwijkprocedures
- Thuiswerkmogelijkheden (in het geval van calamiteiten)
- Beveiligingsmaatregelen voor het netwerk en internetverbindingen.

Transparantie (4)

Openheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van SPMS. SPMS geeft inzicht in dilemma's waar SPMS mee kampt, hoe SPMS daarmee omgaat en welke gevolgen de keuzes hebben voor de deelnemers en andere belanghebbenden.

Communicatie (4.1)

Het risico dat communicatie vanuit SPMS onduidelijk of misleidend is, veroorzaakt door onbegrip, complexiteit, onduidelijkheid, leidend tot ontevreden deelnemers en afnemend draagvlak. Het belang van een adequate pensioencommunicatie wordt steeds groter. Het communicatiebeleid verdient daarom een prominente plaats.

Strategisch risico (5)

Omgevingsrisico (5.1)

Het risico dat strategische doelen niet worden behaald. De oorzaak kan liggen in externe veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, politieke besluitvorming, belanghebbenden, deelnemers, reputatie en/of ondernemingsklimaat of het vermogen van SPMS om zich aan deze veranderingen aan te passen. Het gevolg is het niet realiseren van strategische doelen.

Draagvlak:

Een wijziging in wetgeving kan direct invloed hebben op de verplichtstelling. Ook kan het invloed uitoefenen op het draagvlak voor de SPMS-regeling, doordat het door de aard van de maatregelen financieel onaantrekkelijk wordt om aan de regeling deel te nemen. Het draagvlak is voor een beroepspensioenfonds cruciaal, want minimaal 60% van de premiebetalende deelnemers moet lid zijn van de BPMS om aan het draagvlakcriterium te voldoen. Een risico is het mogelijk nieuwe pensioenstelsel van DB naar DC.

Dilemma: is SPMS de ‘meest vertrouwde partij’ na een stelselwijziging?

Als in het nieuwe pensioencontract de verplichting wordt opgenomen om over te gaan naar de DC-regeling, heeft SPMS dan nog voldoende toegevoegde waarde voor haar deelnemers? Het risico bestaat dat deelnemers de toegevoegde waarde van het fonds niet langer zien en ervoor kiezen om hun BPMS-lidmaatschap op te zeggen, om zelf te gaan ‘shoppen’ voor hun oudedagsvoorziening.

Afwegingen om bij SPMS te blijven:

- Grote binding tussen het fonds en de deelnemers (‘van ons, voor ons, door ons’)
- In huidige bestuursmodel is alignment met de achterban het beste geborgd
- Eenvormigheid & pariteit van het bestuur: alle leden zijn medisch specialist (geweest)
- Collectief en solidariteit;
- Relatief lage kosten (ten opzichte van de individuele markt)
- Hoge service en kwaliteit
- Onafhankelijke en deskundige financieel planners, die deelnemers inzicht kunnen bieden in de oudedagsvoorziening
- Maatwerk voor de beroepsgroep (premie vrijstelling, geen medische keuringen, etc.)

Afwegingen om toch te gaan shoppen:

- De financiële sector kent vele aanbieders, die mogelijk voorstellen doen die aantrekkelijker lijken
- De deelnemer vindt de regeling te duur (premiebetaling te hoog)
- Meer individuele keuzemogelijkheden bij beleggingen

Keuze/ besluit

De stellige overtuiging van het bestuur is dat het belang van de deelnemer voor een goede oude dag uiteindelijk het best wordt gediend door SPMS. Het bestuur van SPMS investeert bewust in de Quick Scan en onderzoekt mogelijkheden om deelnemers actiever bij hun pensioen te betrekken.

2.8 Bescherming persoonsgegevens

SPMS hecht veel waarde aan goede omgang met privacygegevens en in het bijzonder de persoonsgegevens van haar deelnemers. Dit betekent bewustzijn creëren en behouden bij het bestuur, het bestuursbureau, de externe adviseurs van de commissies en de uitvoerders van SPMS over de omgang met persoonsgegevens. Aan de hand van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zijn de doelen in 2018 verder aangescherpt en in 2019 is aandacht besteed aan verbetering en naleving. De verantwoording van alle acties van SPMS zijn opgenomen in de Verklaring van accountability. De verantwoording wordt gedaan aan de hand van drie pijlers: beleid, bewustwording en tools die worden gebruikt.

2.8.1 Beleid

Het privacybeleid van SPMS kent een sterke relatie en samenhang met andere beleidsdocumenten. Het privacybeleid is het overkoepelend geheel en samen met de gedragscode, incidentenregeling, informatiebeveiligingsbeleid en het uitbestedingsbeleid zorgt dit voor een solide kader waarmee de beveiliging van persoonsgegevens wordt geborgd. Op de website van SPMS staat de privacyverklaring. Hierin staan de uitgangspunten en de relevante items uit het privacybeleid. Deze uitgangspunten komen ook terug in het opgezette verwerkingsregister. Om het beleid te kunnen toetsen op naleving is de toezichtsagenda gegevensbescherming opgesteld. Hierover is via de niet-financiële risicorapportage gerapporteerd aan het bestuur.

2.8.2 Bewustwording

In 2018 heeft SPMS veel aandacht besteed aan het van kracht worden van de AVG. In 2019 heeft SPMS ervoor gezorgd dat het bewustzijn met betrekking tot de AVG bij de leden van het bestuur en de medewerkers van het bestuursbureau op het vereiste niveau is gebleven. In 2018 was de AVG nog deels project en nieuw. Met behulp van de toezichtsagenda en de rapportage daarover is de bescherming van persoonsgegevens op de agenda blijven staan bij commissievergaderingen en bestuursvergaderingen. Ook in de werkoverleggen is aandacht besteed aan beveiliging van persoonsgegevens, zo is tijdens het groot werkoverleg in december een korte terugkoppeling gegeven van alle relevante zaken met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens. Het gros van de persoonsgegevens wordt binnen SPMS verwerkt via uitbesteding en bij de financieel planners. Bij de financieel planners is in 2019 voor het project QuickScan een DPIA (Data Privacy Impact Assessment/gegevenseffectbeoordeling) uitgevoerd.

Het gros van de persoonsgegevens wordt binnen SPMS verwerkt via uitbesteding en door de financieel planners. Bij de financieel planners is in 2019 voor het project Quick Scan een DPIA (Data Privacy Impact Assessment/gegevenseffectbeoordeling) uitgevoerd.

Belangrijk onderdeel van de bewustwording was het bepalen van de zogenaamde privacypositie van SPMS ten opzichte van uitvoerders en leveranciers. SPMS is verantwoordelijk voor de gegevensverwerking, ook als die door derden wordt uitgevoerd. Op basis van deze relatie is SPMS met haar uitvoerders en leveranciers aan de slag gegaan om de verwerkersovereenkomsten op te stellen en af te sluiten. Deze verwerkersovereenkomsten zijn input voor het bijhouden van het verwerkersregister. In 2019 is de Functionaris voor de Gegevensbescherming betrokken bij nieuwe contracten om de privacypositie te beoordelen en om vast te stellen of een verwerkersovereenkomst nodig is.

Onderdeel van de verwerkersovereenkomst is het melden van datalekken. Als een datalek zich heeft voorgedaan, dan wordt de Functionaris voor de Gegevensbescherming geïnformeerd en afhankelijk van de aard en omvang van het datalek worden betrokkenen en de Autoriteit Persoonsgegevens geïnformeerd. Binnen het bestuursbureau van SPMS hebben zich in 2019 geen datalekken voorgedaan die gemeld moesten worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Wel zijn door APG namens SPMS een aantal datalekken gemeld, hierover is SPMS geïnformeerd.

Ook zijn in 2019 afspraken gemaakt met de Functionaris voor de Gegevensbescherming van APG. APG verwerkt de persoonsgegevens van de deelnemers van SPMS. Het is van belang dat het bestuur daar via de Functionaris voor de

Gegevensbescherming zicht en grip op houdt.

Tot slot heeft SPMS de nodige maatregelen op informatiebeveiliging verder aangescherpt. Zo zijn dit jaar voor wederom penetratietesten uitgevoerd bij het bestuursbureau van SPMS, dit jaar specifiek voor het project Quick Scan. Daarnaast is besloten om afwisselend een penetratietest en een kwetsbaarheidentest te laten uitvoeren, zodat een stevigere invulling wordt gegeven aan het beleid om de kwetsbaarheid voor cybercrime te minimaliseren.

2.8.3 Tools

In 2019 is het selectietraject afgerond voor het automatiseren van de privacyboekhouding (o.a. verwerkersregister en incidentenregister). In de tweede helft van 2019 is gestart met de implementatie. De verwachting is dat de zogenaamde GRC-tool (Governance, Risk en Compliance) in de eerste helft van 2020 volledig operationeel zal zijn.

In 2019 is het project Quick Scan uitgevoerd door de financieel planners. Dit project heeft als doel om het mogelijk te maken dat deelnemers vaker een Financiële Scan kunnen uitvoeren. Voor dit project is in samenwerking met Yellowtail en Ockto tooling ontwikkeld. Bij de ontwikkeling is de Functionaris voor de Gegevensbescherming van SPMS nauw betrokken geweest. Hiervoor zijn naast een risicobeoordeling ook de eerder genoemde DPIA en een Cloud Assessment uitgevoerd. Hierbij is specifiek gekeken of de persoonsgegevens voldoende beschermd en beveiligd zijn en of aan de vereisten van de AVG wordt voldaan met betrekking tot de rechten van betrokkenen.

2.9 Toekomst

2.9.1 Financiële positie

Eind 2019 lag de beleidsdekkingsgraad (125,0%) van SPMS ruim boven het vereist eigen vermogen (117,2%). Het gehele jaar is deze dekkingsgraad boven het vereist eigen vermogen gebleven. De mogelijkheid om extra toeslagen (boven de onvoorwaardelijke toeslag van 3%) te realiseren blijft echter, zolang de actuele- en beleidsdekkingsgraad nog onder de 127,2% is, op korte termijn beperkt.

2.9.2 Economisch herstel

Het rendement was in 2019 ruim hoger dan verwacht. Daarmee is ook de dekkingsgraad van SPMS toegenomen, ondanks de verder gedaalde rente. De hoge renteafdekking heeft er aan bijgedragen dat de beleidsdekkingsgraad en de onderliggende reële dekkingsgraad van het fonds niet zijn weggezakt.

De verwachting dat in 2019 de eerder ingezette positieve economische groei zou doorgaan, is waargemaakt - ondanks de blijvende onzekerheid op de markten. Inflatie zou in 2020 weer kunnen terugkeren, vooral in de VS. De verwachtingen voor 2020 zijn onzeker. Het monetaire beleid is ondertussen minder ruim geworden. De FED en de Bank of England hebben de rentes verhoogd, maar de ECB kan de kwantitatieve verruiming weer inzetten. SPMS kan verwachten dat de lagerente-omgeving langer blijft bestaan als dit beleid wordt voortgezet.

De toegenomen onzekerheid in de geopolitieke omgeving heeft invloed op de toekomstverwachtingen. Zo kunnen zakelijke waarden minder aantrekkelijk worden dan staatsobligaties. De rente op staatsobligaties kan oplopen, maar door structurele oorzaken wordt dit toch beperkt. Zo wordt in een vergrijzende samenleving bijvoorbeeld meer gespaard. Tegelijkertijd is er minder vraag naar geld doordat investeringen minder kapitaalintensief worden. Een langdurig lage rente is per saldo een ongunstige omgeving voor pensioenfondsen. Het sparen voor de oude dag wordt duurder en de verwachte toekomstige rendementen worden lager.

2.9.3 Politieke risico's

De uitkomsten van de Brexit-onderhandelingen bleven het gehele verslagjaar onzeker en ook de economische groei in Duitsland leek zijn hoogtepunt te hebben bereikt. Dit kan ook in 2020 invloed hebben op de markten.

Onrust door de verhoudingen tussen China en de Verenigde Staten heeft de aandelenmarkten in het begin van het verslagjaar erg volatiel gemaakt. Met name aan het einde van 2019 had de eerdere positieve ontwikkeling van de economische groei een groter effect op de markten dan de geopolitieke onzekerheid.

2.9.4 Ontwikkeling in de beroepsgroep

De maatschappelijke discussie over de organisatie van de zorg blijft regelmatig terugkeren. Voor meer gelijk gerichtheid in het ziekenhuis, wordt bijvoorbeeld gestimuleerd dat medisch specialisten de stap maken naar het participatiemodel, maar het verbod op winstuitkering in zorg is hierbij een belemmering. Het bestuur realiseert zich dat het draagvlak en wellicht de samenstelling en de omvang van het SPMS-bestand veranderen en dat het fonds daarmee toekomstgericht om dient te gaan. De verwachting (van het capaciteitsorgaan) is dat de vraag naar medische specialistische zorg met ongeveer 1% per jaar zal stijgen. Daar staat de trend tegenover dat meer deeltaken uitbesteed worden aan ondersteuners. Ook zijn zorgtaken verplaatst naar de 1e lijn. De vraag is relatief beperkt gevoelig voor neergaande economische ontwikkelingen. Wel is de groei op macro niveau beperkt, omdat in een vergrijzende samenleving het totale beslag van zorg op het bruto binnenlands product niet onbeperkt kan stijgen.

2.9.5 Technologie

De dienstverlening via internet is sterk toegenomen. In navolging van de Digitale Revolutie in retail, reizen, bankieren en entertainment zullen ook consumenten van de pensioensector in toenemende mate verwachten dat zij op elk moment online kunnen beschikken over de juiste informatie, om daarmee de juiste keuzes en beslissingen over hun financiële situatie te kunnen maken. Pensioenfondsen zullen steeds vaker internettechnologie als middel gebruiken om hun deelnemers te bereiken. Bij een DC-regeling is dit van een nog groter belang. Ook SPMS onderzoekt deze middelen voor de pensioenadministratie en uitvoering, maar vooral ook voor het bieden van een beter financieel inzicht en informatie aan de (startende) medisch specialist.

Voor SPMS betekent dit de al eerder genoemde intensivering van rechtstreekse communicatie met deelnemers. Zo heeft SPMS een online platform voor de Quick Scan ontwikkeld. Hiermee kan de deelnemer veel vaker een financiële scan doen dan nu het geval is (momenteel kan dat twee keer in een levensloop). Begin 2020 wordt dit platform gelanceerd. Ook zal de bestaande high end serviceverlening doorontwikkeld worden. Eén van de mogelijkheden is de ontwikkeling van een app.

SPMS maakt bij de beleggingsafwegingen ook gebruik van een aantal managers die data-analyses (big data) gebruiken bij de selectie van ondernemingen. Hiervoor worden verschillende databases aangekocht om diverse analyses uit te voeren.

2.9.6 Fiscale behandeling pensioenen

De te betalen pensioenpremies zijn fiscaal aftrekbaar en de uitkering is belast. De overheid helpt om in Nederland een goed pensioen op te bouwen, maar vanaf 2015 heeft de overheid de belastingvoordelen bij pensioenopbouw steeds verder ingeperkt. Daarnaast zijn de belastingregels voor pensioen erg ingewikkeld en zijn er grote verschillen tussen de regels voor werknemers en zzp'ers.

Bij de uitwerking van het pensioenakkoord wordt gepleit om bij de uitvoering van de mogelijk nieuwe pensioencontracten ook voor de fiscale behandeling bijpassende stappen te zetten. Eén van de voorstellen is de zogenoemde fiscale kanteling van de aftrekbare pensioenpremie. Momenteel is de door sociale partners of beroepsgenoten afgesproken regeling leidend. De fiscaliteit volgt de regeling. Dit vertaalt zich in een maximale pensioenopbouw per jaar. Voor de nieuwe contracten wordt gedacht aan een fiscaal maximale premie van de pensioengrondslag. Dit betekent een maximering van de pensioenpremie en niet van de jaarlijkse pensioenopbouw. Dit gekantelde fiscale kader past beter bij persoonlijke potjes (DC-regelingen). Mocht dit werkelijkheid worden, dan is de verwachting dat de fiscale ruimte voor SPMS kleiner wordt. SPMS kan dan min of meer worden gedwongen over te gaan naar nieuwe pensioencontracten.

Een nieuw fiscaal kader biedt volgens de minister aan sociale partners meer vrijheid om de pensioenregeling naar eigen wens vorm te geven. Verder leidt het tot een betere budgettaire beheersbaarheid voor de overheid en tot een vergelijkbare fiscale behandeling in de tweede en derde pijler. Daardoor kan een Arbeidsvormneutraal Pensioenkader worden gerealiseerd. Een aandachtspunt bij een gelijkblijvende premie is dat de transitiefase naar het nieuwe pensioenstelsel moeilijker kan worden vormgegeven.

Eén van de meest gevorderde ideeën van het pensioenakkoord is het mogelijk maken van een eenmalige uitkering op de pensioendatum. Het wetsvoorstel hiervoor heeft al ter consultatie voorgelegen en de beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2021. Mochten fondsen, zoals beoogd, verplicht worden deze optie aan te bieden, dan zal ook SPMS dit invoeren. De fiscale behandeling van een dergelijke eenmalige uitkering en een goede voorlichting hierover is straks van groot belang voor een afgewogen keuze.

2.9.7 Toekomst pensioenstelsel

Moet vanwege de maatschappelijke discussie over het pensioenstelsel de pensioenregeling van SPMS worden aangepast?

Wat zijn hiervan de voor- en nadelen? Hoe denken de deelnemers hierover? Een andere regeling betekent niet altijd een beter pensioen. Bovendien kunnen de risico's tussen de generaties verschuiven. Hoe collectief en solidair wil men de pensioenregeling houden en is daarvoor draagvlak?

In juni 2019 sloten het kabinet en sociale partners na lang onderhandelen een akkoord voor de hervorming van het Nederlandse pensioenstelsel. Het uitgangspunt was, conform het SER-advies, dat de sterke punten worden behouden en de zwakke punten worden aangepakt. De hervorming moet leiden tot een meer houdbaar stelsel. Dit stelsel moet perspectief bieden op een koopkrachtig pensioen en pensioen transparanter, begrijpelijker en persoonlijker maken. Ook moet dit stelsel beter aansluiten bij de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

Na het akkoord verscheen de planningsbrief 'Uitwerking Pensioenakkoord', de zogenaamde roadmap van minister Koolmees. Daaruit blijkt dat de afspraken uit het pensioenakkoord, die over meer onderwerpen gaan dan uitsluitend de vernieuwing van het pensioenstelsel, langs verschillende routes zullen worden uitgewerkt. In verschillende stuurgroepen wordt gewerkt aan de uitwerking van het pensioenakkoord. Er zat in 2019 nog weinig beweging in dat proces. Dit betekent dat er in 2020 en verder nog veel werk moet worden verzet om tot een volwaardige kwantitatieve en kwalitatieve uitwerking van de beide afgesproken pensioencontracten te komen. Daarbij is tevens inzicht gewenst in de effecten van diverse (economische) scenario's (waaronder in een lagerente-omgeving) op de afgesproken pensioencontracten, mede in vergelijking met de huidige situatie.

Door de overgang naar een persoonlijk pensioenvermogen (DC-regeling, Defined Contribution) komt het kabinet tegemoet aan de wens van een deel van de maatschappij om meer individueel pensioenvermogen op te bouwen. Hier worden twee varianten voor uitgewerkt:

- Contract met beperkte risicodeling: Een premiereregeling met persoonlijk pensioenvermogen in de opbouwfase en in de uitkeringsfase collectieve risicodeling.
- Contract met uitgebreide risicodeling: Een premiereregeling waarin ook in de opbouwfase sprake is van risicodeling.

Een nadeel van DC-regelingen ten opzichte van bijvoorbeeld een collectief stelsel is dat deelnemers in een collectief meer (beleggings)risico kunnen lopen. Om deze nadelen te voorkomen, worden DC-regelingen met collectieve risicodeling onderzocht. Hierbij kunnen we denken aan beleggingsbuffers om de rendementen te egaliseren. Overgaan op een nieuwe regeling roept de discussie op of oude rechten kunnen worden ingevaren naar de nieuwe persoonlijke pensioenvermogensrekeningen. Op dit moment is het voorstel nog onderwerp van nadere uitwerking. Implementatie op korte termijn lijkt niet realistisch. SPMS is van mening dat collectiviteit in de tweede pijler risico's verlaagt. Een DB-regeling (Defined Benefit) is wellicht op termijn niet houdbaar, maar vooralsnog wordt aan de bestaande DB-regeling vastgehouden. Hier worden lobby-activiteiten op ingezet (bijvoorbeeld via de Pensioenfederatie, de politiek en via initiatieven met andere, vergelijkbare, fondsen). De argumenten van het bestuur om de huidige DB-regeling te behouden zijn onder andere: 1. De continuïteit van de regeling staat niet onder druk; 2. Er wordt een grotere fiscale ruimte benut dan bij DC; 3. De vaste indexatie wordt hoog gewaardeerd door deelnemers; 4. Door de vaste indexatie kent de regeling nauwelijks doorsneesystematiek; 5. Het bestuur vindt de intergenerationele solidariteit belangrijk; en 6. De regeling heeft een stabiele uitkeringsstroom.

Zorgvuldige communicatie en uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid van de nieuwe mogelijke contracten zijn voor SPMS belangrijke aandachtspunten. De route naar nieuwe pensioencontracten loopt naar verwachting via verschillende transities, waarmee deelnemers en het pensioenfonds te maken zullen krijgen. Bij de inrichting van de verschillende transities zijn de sleutelwoorden voor het bestuur: evenwichtigheid en zorgvuldigheid. De lage premiedekkingsgraad wordt als een uitdaging van de huidige regeling gezien. In de nieuwe contracten is namelijk een 100% kostendekkende premie vereist. Waar mogelijk zullen tussentijds de opties voor individualisering en flexibilisering van de regeling onderzocht worden. SPMS heeft eerder onderzocht of het aanbieden van netto pensioen een aantrekkelijke optie is, maar heeft hier vooralsnog van afgezien vanwege de kosten en erg laag verwacht gebruik onder deelnemers. Verder veranderende fiscale wetgeving kan een trigger vormen om deze optie opnieuw te bekijken.

De gezamenlijke werkgroep Toekomst (met delegaties uit de besturen van SPMS en BPMS) onderzoekt, met het oog op de hervormingen van het pensioenstelsel, de mogelijkheden en de voor- en nadelen van het overgaan op een ander type regeling en de houdbaarheid van de huidige regeling. De wensen van deelnemers worden bij de hervormingen betrokken. Bij voorkeur via de afgevaardigden wordt uitgevraagd hoe de deelnemers en gepensioneerden over de diverse opties denken. Zo betreft SPMS de afgevaardigden in het proces en vergroot hun herkenbaarheid in de ziekenhuizen. Draagvlak is, zeker voor een beroepspensioenfonds, van groot belang voor de houdbaarheid van de regeling. Wat SPMS betreft komen de nieuwe regelingen naast de bestaande regelingen. Wel is er zorg dat dit niet of slechts tijdelijk als overgangsmaatregel mogelijk is. SPMS is van mening dat de wetgever ook de mogelijkheid moet bieden voor maatwerk, zodat er voldoende ruimte is voor specifieke elementen van een beroepspensioenregeling. Pensioenfonds hebben voldoende tijd nodig om nieuwe regelingen zorgvuldig te kunnen inrichten en hierover te communiceren met hun deelnemers. Het SPMS-bestuur zal samen met BPMS de mogelijke nieuwe contractvormen in het belang van de huidige en toekomstige deelnemers van SPMS blijven beoordelen en op basis daarvan een keuze voorleggen aan de achterban. Vooralsnog wordt aan de bestaande DB-regeling vastgehouden. SPMS wil vooral het doel, een optimaal pensioen voor de medisch specialist, niet uit het oog verliezen.

Zeist, 23 juni 2020

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

Het bestuur,

dr. P. Biemond

drs. E.P. Stuijzand

dr. C.H.R. Bosman

mw. dr. A.Y. Goedkoop

drs. S.J. Huisman

dr. C.G. Vermeij

drs. M.H.B. Vonk

dr. R. Wagenmakers

3. Verslag Raad van Toezicht

3.1 Bericht van de voorzitter van de Raad van Toezicht

Voor u ligt het verslag van de Raad van Toezicht (hierna: RvT) van SPMS over het jaar 2019. Na een korte inleiding gaan wij kort in op de taakstelling van de RvT, de wijze waarop de RvT verantwoording aflegt en de werkwijze van de RvT. In paragraaf 3.5 doen wij verslag over het gehouden toezicht en onze aanbevelingen. In de laatste paragrafen leest u over de permanente educatie en zelfevaluatie van de RvT en gaan wij in op de gedragscode.

De focus van het intern toezicht lag in 2019 op beheerste en integere bedrijfsvoering. De RvT wil daarmee bijdragen aan het effectief en slagvaardig functioneren van SPMS.

Om hier invulling aan te geven heeft de RvT in zijn plan van aanpak voor 2019 een aantal toezichtonderwerpen benoemd, ontleend aan de taakstelling van RvT (toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging) en overige toezichtonderwerpen. Wij behandelen deze onderwerpen in paragraaf 3.5. Daarin doen wij verslag van de wijze waarop deze onderwerpen zijn behandeld en geven wij onze aanbevelingen weer.

3.2 Taakstelling

De Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb; art. 110a) stelt dat de RvT tot taak heeft toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het beroepspensioenfonds. De RvT is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Ook legt de RvT verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het bestuursverslag. De RvT staat het bestuur met raad ter zijde. Het 'toezien op adequate risicobeheersing' interpreteert de RvT als toezien op én adviseren over de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds, bedoeld in art. 138 Wvb. De RvT voert deze taken uit in overeenstemming met de Wvb en het Reglement van de RvT. De RvT richt zich bij de uitoefening van zijn taken mede op de naleving van de Code Pensioenfonds.

3.3 Verantwoording

De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van zijn bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan (de leden van het verantwoordingsorgaan zijn de leden van de Vergadering van Afgevaardigden van de beroepspensioenvereniging) en in het jaarverslag. Het bestuursverslag en de jaarrekening, waaronder begrepen het actuariële verslag, worden toegezonden aan de leden van het verantwoordingsorgaan, en worden vervolgens besproken. Als de VvA een positief oordeel over de afgelegde verantwoording in het jaarverslag heeft gegeven kan ze overgaan tot decharge van bestuur en RvT.

3.4 Werkwijze

In 2019 heeft de RvT het toezicht binnen SPMS vormgegeven aan de hand van een plan van aanpak. In dit plan van aanpak geeft de RvT concreet invulling aan zijn taken op grond van de wet, de statuten en reglementen van SPMS. Een gestructureerde aanpak vindt de RvT van wezenlijk belang voor goed intern toezicht. Hiermee kan de RvT waarborgen dat hij zijn taken goed vervult: de juiste dingen doen en die dingen goed doen.

De RvT heeft ter uitvoering van zijn taken in 2019 als volgt overleg gevoerd:

- De RvT heeft in de verslagperiode vier keer vergaderd met een delegatie van het bestuur in aanwezigheid van de directeur. De belangrijkste onderwerpen die hierin zijn behandeld, zijn in de volgende paragraaf weergegeven. Voorafgaande aan elke RvT- vergadering met het bestuur voeren de RvT-leden vooroverleg.
- De RvT heeft in de verslagperiode drie keer informeel gesproken met het bestuur, waaronder een bijeenkomst met een sociaal karakter en een sessie over het beleggingsbeleid van SPMS.
- De RvT heeft in het kader van het jaarwerk gesprekken gevoerd met de externe accountant en certificerend actuaris buiten aanwezigheid van het bestuur, de directeur en het bestuursbureau. In die gesprekken is onder meer stilgestaan bij de monitoring van de uitbestedingspartners van SPMS, het opvolgen van bevindingen van de externe accountant en certificerend actuaris door het bestuur, en de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel.
- De RvT heeft in de verslagperiode één keer vergaderd met een delegatie van het BPMS-bestuur. Daarin hebben zij van gedachten gewisseld over de premiedekkingsgraad, de rol van BPMS bij een eventueel nieuwe pensioenregeling en de bevindingen van de RvT over het verslagjaar 2018.
- De RvT heeft aan het Verantwoordingsorgaan verantwoording afgelegd over het gehouden toezicht. Dit gebeurde tijdens de Jaarvergadering van de Vergadering van Afgevaardigden.
- De RvT heeft ten minste maandelijks onderling telefonisch overlegd. Tijdens dat overleg werd de stand van zaken van lopende onderwerpen besproken, zowel in relatie tot het bestuur als voor de RvT als zodanig, en werden actuele beelden onderling gedeeld. In de periode tussen vergaderingen van de RvT met het bestuur, overlegden de voorzitter van de RvT en de voorzitter van het bestuur over lopende aangelegenheden. Deze gesprekken worden binnen de RvT vooraf kenbaar gemaakt, waarbij de voorzitter om input vraagt van de overige leden. Nadien wordt van de inhoud van het overleg aan de andere leden van de RvT verslag gedaan. Voor elke RvT-vergadering was er overleg tussen de voorzitter van de RvT en de voorzitter van het bestuur. In de overleggen tussen beide voorzitters werd de procesgang van actuele onderwerpen besproken, zodat de inhoudelijke behandeling in de formele vergaderingen effectief en efficiënt verliep.
- De RvT heeft in een onderlinge vergadering zonder bestuur en directeur zijn eigen functioneren in 2019 geëvalueerd.
- De RvT is gehoord bij voorgenomen (her)benoemingen van leden van het bestuur en sleutelfunctiehouders zoals vereist onder de IORP II-richtlijn.
- De RvT heeft – op verzoek van DNB – in juni 2019 overleg gevoerd met DNB. Daarin zijn opvattingen uitgewisseld over specifieke risico's en belangrijke toezichtthema's voor SPMS.
- Elk lid van de RvT heeft als toehoorder een bestuursvergadering bijgewoond. Dit vond plaats in het kader van de evaluatie door de RvT van het functioneren van het bestuur.

3.5 Toezicht

De RvT baseert de invulling van zijn toezichttaak op de doelstellingen van SPMS:

1. Nakomen nominale toezegging, inclusief 3% vaste indexatie
2. Bijhouden loonontwikkeling
3. Verhogen pensioenaanspraken door winstdeling
4. Betaalbare premiestelling (risico-rendement afweging)
5. Fiscaal effectief voor deelnemer
6. Financiële planning
7. Continuïteit van de regeling

In het kader van deze doelstellingen ziet de RvT toe op een beheerste en integere bedrijfsvoering en een evenwichtige belangenafweging door het bestuur. In 2019 zijn daarom de onderstaande onderwerpen en bevindingen met het bestuur besproken.

3.5.1. *Beheerste en integere bedrijfsvoering*

1. Ten aanzien van het functioneren van de governance concludeert de RvT dat in het verslagjaar het bestuur in

voldoende mate bemenst was en dat de bestuursleden zich allen bewust waren van hun rol. Gedurende het verslagjaar hebben het bestuur en de RvT uitgebreid stilgestaan bij het opvolgingsschema van het bestuur. Mede op advies van de RvT heeft het bestuur een vijfjaars-opvolgingsschema opgesteld. Aanleiding was de zorg van de RvT dat de bezetting van het bestuur en de commissies in potentie kwetsbaar is, met het oog op de toenemende eisen die aan bestuurders van pensioenfondsen worden gesteld en de vereiste functiescheiding tussen de bestuurscommissies. De bemensing van de commissies en het vinden van nieuwe bestuursleden zijn uitdagingen voor het fonds.

In lijn met de besprekingen van het opvolgingsschema is de RvT in 2019 betrokken geweest bij wisselingen in de samenstelling van bestuurscommissies.

Het opvolgingsschema geeft een goed inzicht in de beoogde bemensing van bestuur en commissies voor de komende vijf jaar. De RvT meent dat de bezetting door beroepsbeoefenaars naar de toekomst toe mogelijk kwetsbaar is en zal hierover ook in 2020 de dialoog met het bestuur blijven voeren.

2. De RvT oordeelt over het verslagjaar op basis van de ter beschikking gestelde stukken, de gezamenlijke vergaderingen met het bestuur en de individuele contacten met bestuursleden en het bestuursbureau. Om tot een oordeel te komen hebben alle RvT-leden tevens ieder een andere bestuursvergadering bijgewoond. De RvT is van mening dat in 2019 sprake was van ordentelijke vergaderingen, behoorlijke besluitvorming inclusief onderbouwing, vastlegging en opvolging.

In 2018 startte de RvT overleg met het bestuur en het bestuursbureau over de voorbereiding van de vergaderingen tussen bestuur en RvT en de specifieke informatiebehoefte van de RvT. Gedurende 2019 is de voorbereiding van vergaderingen en het verschaffen van informatie aan de RvT sterk verbeterd. Dit heeft bijgedragen aan de efficiëntie en de effectiviteit van de vergaderingen tussen bestuur en RvT.

3. De RvT heeft in het kader van de monitoring van de uitbestedingspartners de evaluaties van deze partners en de update van het uitbestedingsbeleid met het bestuur besproken. Daarnaast is gedurende het jaar aandacht gevraagd voor de inrichting van de actuariële functie, die aan verschillende toeleveranciers is uitbesteed. Deze onderwerpen komen zullen in 2020 en opnieuw op de agenda van de RvT staan. Naar aanleiding van vragen van de RvT heeft het bestuur de markt van pensioenuitvoeringsorganisaties in kaart gebracht. Deze analyse is met de RvT gedeeld.

4. De RvT heeft in het verslagjaar met bijzondere belangstelling kennisgenomen van de bevindingen van DNB naar aanleiding van de (thema-)onderzoeken die zich mede uitstrekten tot SPMS. Deze hadden onder meer betrekking op strategische risico's en verandervermogen en de vragen van DNB inzake de voorbereidingen van SPMS op een eventuele Brexit en IORP II.

5. Het bestuur heeft de RvT desgevraagd iedere vergadering schriftelijk geïnformeerd over de voortgang van de voorbereiding op een eventuele Brexit, in het bijzonder ten aanzien van de contracten met tegenpartijen bij derivaten en central clearing. Inmiddels is de Brexit sinds 31 januari 2020 een feit. Komend jaar zal de RvT toezien op een ordentelijke afhandeling van de voorbereidingen die SPMS heeft getroffen. Ook zal de RvT aandacht vragen voor de gevolgen van een mogelijk 'harde' Brexit in 2021.

6. Gedurende het verslagjaar heeft de RvT uitgebreid met het bestuur gesproken over de verplichtingen die voortvloeien uit de pensioenfondsenrichtlijn IORP II, in het bijzonder de inrichting van de sleutelfuncties. In 2019 zijn deze functies, na advisering door de RvT, ingevuld en zijn afspraken gemaakt over de rapportage en toelichting van de sleutelfunctiehouders aan de RvT. Eind 2019 heeft de RvT de eerste rapportage toegelicht gekregen door de sleutelfunctiehouder Risicobeheer. De RvT is blij met deze ontwikkelingen omdat het hem in staat stelt zijn toezichttaak beter te vervullen.

Daarnaast heeft het bestuur stappen gezet om te voldoen aan andere vereisten die voortvloeien uit IORP II, waaronder bepalingen ten aanzien van ESG en de Eigen Risico Beoordeling. De RvT zal in 2020 de verdere implementatie hiervan op de voet volgen.

7. De RvT heeft in het verslagjaar met het bestuur gesproken over aanpassing van het Integraal Risicomanagement

Raamwerk. De RvT benadrukt het belang hiervan. Op verzoek van de RvT is begin 2019 een nieuwe versie van het raamwerk opgeleverd met meer aandacht voor de rol van de RvT, in het bijzonder ten aanzien van informatieverstrekking en escalatie. Sinds 2018 heeft SPMS naast een financial risk dashboard een non-financial risk dashboard. Met de benoeming van de sleutelfunctiehouder Risicobeheer en de ontwikkeling van een Governance, Risk & Compliance-tool, wordt in de loop van 2020 integraal gerapporteerd aan de RvT over deze dashboards. De RvT is blij met deze ontwikkelingen en wacht de eerste rapportages met vertrouwen af.

In het kader van zijn wettelijke toezichttaak komt de RvT op basis van bovenstaande uiteenzetting tot de conclusie dat in het verslagjaar sprake was van adequate risicobeheersing door SPMS.

3.5.2. Evenwichtige belangenafweging

8. De RvT heeft in 2019 tijdens alle vergaderingen met het bestuur uitgebreid stilgestaan bij de maatregelen die het bestuur heeft genomen om de relatief lage premiedekkingsgraad (PDG) te versterken. Bij een premiedekkingsgraad van 100% wordt voor iedere euro premie 1 euro pensioenaanspraak ingekocht. Het bestuur van SPMS heeft in 2018 besloten dat de PDG niet lager zou moeten zijn dan 70% gemeten als gemiddelde over 5 jaar. Afgezien van bepaalde nuances kan worden gesteld dat de premiebetalende deelnemers in dat geval 70 eurocent betalen voor een pensioenaanspraak van 1 euro. De resterende 30 eurocent wordt uit eventuele overrendementen en de buffers van het fonds betaald. De RvT benadrukt het belang van het stellen van een gezonde PDG, maar is ook van mening dat het bestuur zou moeten streven naar een hogere minimumgrens, ten behoeve van de financiële bestendigheid van het fonds. Daarbij is de lage renteomgeving van wezenlijke invloed. Niet alleen voor de premiedekkingsgraad, maar ook voor de houdbaarheid van de pensioenregeling van SPMS (zie ook punt 10 hierna).

De voorgenomen maatregelen ter versterking van de PDG en bijbehorende implicaties voor de diverse belanghebbenden zijn uitgebreid besproken tussen RvT en bestuur. De RvT heeft geconstateerd dat het bestuur de geformuleerde maatregelen om de premiedekkingsgraad te verhogen weloverwogen heeft gekozen en heeft getoetst bij de achterban door de Vergadering van Afgevaardigden te raadplegen. Ook heeft de RvT aandacht gevraagd voor duidelijke en zorgvuldige communicatie met de achterban. De RvT constateert dat in de huidige lagerenteomgeving nieuwe maatregelen ter versterking van de premiedekkingsgraad niet uitgesloten kunnen worden, omdat de gemiddelde PDG gemeten over 5 jaar in 2020 naar verwachting opnieuw onder 70% zal uitkomen. Daarom adviseerde de RvT het bestuur zich hierop (en op de daarmee samenhangende communicatie) voor te bereiden.

9. Naast de communicatie over de maatregelen ter versterking van de premiedekkingsgraad, heeft de RvT ook in algemene zin met het bestuur over het communicatiebeleid van het fonds gesproken. De RvT meent dat het bestuur in de communicatie-uitingen namens het fonds meer nuances kan aanbrengen, waarbij de positieve en minder positieve aspecten van een bepaald onderwerp evenwichtig belicht worden.

In het kader van zijn wettelijke toezichttaak komt de RvT op basis van bovenstaande uiteenzetting tot de conclusie dat in het verslagjaar sprake was van een evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

3.5.3. Overige toezichtonderwerpen

10. In 2019 heeft de RvT met het bestuur uitgebreid stilgestaan bij de verdere ontwikkeling en implementatie van de toekomstvisie en strategie van het fonds. Sinds begin 2019 wordt gewerkt met een implementatieplan dat in de loop van 2019 verder is geconcretiseerd. De RvT heeft hierdoor goed kunnen volgen hoe het bestuur de strategie van het fonds implementeert. De RvT wil ook in 2020 regelmatig worden geïnformeerd over de stand van zaken. Als verdere verbetering ziet de RvT graag dat het bestuur de termijnen in het implementatieplan concreter maakt. Het bestuur heeft de ambitie om SPMS als zelfstandig fonds in staat te stellen de huidige basisregeling (een uitkeringsovereenkomst of defined benefit-regeling) inclusief winstdeling te continueren. De RvT herhaalt dat het bestuur, om deze ambitie te realiseren, deze wens en de onderbouwing hiervan effectief kenbaar moet maken om daarmee de discussie over de herziening van het Nederlandse pensioenstelsel te beïnvloeden en ruimte te creëren voor het SPMS-contract. In de huidige lagerenteomgeving en gegeven de relatief lage premiedekkingsgraad stelt de RvT zich kritisch op ten aanzien van

de langetermijnhoudbaarheid van de regeling van SPMS (zie ook punt 8). Het fonds zal zich moeten voorbereiden voor het geval de huidige regeling in het nieuwe stelsel niet langer houdbaar blijkt. In 2018 en 2019 zijn hier eerste stappen in gezet, maar de RvT meent dat het bestuur, samen met het bestuur van de beroepspensioenvereniging en de achterban, hierin meer proactief kan optreden. De samenwerking met de beroepspensioenvereniging is van belang aangezien de vereniging over de inhoud van de regeling gaat.

11. De RvT ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfondsen door het fonds. De RvT hanteert de Code in de uitoefening van zijn eigen toezicht en advies. De RvT heeft, aan de hand van de 8 thema's van de nieuwe Code per oktober 2018, overleg gevoerd met het bestuur over de naleving van de Code. De RvT is van mening dat SPMS de Code naar inhoud of strekking naleeft.

12. De RvT heeft buiten aanwezigheid van bestuur, directeur of medewerkers van het bestuursbureau, gesproken met de externe accountant en de actuaris. Zij hebben besproken welke acties het bestuur in gang heeft gezet naar aanleiding van de bevindingen van de accountant en de actuaris. Ook is aandacht geschonken aan de follow-up van de opmerkingen van de accountant over het boekjaar 2018 in 2019.

13. De RvT heeft de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek, de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) 2019, het communicatiejaarplan, het IMVB-convenant dat SPMS heeft ondertekend, het Risicodocument en de beoordeling en eventuele herziening van de Strategische Norm Portefeuille (SNP), en het beleggingsplan besproken.

3.5.4 Aanbevelingen

Opvolging aanbevelingen vorig boekjaar

Over het boekjaar 2018 heeft de RvT aan het bestuur een aantal aanbevelingen gedaan. Gedurende het jaar 2019 zijn deze aanbevelingen uitgebreid met het bestuur besproken. Dat blijkt ook uit paragraaf 3.5.1 tot en met 3.5.3. De RvT is van mening dat het bestuur de aanbevelingen van de RvT over 2018 ter harte heeft genomen en betrokken heeft in zijn activiteiten en besluitvorming gedurende het boekjaar. De aanbevelingen hadden betrekking op het treffen van voorbereidingen voor maatregelen om eind 2019 de premiedekkingsgraad te versterken en de communicatie van deze maatregelen, het concretiseren en uitvoeren van de visie en strategie van SPMS, de voorbereiding op een nieuw pensioenstelsel, het opstellen van een vijfjaars-opvolgingsschema, de afronding van de ingezette voorbereiding op een eventuele (harde) Brexit en de verdere implementatie van de verplichtingen uit de IORP II-pensioenrichtlijn.

Aanbevelingen over het boekjaar 2019

Aangezien een aantal van de aanbevelingen over 2018 ook in 2020 relevant blijven, komen deze terug in de aanbevelingen over het boekjaar 2019:

- SPMS dient zich in samenspraak met BPMS voor te bereiden op de eventuele totstandkoming van een nieuw pensioenstelsel en/of het niet langer houdbaar zijn van de regeling van SPMS. Daarbij hoort dat SPMS zijn wens en onderbouwing om de huidige regeling in stand te houden, onder de aandacht brengt bij beleidsmakers. De urgentie voor deze aanbeveling is, gegeven de lage renteomgeving, nog groter dan vorig jaar.
- De RvT doet het bestuur de aanbeveling om voorbereidingen te treffen voor maatregelen om eind 2020 de premiedekkingsgraad te versterken. Ook de communicatie van deze maatregelen behoeft voorbereiding. Daarbij vraagt de RvT het bestuur een standpunt te formuleren hoe lang het nog houdbaar is om te streven naar een premiedekkingsgraad van ten minste 70%, gemeten over het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar.
- De RvT beveelt het bestuur aan om de visie en strategie van SPMS voor 2020 verder te concretiseren en te vertalen in tijdslijnen en mijlpalen.
- De RvT beveelt het bestuur aan zorg te dragen voor een verdere implementatie van de aansporingen in de IORP II-pensioenrichtlijn met betrekking tot ESG en de verplichtingen ten aanzien van de Eigen Risico Beoordeling, de transparantieplichtingen die voortvloeien uit de Aandeelhoudersrichtlijn ('Shareholder Rights Directive II') en het IMVB-convenant.

3.6 Permanente educatie

De RvT bevordert geschiktheid, collegiaal toezicht en complementariteit. Daarbij houdt de RvT rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. De leden van de RvT dragen hiervoor zorg in onderling overleg, door middel van een jaarlijkse zelfevaluatie en een zorgvuldige onderlinge afstemming en informatiedeling wat betreft de individuele acties en contacten met het bestuur. Hiermee wil de RvT de collectieve toezichtverantwoordelijkheid waarborgen. Permanente educatie maakt een vast onderdeel uit van de werkring van elk van de leden van de RvT.

3.7 Zelfevaluatie

Het eigen functioneren is voor de RvT een continu aandachtspunt, zoals ook weergegeven in norm 28 van de Code Pensioenfondsen. De RvT evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren in een speciale daartoe belegde vergadering. Hierbij betreft de RvT één keer in de drie jaar een derde partij. Ook over 2019 is geëvalueerd onder externe begeleiding. Daarbij is gebruikgemaakt van de handreiking 'Geschikt pensioenfondsbestuur' van de Pensioenfederatie en de VITP-code. Alle individuele leden van de RvT, de voorzitter en commissievoorzitters van SPMS en de bestuurssecretaris hebben input geleverd voor de evaluatie. In een uitvoerig en gestructureerd overleg kwam de RvT tot een aantal constatering en verbeterpunten die in 2020 zullen worden opgepakt.

In de evaluatie over 2018 heeft de RvT onder meer uitgesproken de eigen geschiktheidsmatrix te willen herijken. Om een beter oordeel te kunnen geven over het functioneren van het bestuur zijn er afspraken gemaakt met het bestuur over de overlegmomenten tussen bestuur en RvT en de vertegenwoordiging vanuit het bestuur in deze vergaderingen. Ook heeft de RvT de wens geuit in de vergaderingen van het bestuur met de RvT de sleutelfunctiehouders uit te nodigen. De RvT heeft gedurende het jaar aan deze drie voornemens invulling gegeven.

Naast het toezicht op het fonds heeft de RvT in 2019 ten aanzien van zijn eigen functioneren een aantal activiteiten ontplooid. De RvT heeft, in afstemming met het bestuur, het RvT-reglement geactualiseerd. Het bestuur heeft het gewijzigde reglement begin 2020 vastgesteld. Het opvolgingsschema van de leden van de RvT is vastgesteld. Met het oog op zijn eigen functioneren heeft de RvT een plan van aanpak opgesteld.

3.8 Gedragscode

De individuele leden van de RvT hebben de Gedragscode van SPMS ontvangen en daarvan kennisgenomen. Zij hebben allen verklaard dat zij in 2019 de Gedragscode hebben nageleefd en de verplichtingen uit hoofde van die regeling zijn nagekomen.

3.9 Tot slot

De RvT bedankt het bestuur en het bestuursbureau voor de wijze waarop zij zich met toewijding hebben ingezet voor het fonds. Er is hard gewerkt om veel veranderingen door te voeren, waarbij oog was voor een integere en beheerste bedrijfsvoering en evenwichtige belangenafweging. De vergaderingen tussen bestuur en RvT waren efficiënt en effectief, mede dankzij de goede voorbereiding van deze vergaderingen en informatieverschaffing door het bestuur aan de RvT. De RvT kijkt uit naar een verdere voortzetting van deze prettige werkwijze. De jaren 2020 en volgende zullen veel onzekerheid opleveren, vooral wat betreft het pensioenstelsel en ontwikkeling van de rente. Dit zal ook het komend jaar veel inzet en flexibiliteit van het bestuur vragen. De RvT wil het bestuur daarin graag terzijde staan.

4. Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december

Balans per 31 december 2019, na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten (bedragen in duizenden euro's).

4.1.1 Activa

	Toelichting	2019	2018
Beleggingen pensioenfonds	4.5.1	12.984.862	10.687.083
Materiële vaste activa	4.5.2	112	134
Vorderingen en overlopende activa	4.5.3	3.703	3.779
Overige activa	4.5.4	1.272	2.466
Totaal		12.989.949	10.693.462

4.1.2 Passiva

	Toelichting	2019	2018
Stichtingskapitaal en reserves	4.5.5		
Overige reserves		984.570	238.885
Solvabiliteitsreserve		1.667.715	1.503.389
Technische voorzieningen	4.5.6		
Voorziening pensioenverplichtingen		9.677.957	8.296.855
Overige schulden en overlopende passiva			
Beleggingen pensioenfonds	4.5.1	622.981	626.101
Overige schulden en overlopende passiva	4.5.7	36.726	28.232
Totaal		12.989.949	10.693.462
(Actuele) Dekkingsgraad (in %)		127,4	121,0

4.2 Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten over 2019 (bedragen in duizenden euro's).

4.2.1 Baten

	<i>Toelichting</i>	2019	2018
Premiebijdragen	4.6.1	190.257	175.968
Waardeoverdrachten inkomend	4.6.2	21.127	49.497
Beleggingsresultaten	4.6.3	2.321.128	-205.602
Overige baten		5	125
Totaal van de baten		2.532.517	19.988

4.2.2 Lasten

	<i>Toelichting</i>	2019	2018
Pensioenuitkeringen en afkoop	4.6.4	232.240	226.203
Pensioenuitvoeringskosten	4.6.6	7.609	6.681
Waardeoverdrachten uitgaand	4.6.2	1.554	5.571
Mutaties in voorziening pensioenverplichtingen	4.6.5	1.381.102	275.199
Overige lasten	4.6.7	1	31
Totaal van de lasten		1.622.506	513.685
Saldo van baten en lasten		910.011	-493.697
Resultaatbestemming (* € 1.000)			
Toevoeging aan overige reserves		910.011	-493.697

4.3 Kasstroomoverzicht

(Bedragen in duizenden euro's)

(Bedragen in duizenden euro's)

	2019	2018
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	189.918	177.133
Inkomende waardeoverdrachten	21.127	49.497
Betaalde pensioenuitkeringen	-231.486	-225.792
Ontvangen uitkeringen voor rekening en risico van keuzeverzekeraar	23.643	24.212
Betaalde uitkeringen voor rekening en risico van keuzeverzekeraar	-23.643	-24.212
Uitgaande waardeoverdrachten	-1.554	-5.571
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-5.876	-8.091
Overige mutaties	25	68
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-27.846	-12.756
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	6.846.707	6.033.214
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	331.125	301.593
Aankopen beleggingen	-7.115.058	-6.293.383
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-36.122	-31.098
Overige mutaties	-	-
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	26.652	10.326
Nettokasstroom	-1.194	-2.430
Stand liquide middelen 1/1	2.466	4.896
Mutatie liquide middelen	-1.194	-2.430
Stand liquide middelen 31/12	1.272	2.466

4.4 Toelichting op de jaarrekening

4.4.1 Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten, statutair gevestigd te Zeist en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177485 (hierna 'SPMS' of 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en met inachtneming van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 23 juni 2020 de jaarrekening opgemaakt.

Schattingswijzigingen

Wijziging overlevingstafels

In het boekjaar heeft geen wijziging van overlevingstafels plaatsgevonden. Er is conform vorig jaar uitgegaan van Prognosetafel AG2018 met een ervaringssterfte van Willis Towers-Watson 2018 voor de subsector gezondheidszorg en welzijn 'tot de macht 1,2' (zie bijlage IV).

4.4.2 Grondslagen voor waardering

Algemeen

Alle bedragen in de jaarrekening zijn in euro's, tenzij dat anders is aangegeven. Beleggingen en pensioenverplichtingen waardeert SPMS tegen de marktwaarde/reële waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, behalve als anders is vermeld. Baten en lasten rekent SPMS toe aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen baseert SPMS op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die het fonds gegeven de omstandigheden als redelijk beschouwt. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. SPMS beoordeelt de schattingen en onderliggende veronderstellingen voortdurend. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Ze worden in de periode van herziening en toekomstige perioden geplaatst, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten verwerkt in de beleggingsresultaten die in de staat van baten en lasten zijn opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten als indirecte beleggingsopbrengsten.

Vreemde valuta koers per balansdatum

	31 december 2019	Gemiddelde 2019	31 december 2018	Gemiddelde 2018
USD	1,1225	1,1190	1,1432	1,1785
GBP	0,8473	0,8741	0,8976	0,8855
JPN*	121,99	121,95	125,42	129,92
CHF	1,0870	1,1111	1,1269	1,1506
AUD	1,5968	1,6076	1,6238	1,5826

*) Euro per 10.000 eenheden Japanse yens.

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds

Algemeen

In overeenstemming met de Wet verplichte deelneming beroepspensioenregeling worden beleggingen gewaardeerd op marktwaarde/reële waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd op marktwaarde/reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde/reële waarde welke is bepaald op (verwachte) intrinsieke waarde op basis van laatst beschikbare jaarrekeningen, c.q. estimates door de fundmanager danwel gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De reële waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is bepaald op benaderde beurswaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd volgens de per balansdatum geldende beurskoersen. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige

netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Alternatieve beleggingen

Dit betreft beleggingen in hedgefondsen (alpha-mandaat) en commodities. Beursgenoteerde alternatieve beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde alternatieve beleggingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde/reële waarde welke is bepaald op (verwachte) intrinsieke waarde op basis van laatst beschikbare jaarrekeningen, c.q. estimates door de fundmanager. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Materiële vaste activa

De bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen die gebaseerd zijn op de verwachte economische levensduur van de desbetreffende activa, rekening houdend met de restwaarde. Activering en afschrijving vinden plaats vanaf het moment van ingebruikname.

Het betreft de inrichtingskosten van het bestuursbureau. De investeringen in inrichting worden in vijf jaar afgeschreven. Investeringskosten in automatisering worden in drie jaar afgeschreven.

Vorderingen en overlopende activa

Overige vorderingen en overlopende activa worden tegen reële waarde opgenomen. Na eerste verwerking worden de vorderingen en overlopende activa tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht. Hieronder zijn mede begrepen de belegde middelen uit hoofde van ontvangen contante zekerheden. Deze post is onder 'Beleggingsdebiteuren' gepresenteerd.

Overige reserves

Dit betreft het beschikbare vermogen voor toekomstige voorwaardelijke indexering boven de 3% en beschikbaar voor algemene risico's.

Solvabiliteitsreserve

Dit betreft een reserve bestemd voor het ondervangen van verzekerings- en beleggingsrisico's. Deze reserve is bepaald volgens de door de wetgever vastgestelde standaardmethode. Het vereist eigen vermogen uitgaande van de strategische beleggingsmix is dit jaar gebruikt als de toetswaarde solvabiliteit.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezegging van 3%. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de nominale rentetermijnstructuur (zero coupon) ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door DNB.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Er hebben geen wijzigingen plaats gevonden ten opzichte van vorig jaar. De berekeningen zijn in 2019 uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- rente: gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur (zero coupon) met toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR), zoals gepubliceerd door DNB;
- overlevingstafel Prognosetafel AG 2018 met ervaringssterfte van Willis Towers-Watson 2018 voor de subsector gezondheidszorg en welzijn 'tot de macht 1,2';
- onbepaald partnersysteem voor actieve en gewezen deelnemers voor zover partnerpensioen is opgebouwd;
- voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw;
- het partnerpensioen is op opbouwbasis;
- opslag van 0,15% over de voorziening nog niet ingegaan ouderdomspensioen voor latent wezenpensioen;
- kostenopslag ter grootte van 2,25% van de netto voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd boven de 3% onvoorwaardelijke toeslag. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante condities) zijn in de berekening begrepen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid vermeerderd met 50% van de in het boekjaar ontvangen netto premie ter dekking van de in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schaden.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. Hieronder zijn inbegrepen de beleggingscrediteuren (beheerfee en bewaarloon).

4.4.3 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan deelnemers in rekening gebrachte bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Waardeoverdrachten (inkomend/uitgaand)

De post 'waardeoverdrachten' bevat bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Het betreft de rechtstreeks aan het fonds gefactureerde kosten. De niet rechtstreeks aan het fonds gefactureerde kosten worden in mindering gebracht op het rendement. De kosten van vermogensbeheer zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overige baten

De overige baten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Wijziging in voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

Rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van een rente van -0,235% (2018: -0,260%). Dit is de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 1 januari 2019. De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hier opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de uitbetaling van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten). Daarnaast wordt een percentage van de pensioenopbouw toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder 'Wijziging marktrente'.

Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten

Het saldo van de toevoeging of de onttrekking aan de technische voorziening uit hoofde van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en waardeoverdrachten die nog in behandeling zijn.

Wijziging actuariële grondslagen

Periodiek worden de actuariële grondslagen beoordeeld. Mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in verslagjaar wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Indexering en overige toeslagen

SPMS streeft ernaar om de pensioenrechten en-aanspraken welvaartsvast te houden. De jaarlijkse procentuele aanpassing is niet lager dan 3% voor de rechten die altijd bij SPMS zijn ondergebracht. SPMS kan de indexering volledig financieren vanuit de 'voorziening voor toekomstige welvaartvastheidsbescherming'. Deze maakt onderdeel uit van de voorziening pensioenverplichtingen en heeft daarom geen impact op de dekkingsgraad.

Wijzigingen overige mutaties

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. De resultaten die zijn ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de veronderstellingen die gemaakt zijn, zoals langlevens, kortlevens en arbeidsongeschiktheid. Ook worden de resultaten van overige mutaties hier meegenomen.

Overige lasten

De overige lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

4.4.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Het kasstroomoverzicht geeft niet de mutatie weer in de liquiditeiten die onder de beleggingen zijn opgenomen.

4.5 Toelichting op de balans

4.5.1 Beleggingen voor risico van het pensioenfonds

Beleggingen onderscheiden naar beleggingscategorie

Beleggingen onderscheiden naar beleggingscategorie (x € 1.000), verloop 2019

	Vastrentende waarden	Aandelen	Vastgoed beleggingen	Derivaten	Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen / Alpha-mandaat)	Deposito's / Liquide middelen	Totaal
Stand per 31 december 2018	6.009.854	2.469.425	967.694	-158.654	562.156	210.507	10.060.982
Aankoop/verstrekkingen	3.204.038	2.333.999	446.785	376.898	-	753.337	7.115.057
Verkopen/aflossingen	-3.971.751	-2.082.104	-533.334	-259.518	-	-	-6.846.707
Overige mutaties	-13.901	9.973	44.747	28.117	-322	-8.144	60.470
Herwaardering	526.239	666.550	177.717	562.511	42.192	-3.130	1.972.079
Stand per 31 december 2019	5.754.479	3.397.843	1.103.609	549.354	604.026	952.570	12.361.881
Onder de overlopende schulden en overlopende passiva verantwoorde derivaten							622.981
Totaal beleggingen volgens de balans							12.984.862

Beleggingen onderscheiden naar beleggingscategorie (x € 1.000), verloop 2018

	Vastrentende waarden	Aandelen	Vastgoed beleggingen	Derivaten	Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen / Alpha-mandaat)	Deposito's / Liquide middelen	Totaal
Stand per 31 december 2017	5.878.082	2.905.006	975.195	-152.221	546.112	131.103	10.283.277
Aankoop/verstrekkingen	3.233.544	2.138.775	615.056	223.893	33	82.083	6.293.384
Verkopen/aflossingen	-3.114.392	-2.332.997	-578.775	-7.017	-32	-	-6.033.213
Overige mutaties	24.224	-6.205	-22.354	-27.483	234	-4.112	-35.696
Herwaardering	-11.604	-235.154	-21.428	-195.826	15.809	1.433	-446.770

Stand per 31 december 2018	6.009.854	2.469.425	967.694	-158.654	562.156	210.507	10.060.982
Onder de overlopende schulden en overlopende passiva verantwoorde derivaten							626.101
Totaal beleggingen volgens de balans							10.687.083

Actuele waarde schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Wegens de hiermee gepaard gaande onzekerheden is specifiek voor niet-beursgenoteerde beleggingen aanvullend onderzoek verricht. Voor niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderdeel zijn van de beleggingscategorieën aandelen, vastgoedbeleggingen en alternatieve beleggingen (hedgefondsen/alpha-mandaat) zijn de waarderingen vastgesteld op basis van de 'beste inschatting'- opgaven per balansdatum van de fondsmanager en/of administrator van het beleggingsfonds, omdat een door een externe onafhankelijk accountant goedgekeurde jaarrekening nog niet beschikbaar was. Om een goede inschatting te kunnen maken van de juistheid van deze 'beste inschatting' is een vergelijking gemaakt tussen de 'beste inschatting'- opgave over 2018 en de jaarrekening 2018 van het betreffende fonds. Het hiermee verkregen inzicht heeft niet tot aanpassingen van de waarde ultimo 2019 geleid. Daarnaast zijn alle 'beste-inschattingsopgaven' van de fondsmanager en/of administrator beoordeeld op de algemene marktontwikkelingen. Tot slot is de gebruikte waarderingssystematiek voor niet-beursgenoteerde derivaten (SWAPS) getoetst met vergelijkbare financiële instrumenten.

Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

Wijze van waardebepaling (x € 1.000)

	Marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en - technieken niet gebaseerd op marktdata	Totaal
Per 31 december 2019				
Vastrentende waarden	4.506.083	826.897	421.499	5.754.479
Aandelen	3.397.485	-	358	3.397.843
Vastgoedbeleggingen	744.081	-	359.528	1.103.609
Derivaten	-15.175	564.530	-	549.354
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen/Alpha-mandaat)	-12	154.098	449.940	604.026
Deposito's/liquide middelen	952.570	-	-	952.570
Totaal	9.585.032	1.545.525	1.231.325	12.361.881

De verdeling in de drie rubrieken heeft op onderstaande wijze plaatsgevonden. Onder directe marktnoteringen zijn beleggingen opgenomen met een ISIN code, Liquiditeiten fondsen, Options, Cash en openstaande posten.

Onder afgeleide marktnoteringen is opgenomen FX-en, OTC, unlisted credits, hedge funds met ISIN.

Onder waarderingsmodellen en technieken niet gebaseerd op marktdata is opgenomen unlisted vastgoed, unlisted equity, hedge funds (alpha-mandaat) zonder ISIN en private equity.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Aanvullend wordt een analyse van de liquiditeit van vastrentende stukken door middel van een analysemethodiek van Bloomberg (BVAL) op de prijsvorming uitgevoerd. De uitkomsten worden door het bestuur gebruikt voor de validering van waardebepaling.

Vastrentende waarden (x € 1.000)

	2019	2018
Obligaties	2.640.448	3.400.579
Credits	2.113.487	1.749.066
Index-linked	37.779	36.351
Mortgage Loans	437.191	307.546
Infra debt funds	421.499	398.336
Subtotaal vastrentende waarden	5.650.404	5.891.878
Overlopende activa	39.452	90.901
Overlopende passiva	-1.662	-33.672
Liquide middelen	66.285	60.747
Stand per 31 december	5.754.479	6.009.854

De vastrentende waarden portefeuille (obligaties, credits, leningen op schuldbekentenis en infra debt) naar regio verdeeld, ziet er als volgt uit:

Vastrentende waarden naar regio (x € 1.000)

	2019		2018	
Europa	2.464.192	43,6%	3.259.393	55,3%
Verenigde Staten *)	2.649.133	46,9%	2.213.803	37,6%
Overige	537.079	9,5%	418.682	7,1%
Stand per 31 december	5.650.404	100%	5.891.878	100%

Aandelen (x € 1.000)

	2019	2018
Aandelen	3.359.468	2.441.023
Overlopende activa	23.467	7.607
Overlopende passiva	-15.194	-962
Liquide middelen	30.102	21.757
Stand per 31 december	3.397.843	2.469.425

Vastgoed (x € 1.000)

	2019	2018
Indirect vastgoed beursgenoteerd	687.342	571.045
Indirect vastgoed niet beursgenoteerd (participaties in beleggingsfondsen)	359.528	384.657
Subtotaal vastgoed	1.046.870	955.702
Overlopende activa	3.253	6.476
Overlopende passiva	-781	-2.432
Liquide middelen	54.268	7.948
Stand per 31 december	1.103.609	967.694

Het indirecte niet-beursgenoteerde vastgoed betreft participaties in fondsen. Gezien de juridische vorm en het karakter van deze beleggingen gelden er beperkingen betreffende de vrije verhandelbaarheid.

Derivaten (x € 1.000)

	2019	2018
Valutaderivaten	45.786	-63.540
Rentederivaten	518.743	-139.173
TBA's	106.010	193.360
Subtotaal Derivaten	670.539	-9.353
Overlopende activa	22.707	51.882
Overlopende passiva	-112.461	-223.488
Liquide middelen	-31.431	22.305

Stand per 31 december	549.354	-158.654
-----------------------	---------	----------

Het valutarisico voor de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen wordt middels valutaderivaten afgedekt. Het risico met betrekking tot het Britse pond en de Japanse yen wordt voor 100% (2018: 100%) strategisch afgedekt. De strategische afdekking van de Amerikaanse dollar bedraagt eveneens 100% (2018: 100%).

De rentederivaten worden aangewend om de duration van de activa met de passiva met elkaar in lijn te brengen ('balansbeheer').

Daarnaast wordt uit tactische en strategische overwegingen in futures belegd om de allocatie tussen aandelen en obligaties op korte termijn in lijn te brengen met de gewenste portefeuillevreiding.

Alternatieve beleggingen (x € 1.000)

	2019	2018
Hedgefonds/Alpha-mandaat	604.038	561.846
Liquide middelen	-12	310
Stand per 31 december	604.026	562.156

SPMS beschikt eind 2019 over een 100% dochteronderneming/ beleggingsfonds op de Kaaimaneilanden. Deze is opgericht om om een gescheiden gemanagede account te krijgen voor het Fund of Hedgefonds. De dochter heeft haar eigen externe Fund of Hedge fund manager. Het voordeel van een gemanagede accountstructuur is hogere transparantie en de mogelijkheid om de portefeuillemanager meer op maat bij te sturen in het gewenste risico-/rendementsprofiel. Bij een niet-maatwerk Fund of Hedge fund is dit niet mogelijk.

Het betreft de deelneming 'Prisma Martinitoren Fund Ltd'.

Dit sluit aan bij de juridische en operationele structuur van de portefeuillemanagers die deze beleggingsfondsen voor SPMS beheren en heeft geen fiscaal doel. Het bestuur heeft in het kader van de transparantie ervoor gekozen om deze deelnemingen niet te verantwoorden onder deelnemingen, maar ze in de jaarrekening te verantwoorden onder de desbetreffende beleggingscategorie.

Deelnemingen

In het kader van de deelnemingen wordt voorts het volgende opgemerkt. SPMS heeft geïnvesteerd in CIM Fund III via SPMS SPH CF Investco LLC. Hierin heeft SPMS een 49,998% belang. Het belang van SPMS SPH CF Investco in CIM Fund III is 3,7939%.

Het bestuur heeft in het kader van de transparantie ervoor gekozen om deze deelnemingen niet te verantwoorden onder deelnemingen maar ze in de jaarrekening te verantwoorden onder de desbetreffende beleggingscategorie (vastgoed). SPMS ziet deze fondsen als reguliere, extern gemanagede beleggingen.

4.5.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit huurdersinvesteringen van 101 duizend euro (2018: 114 duizend euro) en overige bedrijfsmiddelen van 11 duizend euro (2018: 20 duizend euro).

4.5.3 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa (x € 1.000)

	2019	2018
Te vorderen winstbelasting	645	540
Vordering op deelnemers	2.058	1.719
Overige vorderingen	1.000	1.520
Stand per 31 december	3.703	3.779

De vorderingen en overlopende activa hebben overwegend een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4.5.4 Overige activa

Liquide middelen (x € 1.000)

	2019	2018
Liquide middelen per 31 december	1.272	2.466

Onder de liquide middelen worden tegoeden op bankrekeningen opgenomen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Liquide middelen die beschikbaar zijn voor beleggingen, zijn opgenomen onder de post 'Beleggingen' waar deze betrekking op hebben. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

Ultimo 2019 heeft SPMS bij ING Bank N.V. een kredietfaciliteit van 5 miljoen euro (2018: 5 miljoen euro). Hiervan wordt ultimo 2019 geen gebruik gemaakt.

4.5.5 Stichtingskapitaal en reserves

Overige reserves en solvabiliteitsreserve (x € 1.000)

	Overige reserves	Solvabiliteitsreserve	Totaal
Stand per 31 december 2018	238.885	1.503.389	1.742.274
Mutatie tussen overige reserves en solvabiliteitsreserve			-
Toevoeging uit resultaatbestemming	745.685	164.326	910.011
Stand per 31 december 2019	984.570	1.667.715	2.652.285

Krachtens het besluit van het bestuur in de vergadering van 23 juni 2020 is het saldo van baten en lasten toegevoegd aan de reserves.

Solvabiliteit

	2019	2018
Vereist eigen vermogen	17,2%	18,1%
Minimaal vereist eigen vermogen	4,2%	4,2%
Beschikbaar eigen vermogen (behorende bij de feitelijke dekkingsgraad)	27,4%	21,0%
Beschikbaar eigen vermogen (behorende bij de beleidsdekkingsgraad)	25,0%	26,1%

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model. De huidige vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als solvabel.

De dekkingsgraad van SPMS ultimo 2019 bedraagt 127%. De dekkingsgraad is als volgt berekend: Het totale bedrag aan activa, verminderd met de overige schulden en overlopende passiva, is gedeeld door het totale bedrag aan (technische) voorzieningen. Het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) bedraagt 4,2%. Het vereiste eigen vermogen uitgaande van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie bedraagt ultimo 2019 17,2%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2019 125%. Het beschikbaar eigen vermogen dat hierbij hoort, is dus hoger dan het vereist eigen vermogen. Er is daarom sprake van een toereikende solvabiliteit ultimo 2019.

4.5.6 Technische voorzieningen

Technische voorzieningen (x € 1.000)

Categorie	2019	2018
Voorziening pensioenverplichtingen	9.677.957	8.296.855
Totaal	9.677.957	8.296.855

Bij de bepaling van de technische voorzieningen wordt uitgegaan van door het bestuur vastgestelde grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen (x € 1.000)

	2019	2018
Stand per 31 december 2018	8.296.855	8.021.656
Pensioenopbouw	278.393	275.992
Indexering en overige toeslagen	-	-
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-19.729	-21.130
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-232.404	-226.419
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-5.761	-5.639
Wijziging marktrente	1.344.711	361.449
Wijziging grondslag/overlevingstafels	-	-148.183
Mutatie waardeoverdrachten	23.972	48.462

Overige mutaties	-8.080	-9.333
Stand per 31 december	9.677.957	8.296.855

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw opgenomen. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Indexering en overige toeslagen

SPMS streeft ernaar om de pensioenrechten en-aanspraken welvaartsvast te houden. De toegekende onvoorwaardelijke indexatie van 3% is reeds meegenomen in de verplichtingen en leidt daarom niet tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De waarde van de pensioenaanspraken neemt naast de pensioenopbouw jaarlijks toe met rente. Voor het pensioenfonds betekent dit hogere verplichtingen en dus een dotatie aan de voorziening door middel van oprenting. Rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van een rente van -0,235% (2018: -0,26%). Dit is de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 1 januari 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Onder de post 'wijziging marktrente' is de mutatie verantwoord als gevolg van de wijziging van de rentetermijnstructuur. De rentetermijnstructuur ultimo 2019 zoals gepubliceerd door DNB correspondeert met een gemiddelde nominale rente van 0,76 procent. Ultimo 2018 correspondeert de rentetermijnstructuur met een gemiddelde nominale rente van 1,40 procent. De wijziging van de rentetermijnstructuur ten opzichte van eind 2019 leidt tot een toename van de voorziening pensioenverplichtingen met 1.381 miljoen euro.

Wijziging grondslag/overlevingstafels

In het boekjaar heeft er geen wijziging van de grondslagen plaats gevonden. Vorig boekjaar heeft een wijziging van overlevingstafels plaatsgevonden naar Prognosetafel AG2018 met een ervaringssterfte van Willis Towers-Watson 2018 voor de subsector gezondheidszorg en welzijn 'tot de macht 1,2'.

Mutatie waardeoverdrachten

Dit betreft de toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en waardeoverdrachten die nog in behandeling zijn.

Overige mutaties

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

De voorziening pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

Voorziening pensioenverplichtingen (x € 1.000)

	2019	2018
Actieve deelnemers	4.609.397	3.717.723
Gewezen deelnemers	747.586	617.148
Pensioengerechtigden	4.097.506	3.769.053
Netto pensioenverplichtingen	9.454.489	8.103.924
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	223.468	192.931
Totaal per 31 december	9.677.957	8.296.855

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De kenmerken van de regeling zijn als volgt:

- De pensioenregeling is een uitkeringsregeling waarbij jaarlijks een normpensioen wordt opgebouwd. De deelnemer ontvangt een uitkering vanaf de 65-jarige leeftijd. De pensioeningangsdatum kan maximaal vijf jaar worden vervroegd of uitgesteld.
- Per 1 januari 2020 bedraagt het normpensioen 832,44 euro per jaar.
- Afhankelijk van de hoogte van de premiegrondslag wordt de pensioenopbouw bepaald volgens het zogenaamde trapcodesysteem waarbij er telkens een zesde deel minder pensioen wordt opgebouwd. De hiermee corresponderende premie wordt daardoor eveneens verlaagd. De parttime factor kan tot verlaging van de opbouw leiden.

- De premie komt 100% voor rekening van de deelnemer. Alleen in geval van blijvende arbeidsongeschiktheid kan SPMS onder voorwaarden de premie voor de opbouw van het pensioen geheel of gedeeltelijk overnemen.
- De regeling kent ook een partnerpensioen, tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioen.
- Deelnemers die al voor 1 januari 2013 deelnemer waren hadden eenmalige de keus om niet mee te gaan met verhoging van de jaarlijkse opbouw met 1/3 (opting-out). Zij bouwen een lager pensioen op.

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid kan als volgt worden verwoord:

SPMS streeft ernaar de pensioenrechten en de pensioenaanspraken welvaartsvast te houden, dat wil zeggen aan te passen aan de loonontwikkeling. Hierbij wordt gekeken naar de stijging van het CBS indexcijfer voor de ambtenaren, voor zover dit in lijn ligt met het honorarium van de medisch specialisten. De jaarlijkse procentuele aanpassing is niet lager dan 3% voor de rechten die altijd bij SPMS zijn ondergebracht. Voor het onvoorwaardelijke deel is de verwachting daarmee gelijk aan de ambitie. Hierop kan alleen een uitzondering worden gemaakt indien de slechte financiële positie van het fonds het nodig maakt om tot een korting als bedoeld in artikel 129 Wvb over te gaan. Boven op de ambitie kan het bestuur een extra toeslag toekennen als de middelen hiervoor beschikbaar zijn en voor zover dit past binnen de voorwaarde van het toekomstbestendig verlenen van toeslagen als bedoeld in artikel 132 Wet verplichte beroepspensioenregeling en de fiscale maxima.

4.5.7 Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva (x € 1.000)

	2019	2018
Voorziening personeelsbeloningen	59	63
Nog te betalen bedragen overig	1.068	221
Crediteuren	7.031	4.802
Nog te betalen beleggingskosten	22.043	17.195
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.525	5.771
Overige schulden	-	180
Totaal	36.726	28.232

De voorziening personeelsbeloningen betreft de verplichtingen ten aanzien van de jubileumuitkeringen en heeft een looptijd van langer dan een jaar. Alle overige schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Beleggingscrediteuren (x € 1.000)

	2019	2018
Te betalen beheerloon (externe manager)	22.043	17.195
Te betalen bewaarloon (custodian)	-	-
Totaal per 31 december	22.043	17.195

Onder het te betalen beheerloon van 22 miljoen (2018: 17,0 miljoen) is een schatting opgenomen van circa 6,2 miljoen (2018: 0,4 miljoen) inzake prestatie afhankelijke beloningen.

4.5.8 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Indien de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt bestaat het risico dat er geen ruimte is voor een eventuele toeslagverlening voor opgebouwde pensioenrechten en -aanspraken.

De dekkingsgraad van SPMS ultimo 2019 bedraagt 127,4%. Het vereiste eigen vermogen uitgaande van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie bedraagt ultimo 2019 17,2%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2019 125,0%. Het beschikbaar eigen vermogen dat hierbij hoort, is dus hoger dan het vereist eigen vermogen. Er is daarom sprake van een toereikende solvabiliteit ultimo 2019.

De dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling van de aanwezige dekkingsgraad (in percentages):

	2019	2018
Dekkingsgraad per 1 januari	121,0	127,9
Beleggingsresultaat	28,3	-2,2
Wijziging marktrente	-16,9	-5,5
Indexatie	-	-
Premieresultaat	-1,8	-2,2
Uitkeringen	0,6	0,8
Wijziging overlevingstafel	-	2,3
Overige	-3,8	-0,1
Dekkingsgraad per 31 december	127,4	121,0

De reële dekkingsgraad

Met ingang van 2015 is het fonds verplicht een reële dekkingsgraad aan de toezichthouder te melden. Wettelijk is voorgeschreven dat bij de berekening van de reële dekkingsgraad moet worden uitgegaan van de verwachte prijsinflatie.

Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat naar verwachting de pensioenen in de toekomst volledig met prijsinflatie verhoogd kunnen worden. De reële dekkingsgraad wordt bepaald door de beleidsdekkingsgraad te delen door de TBI-grens. TBI staat voor toekomstbestendige indexatie. De TBI-grens is gelijk aan de dekkingsgraad waarboven de pensioenen, naar verwachting, volledig op basis van prijsinflatie geïndexeerd kunnen worden.

Voor een fonds met onvoorwaardelijke toeslagverlening moet een nominale beleidsdekkingsgraad bepaald worden waarbij de onvoorwaardelijke stijging van 3% buiten beschouwing wordt gelaten. De pensioenverplichtingen worden dan op dezelfde manier vastgesteld als voor een “doorsnee” pensioenfonds.

Eind 2019 bedraagt de nominale beleidsdekkingsgraad 215,1% en de TBI-grens 122,3%. De reële dekkingsgraad eind 2019 bedraagt derhalve ($215,1\%/122,3\% =$) 175,9%. De reële dekkingsgraad van SPMS is hoger dan de actuele dekkingsgraad. Dit is ook gerechtvaardigd omdat de actuele dekkingsgraad van SPMS een ‘welvaartsvaste’ dekkingsgraad en de reële dekkingsgraad een ‘waardevaste’ dekkingsgraad is.

Surplus/Tekort op FTK-grondslagen (x € 1 miljoen)

	2019	2018
Technische voorzieningen volgens jaarrekening	9.678	8.297
Buffers		
S1 Renterisico	32	92
S2 Risico zakelijke waarden	1.326	1.194
S3 Valutarisico	256	220
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	466	384
S6 Verzekeringstechnisch risico	274	228
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer risico	53	58
Totaal S (vereiste buffers) bepaald op basis van standaardmethode	1.668	1.503
Vereist vermogen	11.346	9.800
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden = pensioenvermogen)	12.330	10.039
Surplus	984	239

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen in de evenwichtssituatie is uitgegaan van het strategische renteafdekkingspercentage van 78% op basis van de marktrente. Het strategische renteafdekkingspercentage van 78% geeft circa 91% afdekking van de schok van de verplichtingen. De strategische beleggingsmix is beperkt gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. De vereiste buffers zijn gedaald ten opzichte van eind 2018 door de wijziging in de verdeling van vastgoed. Hierdoor heeft er een verschuiving plaats gevonden van indirect beursgenoteerd vastgoed naar indirect niet beursgenoteerd vastgoed.

Risicobeleid en -beheer

Voor de beschrijving van het risicobeleid en -beheer wordt verwezen naar paragraaf 2.7.

Valutarisico

Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2019 62% (2018: 62%) van de beleggingsportefeuille en is voor 83% (2018: 83%) afgedekt door de euro. De belangrijkste valuta daarin zijn de Amerikaanse dollar (USD), het Britse pond (GBP) en de Japanse yen (JPY). Het strategische beleid van het fonds is om de valutaposities in GBP en JPY voor 100% (2018: 100%) af te dekken. De positie in USD wordt eveneens voor 100% (2018: 100%) afgedekt. De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten wordt hieronder weergegeven.

Valutapositie (x € 1.000)

	2019		
	Vóór afdekking	Valuta derivaten	Nettopositie (na)
GBP	323.802	-447.949	-124.147
JPY	272.929	-272.616	313
USD	5.745.362	-5.693.744	51.618
Overige valuta	1.370.638	297	1.370.935
Totaal	7.712.731	-6.414.012	1.298.719

De tactische/feitelijke positie kan op 31 december 2019 afwijken van de strategische positie. Het afdekkingsbeleid is gericht op de strategische positie. Daarom kunnen bij Pond, Dollar en Yen netto-posities ontstaan.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden, renteswaps en de pensioenverplichtingen verandert door ongunstige veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

Duration ultimo jaar (x € 1.000)

	2019		2018	
	Balanswaarde	2019 jaren	Balanswaarde	2018 jaren
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	5.650.404	7,9	5.891.878	10,6
Duration van de portefeuille (na derivaten)	12.361.881	15,5	10.060.982	14,9
Duration van de pensioenverplichtingen	9.677.957	20,3	8.296.855	19,3

De duration van de (vastrentende) beleggingen is aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde 'duration mismatch'. Dit resulteert in een gevoeligheid van de dekkingsgraad voor rentebewegingen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de

verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Andersom geldt dat bij een rentestijging de dekkingsgraad ook zal stijgen. Het beleid van het pensioenfonds is om een gedeelte van dit renterisico af te dekken. In 2019 is het strategische afdekkingpercentage 78% van de marktwaarde. Het afdekken van het renterisico gebeurt met renteswaps. Dit zijn derivaten waarmee de duration van de vastrentende beleggingen kan worden opgehoogd.

Vastrentende waarden naar looptijd ultimo jaar (x € 1.000)

	2019		2018	
Resterende looptijd <1 jaar	97.016	2%	103.917	2%
Resterende looptijd >1 en <5 jaar	737.956	13%	794.551	13%
Resterende looptijd >5 jaar	4.815.432	85%	4.993.410	85%
Totaal (*)	5.650.404	100%	5.891.878	100%

(*) Betreft de waarde van de vastrentende waarden exclusief overlopende activa, passiva en liquide middelen.

Bij het bepalen van het vereist eigen vermogen worden voor het bepalen van de rentegevoeligheid van de verplichtingen en de bezittingen de uitkeringenstromen gehanteerd.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst en marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen en of het vragen van (extra) zekerheden zoals onderpand. met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, vooral OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds worden afgedekt door onderpand.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende waarden portefeuille kunnen de volgende overzichten worden gegeven:

Obligaties (x € 1.000)

	2019		2018	
AAA *)	1.674.006	63,4%	2.588.846	76,1%
AA	42.842	1,6%	34.645	1,0%
A	164.506	6,2%	122.324	3,6%
BBB	313.466	11,9%	228.703	6,7%
Lager dan BBB	400.755	15,2%	383.033	11,3%
Geen rating	44.873	1,7%	43.028	1,3%
Totaal	2.640.448	100%	3.400.579	100%

*) De daling van AAA obligaties is te verklaren door het verkopen van bunds en het omzetten naar renteswaps en cash.

Credits (x € 1.000)

	2019		2018	
AAA	59.682	2,8%	78.263	4,5%
AA	76.976	3,6%	112.681	6,4%
A	463.395	21,9%	356.120	20,4%
BBB	1.177.665	55,7%	922.480	52,7%
Lager dan BBB	258.697	12,2%	200.885	11,5%
Geen rating	77.072	3,6%	78.637	4,5%
	2.113.487	99,8%	1.749.066	100,0%

Index Linked Bonds (x € 1.000)

	2019		2018	
AAA	34.897	92,4%	29.383	80,8%
AA	-	0,0%	-	0,0%
A	-	0,0%	-	0,0%
BBB	-	0,0%	-	0,0%
Lager dan BBB	2.882	7,6%	6.968	19,2%
Geen rating	-	0,0%	-	0,0%
	37.779	100,0%	36.351	100,0%

Mortgage Loans (x € 1.000)

	2019		2018	
AAA	52.574	12,0%	57.211	18,6%
AA	368.549	84,3%	234.681	76,3%
A	3.986	0,9%	3.658	1,2%
BBB	5.495	1,3%	4.018	1,3%
Lager dan BBB	1.920	0,4%	1.393	0,5%
Geen rating	4.667	1,1%	6.585	2,1%
	437.191	100,0%	307.546	100,0%

Infra debt funds (x € 1.000)

	2019		2018	
AAA	-	0,0%	-	0,0%
AA	-	0,0%	-	0,0%
A	-	0,0%	-	0,0%
BBB	421.499	100,0%	398.336	100,0%
Lager dan BBB	-	0,0%	-	0,0%
Geen rating	-	0,0%	-	0,0%
	421.499	100,0%	398.336	100,0%

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Tevens bestaat de mogelijkheid om staatsobligaties in onderpand te geven. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen is ultimo 2018 overgegaan naar de prognosetafels AG 2018 met fondsspecifieke ervaringssterfte 2018.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit. Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid, vermeerderd met 50% van de in het boekjaar ontvangen netto premie ter dekking van de in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schades.

Toeslagrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, het rendement, de looninflatie en de demografie. Er is sprake van een onvoorwaardelijke toeslagtoezegging van 3%.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Ultimo 2019 zijn in de beleggingsportefeuille de volgende posten met een omvang groter dan 2 procent van het balanstotaal aanwezig:

Posten met omvang groter dan 2%

	2019	2018
Bundesrepublik Deutschland	6,16%	20,83%
Nederlandse Staat	7,45%	5,10%

Bundesrepublik Deutschland en Nederlandse Staat zijn Europese staatsobligaties met AAA rating die weinig of geen kredietrisico hebben. Daarnaast beslist het bestuur van SPMS over de gewichten en bandbreedtes per beleggingscategorie en deze worden continu gemonitord. Bij de bepaling van het vereiste eigen vermogen is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

De borging geschiedt onder meer door het analyseren en beoordelen van een actuele 3402 type II-rapportage ontvangen van APG, JP Morgan, BlackRock en Aviva. De analyse en beoordeling houden in dat gekeken wordt of de scope van de rapportage overeenkomt met de dienstverlening die wordt afgenomen van deze partijen. Als blijkt dat de scope van de rapportage tekort schiet, dan zal met de betreffende partij contact worden opgenomen. Aanvullende vragen of verzoeken tot het leveren van documentatie worden uitgezet.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen geldt voor SPMS dat dit risico niet beheersbaar is.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Hiervoor geldt dat wordt gewerkt met onderpand.

Er wordt gebruik gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Forwards: forwards lijken veel op futures, maar worden over the counter (OTC, zie begrippenlijst) verhandeld in plaats van op een beurs. SPMS belegt in zogenaamde TBA's (to be announced) om zo te kunnen beleggen in Amerikaanse hypotheek.

- Currency forwards: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten, waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaps: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten, waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van geldstromen. SPMS maakt gebruik van interest rate swaps om het renterisico te beperken.
- Met behulp van credit default swaps worden crediteurenrisico's in de obligatieportefeuille tactisch gestuurd en met behulp van total return swaps is een deel van de beleggingen in opkomende markten gerealiseerd.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities ultimo jaar (x € 1.000):

Derivatenposities (*) ultimo jaar (x € 1.000)

Type contract	2019		2018	
	Onderliggende contracten	Marktwaaarde	Onderliggende contracten	Marktwaaarde
Futures/forwards	872.137	-	1.301.788	-
Currency forward	13.397.360	45.786	11.357.017	-63.540
TBA's	105.944	106.010	192.827	193.360
Interest rate swaps	8.960.616	523.180	8.687.310	-139.239
Credit default swaps	88.010	-4.437	131.860	66
		670.539		-9.353

*) Betreft de waarde van de derivaten exclusief overlopende activa, passiva en liquide middelen.

Positie zekerheden in miljoenen

	2019	2018
Derivatenpositie	671	-9
TBA's (voor TBA's hoeft geen collateral te worden aangehouden)	-106	-193
Saldo te ontvangen onderpand/ te verstrekken onderpand	-181	-47
Saldo zekerheden	384	-249

Dit bedrag (384 miljoen) sluit aan met het saldo van de ontvangen (654 miljoen) en verstrekte zekerheden (270 miljoen) zoals vermeld in paragraaf 4.5.9

4.5.9 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

SPMS huurt haar kantoorruimte aan de Driebergseweg in Zeist. Op basis van het tot 30 september 2024 doorlopende huurcontract bedraagt de huurverplichting ultimo 2019 circa 895 duizend euro [circa 188 duizend euro per jaar] (2018: 942 duizend euro). SPMS heeft aan acht functionarissen (2018: acht) auto's ter beschikking gesteld. Deze auto's worden geleased. De verplichting van SPMS op basis van de afgesloten contracten bedraagt ultimo 2019 circa 280 duizend euro (2018: 345 duizend euro).

Voorwaardelijke verplichtingen

Er lopen tegen het pensioenfonds geen juridische procedures die zouden kunnen leiden tot een verplichting van materiële omvang.

Op grond van regelgeving dient SPMS inzicht te geven in de fiscale positie in de Verenigde Staten op het gebied van vastgoedbeleggingen. Doordat de Amerikaanse vastgoedportefeuille verder in waarde is gestegen en er reguliere fiscale afschrijvingen plaatsvinden, lopen de commerciële en fiscale waarden steeds verder uiteen. De ongerealiseerde vermogenswinsten, dat wil zeggen het verschil tussen de commerciële en fiscale waarden, kunnen in de toekomst in de aangiften van SPMS tot uiting komen.

De schatting van de belastinglatentie kent zowel een passieve positie (schuld) als een actieve positie (vordering). De passieve positie komt voort uit het scenario dat de onderliggende bezittingen direct verkocht worden door de fondsen waarin SPMS investeert. Uitgaande van het beleggingsbeleid van SPMS zullen deze vastgoedbeleggingen in portefeuille blijven en zou betoogd kunnen worden dat de schatting van de belastinglatentie aanzienlijk lager is. De actieve positie zal afhankelijk van de nog te realiseren resultaten in de betreffende beleggingen ook daadwerkelijk te vorderen zijn.

Echter gezien de onzekerheden die met deze schatting samen hangen, de keuzes die het fonds heeft inzake haar exitstrategie en de inherent grote onzekerheid over de waardeontwikkeling van het onroerend goed, voldoet deze post niet aan de opnamecriteria voor de jaarrekening.

Verstreckte zekerheden en garanties

Uit hoofde van derivaten-beleggingstransacties is door SPMS voor een bedrag van 270 miljoen euro aan zekerheden gesteld in de vorm van in onderpand gegeven obligaties en cash.

Betreffende de huur van de kantoorruimte aan de Driebergseweg is aan verhuurder een bankgarantie voor onbepaalde tijd ter waarde van 30.000 euro verstrekt.

Ontvangen zekerheden

Uit hoofde van derivaten-beleggingstransacties is door SPMS voor een bedrag van 654 miljoen euro aan zekerheden ontvangen in de vorm van in onderpand verkregen obligaties en cash.

4.6 Toelichting op staat van baten en lasten

4.6.1 Premiebijdragen

Premiebijdragen (x € 1.000)

	2019	2018
Feitelijke premie		
Normpensioen	78.787	72.710
3% onvoorwaardelijke toeslagverlening	102.535	94.852
Risicoregeling	2.058	2.040
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	6.877	6.366
Totaal	190.257	175.968
Kostendeekkende premie	330.631	335.822
Gedempte kostendeekkende premie	134.316	146.701
Feitelijke premie	190.257	175.968

De verschillen tussen de kostendeekkende premie, de feitelijke premie en de gedempte premie zijn het gevolg van verschillen in gehanteerde rekenrente. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

De samenstelling van de kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

Kostendeekkende- en gedempte kostendeekkende premie (x € 1.000)

	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
Actuarieel benodigde premie	272.857	106.631
Opslag uitvoeringskosten	1.848	1.848
Opslag premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	5.535	5.535
Opslag solvabiliteit	50.391	20.302
Totaal	330.631	134.316

4.6.2 Waardeoverdrachten

Waardeoverdrachten (x € 1.000)

	2019	2018
Waardeoverdrachten inkomend	21.127	49.497
Waardeoverdrachten uitgaand	-1.554	-5.571
Saldo	19.573	43.926

4.6.3 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten 2019 (x € 1.000)

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	36.977	177.717	-4.178	210.516
Aandelen	70.361	666.550	-10.925	725.986
Vastrentende waarden	199.540	526.239	-16.393	709.386
Derivaten	32.732	562.511	-523	594.720
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen/Alpha-mandaat)	-	42.192	-5.783	36.409
Overige beleggingen	1.520	42.591	-	44.111
	341.130	2.017.800	-37.802	2.321.128

De indirecte beleggingsopbrengsten en de herwaardering in de tabel van paragraaf 4.5.1 ad 1.972.079 vertonen een verschil van 45.720 (namelijk 2.017.799 ten opzichte van 1.972.079). Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerd resultaat op futures (51.850) en valutakoersverschillen (-6.130).

Beleggingsresultaten 2018 (x € 1.000)

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	37.963	-21.428	-3.894	12.641
Aandelen	60.128	-235.154	-9.229	-184.255
Vastrentende waarden	204.900	-11.604	-12.242	181.054
Derivaten	32.005	-195.826	-131	-163.952
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen/Alpha-mandaat)	-	15.809	-4.544	11.265
Overige beleggingen	1.463	-63.818	-	-62.355
	336.459	-512.021	-30.040	-205.602

De indirecte beleggingsopbrengsten en de herwaardering in de tabel van paragraaf 4.5.1 ad -446.770 vertonen een verschil van -65.251 (namelijk -512.021 ten opzichte van -446.770). Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerd resultaat op futures (-44.425) en valutakoersverschillen (-20.827).

Kosten vermogensbeheer (x € 1.000)

	2019	2018
Bewaarloon	1.981	2.001
Beheerloon externe managers	20.419	19.185
Kosten fiduciair management	4.496	5.000
Prestatie afhankelijke vergoedingen	5.745	380
Overige kosten vermogensbeheer	1.524	452
Advieskosten vermogensbeheer	1.167	853
Aandeel kosten vermogensbeheer, bestuur en bestuursbureau	2.470	2.169
Totaal kosten vermogensbeheer	37.802	30.040

Naast de bovenvermelde kosten van vermogensbeheer worden voor de in de sectoren vastgoedbeleggingen, aandelen en alternatieve beleggingen (hedgefondsen/alpha-mandaat) opgenomen beleggingsfondsen, onderliggende kosten voor vermogensbeheer en custody direct in de waarde van het betreffende fonds verwerkt. De directe kosten ad 37.802 samen met de kosten die in de betreffende fondsen zijn verwerkt is het totaal dat in paragraaf 2.1.7 is toegelicht.

De transactiekosten worden direct ten laste van de beleggingsopbrengsten gebracht en zijn daarom in de jaarrekening niet zichtbaar. De transactiekosten bestaan uit in- en uitstapkosten bij beleggingsfondsen, aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen in beleggingstitels en aankoopkosten. De geïdentificeerde transactiekosten over 2019 bedroegen 27,2 miljoen euro (2018: 21,5 miljoen euro).

De kosten zijn in 2019 gestegen ten opzichte van 2018.

Kosten van performance fees moeten worden verantwoord alsof het contract per einde boekjaar wordt afgewikkeld. Als het jaar erop blijkt dat er uiteindelijk geen outperformance was, kan (een deel van) de reservering vrijvallen. Wanneer blijkt dat te veel is gereserveerd kan het saldo zelfs negatief worden.

Voor nog te ontvangen facturen, per 31 december 2019, inzake beheerloon externe managers is een bedrag van 10,9 miljoen (2018: 16,8 miljoen) opgenomen. Voor nog te betalen performance fee is een schatting van 6,2 miljoen (2018: 0,4 miljoen) opgenomen.

4.6.4 Pensioenuitkeringen en afkoop

Pensioenuitkeringen en afkoop (x € 1.000)

	2019	2018
Ouderdompensioen	179.454	175.059
Nabestaandenpensioen (partnerpensioen)	52.203	50.549
Wezenpensioen	583	595
Afkoop	-	-
Totaal	232.240	226.203

4.6.5 Mutaties in voorziening pensioenverplichtingen

Mutaties in voorziening pensioenverplichtingen (x € 1.000)

	2019	2018
Pensioenopbouw	278.393	275.992
Indexering en overige toeslagen	-	-
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-19.729	-21.130
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-232.404	-226.419
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-5.761	-5.639
Wijziging marktrente	1.344.711	361.449
Wijziging WZP-opslag / overlevingstafels	-	-148.183
Mutatie waardeoverdrachten	23.972	48.462
Overige mutaties	-8.080	-9.333
Totaal	1.381.102	275.199

Toelichting overige mutaties (x € 1.000)

	2019	2018
Sterfte en overige technische grondslagen	-8.990	-8.703
Arbeidsongeschiktheid	910	-630
Totaal	-8.080	-9.333

4.6.6 Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)

	2019	2018
Kosten bestuur	769	748
Kosten BPMS	328	311
Kosten bestuursbureau		
• Salarissen	2.143	1.750
• Sociale lasten	191	174
• Pensioenlasten	285	267
• Overige personeelskosten	351	360
• Huisvestings- en automatiseringskosten	510	430
Totale kosten bestuursbureau	3.480	2.981
Controle- en toezichtskosten	829	811
Advieskosten	148	162
Overige kosten (m.n. communicatiekosten deelnemers)	379	156
Totaal kosten bestuur en bestuursbureau	5.933	5.169
Waarvan kosten vermogensbeheer	2.470	2.169
Totaal pensioenuitvoeringskosten bestuur en bestuursbureau	3.463	3.000
Kosten uitvoeringsorganisatie	3.798	3.614
Projectkosten	348	67
Totaal	7.609	6.681

Onder de post controle- en toezichtskosten zijn de kosten van toezicht van DNB van 474 duizend euro (2018: 473 duizend euro) en toezicht AFM van 35 duizend euro (2018: 34 duizend euro) opgenomen.

Het personeel neemt deel aan de pensioenregeling van PFZW. Als werkgever heeft SPMS aan het fonds geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van tekorten, anders dan het voldoen van de jaarlijkse premiebijdragen. Uit dien hoofde kan worden volstaan met het verantwoorden van de premie als last.

In het boekjaar zijn de volgende honoraria van externe accountantskantoren ten laste gebracht van het pensioenfonds:

Kosten accountants (x € 1.000)

	2019	2018
Deloitte, controle jaarrekening	137	144
Deloitte, adviesdiensten op fiscaal terrein.	-	-
Totaal Deloitte	137	144

4.6.7 Overige lasten

Overige lasten (x € 1.000)

	2019	2018
Diverse lasten	1	31
Totaal	1	31

Aantal personeelsleden en bezoldiging

Bij het fonds zijn ultimo 2019 17 (2018: 17) werknemers in dienst op het bestuursbureau. Omgerekend naar fulltime equivalenten bedraagt het aantal medewerkers 14,4 FTE (2018: 14,4 FTE). 1 FTE = 36 uur. Er zijn geen medewerkers werkzaam in het buitenland.

De bezoldiging voor de bestuurders samen bedraagt 535 duizend euro (2018: 534 duizend euro).

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting bij 'aantal personeelsleden'. Er zijn geen leningen verstrekt aan bestuurders, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. Evenmin zijn leningen verstrekt of is sprake van vorderingen op (voormalige) personeelsleden.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Gebeurtenissen na balansdatum

Corona-pandemie

Sinds begin 2020 veroorzaakt de verspreiding van het coronavirus een aanzienlijke ontwrichting van de samenleving, zowel nationaal als internationaal. Dit heeft ook gevolgen voor SPMS, haar deelnemers en onze uitvoeringsorganisatie. De financiële markten worden zwaar getroffen door sterke dalingen van rente en koersen in de periode tot de datum van dit verslag. Centrale banken en overheden wereldwijd reageren met omvangrijke crisismaatregelen en verdere

ondersteunende maatregelen. Op de datum van dit jaarverslag is de diepte en de duur van deze crisis nog onbekend.

Het bestuur volgt voortdurend de ontwikkelingen en de (potentiële) impact op ons pensioenfonds. De belangrijkste risico's waarmee wij in dit verband worden geconfronteerd, houden verband met de financiële markten (inclusief rentetarieven, aandelenkoersen en spreads), verzekeringsrisico (inclusief sterfte en gedrag van deelnemers) en operationeel risico (continuïteit van bedrijfsprocessen). In de toelichting op de jaarrekening is reeds een uitgebreide toelichting op de blootstelling aan dergelijke risico's opgenomen; er zijn geen aanwijzingen dat deze toelichtingen niet langer geldig zijn. Op de datum van dit rapport is het te vroeg om de structurele impact van het coronavirus op onze financiële positie en eventuele aannames op de langere termijn te bepalen. Voor de korte termijn kunnen wij wel vaststellen dat onze actuele dekkinggraad en de beleidsdekkinggraad per 23 juni 2020 een belangrijke daling laten zien ten opzichte van de ultimo stand 2019. Samen met uitvoerder APG zijn succesvol de noodzakelijke maatregelen getroffen om de continuïteit van de bedrijfsprocessen te waarborgen. Vanaf medio maart 2020 zijn de medewerkers van SPMS en van onze uitvoerders in staat vrijwel de volledige dienstverlening vanuit thuiswerkplekken te verrichten.

Het Covid 19 virus veroorzaakt mogelijk een hogere sterfte onder onze oudere deelnemers. Het effect is nog niet meetbaar en het effect op de voorziening voor ouderdomspensioen zal mogelijk gemitigeerd worden door het effect op nabestaandenpensioen.

Om ook tijdens de Corona crisis het fonds te kunnen blijven besturen bij uitval van bestuurders (door verplichtingen in het ziekenhuis of ziekte) is besloten een Executive Committee (Exco) in te stellen. Naast de bestuursleden hebben ook de directeur en RvT-leden zitting in het Exco. Door collega bestuursleden en/of RvT-leden te machtigen namens afwezige bestuurders te stemmen wordt geborgd dat besluitvorming doorgang kan hebben. Het bestuur kan besluiten het Exco op te heffen als deze niet langer nodig is. Er wordt gedurende de periode waarin het Exco is ingesteld zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande governance van het fonds.

Uit het Exco-besluit van 6 april 2020:

De besluitvorming door het bestuur vindt plaats binnen het Exco, teneinde de continuïteit veilig te stellen, de besluitvorming te bevorderen met voldoende checks & balances en met uitsluitend het belang van SPMS voor ogen. Het Exco draagt ervoor zorg dat besluitvorming plaatsvindt in de lopende zaken van SPMS. Voor zover het gaat om beleidsmatige aangelegenheden zal het Exco zich in beginsel beperken tot besluitvorming in aangelegenheden die geen uitstel verdragen.

Het bestuur heeft besloten het Executive Committee per 1 juni 2020 te ontbinden omdat de noodzaak voor voortzetting ontbreekt nu het risico op onderbezetting van het bestuur als gevolg van de Covid-19 uitbraak sterk is gereduceerd.

Ondertekening

Zeist, 23 juni 2020

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

Het bestuur,

dr. P. Biemond

drs. E.P. Stuijzand

dr. C.H.R. Bosman

mw. dr. A.Y. Goedkoop

drs. S.J. Huisman

dr. C.G. Vermeij

drs. M.H.B. Vonk

dr. R. Wagenmakers

5. Overige gegevens

5.1 Statutaire regeling over bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

De onderverdeling van de resultaatbestemming is als volgt:

Resultaatbestemming (x € 1.000)

	2019	2018
Onttrekking / Toevoeging aan overige reserves	910.011	-493.697

5.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten te Zeist is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2019.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op 0,2% van de technische voorzieningen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2,5 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op

de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van toeslagen toereikend zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht

Amstelveen, 23 juni 2020

Ir. M.W. Heemskerk AAG

5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten te Driebergen-Rijsenburg gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten per 31 december 2019 en van het saldo van baten en lasten over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019;
2. De staat van baten en lasten over 2019;
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie “Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening”.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 50 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van de som van het aanwezige stichtingskapitaal en reserves en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds met een maximum van € 50 miljoen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de organen belast met governance overeengekomen dat wij aan de organen belast met governance tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2,5 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties. De financiële informatie die ontvangen wordt van deze uitvoeringsorganisaties over administratieve basisgegevens die resulteren in de technische voorzieningen, premiebijdragen, uitkeringen, beleggingen en beleggingsresultaten zijn opgenomen in de jaarrekening van het pensioenfonds.

Wij hebben gebruik gemaakt van een andere accountant bij de controle van de financiële informatie over de administratieve basisgegevens die resulteren in de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen die ontvangen zijn van de uitvoeringsorganisatie. Gegeven onze verantwoordelijkheid voor het oordeel bij de jaarrekening zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controlewerkzaamheden door de andere accountant. Wij hebben de andere accountant instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, de te hanteren materialiteit en de attentiepunten. Wij hebben de rapportage van de andere accountant geëvalueerd, de uitkomsten besproken en een dossier-review verricht op het dossier met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de uitvoeringsorganisatie, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op niveau van het pensioenfonds, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de organen belast met governance gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

• *Financiële positie en de gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen*

De technische voorziening waaronder begrepen de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds betreft de belangrijkste verplichting in de balans van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. In noot 4.5.5 van de jaarrekening is de financiële positie per 31 december 2019 beschreven. Volgens deze toelichting bedraagt de actuele dekkingsgraad 127,4 procent en de beleidsdekkingsgraad 125,0 procent per 31 december 2019.

Bij onze controle hebben wij bijzondere aandacht gegeven aan de waardering van de technische voorzieningen welke tot stand komt op basis van de administratieve basisgegevens en door het Bestuur gekozen (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals sterfte, samenlevingsgegevens, uittreedleeftijd, arbeidsongeschiktheid en reactivering alsmede administratie- en excassokosten.

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten heeft in noot 4.4.2 van de jaarrekening inzake de grondslagen voor waardering van activa en passiva de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 4.5.6 van de jaarrekening is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven. Uit deze detaillering blijkt dat jaarlijks een beoordeling van de grondslagen heeft plaatsgevonden waarbij de belangrijkste (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen zijn onderzocht.

Wij hebben de redelijkheid van de aannames en schattingen van het Bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaris. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak en attentiepunten. Wij hebben de rapportage van de certificerend actuaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen.

- *Waardering van beleggingen welke gewaardeerd zijn op basis van ‘waarderingsmodellen en technieken’*

De beleggingen zijn een significante post op de balans van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten en dienen volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten, maar er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van waarderingsmodellen en -technieken (de illiquide beleggingen). Het met behulp van modellen en technieken bepalen van de marktwaarde is complex en bevat subjectieve elementen die bij de berekening worden gehanteerd.

In noot 4.4.2 van de jaarrekening inzake de grondslagen voor waardering van activa en passiva alsmede in noot 4.5.1 van de jaarrekening geeft Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten inzicht in de gehanteerde waarderingsmethoden van de beleggingen. Uit deze toelichting blijkt dat ultimo 2019 €1.231 miljoen (circa 10% van de totale beleggingen) is gewaardeerd met behulp van waarderingsmodellen en technieken.

Wij hebben vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen en technieken geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen. Verder hebben wij getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig uitgangspunten van het waarderingshandboek heeft plaatsgevonden.

- *Betrouwbare uitvoering van processen voor pensioenbeheer en vermogensbeheer bij de uitvoeringsorganisatie*

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer uitbesteed, maar blijft conform wetgeving eindverantwoordelijk voor de gehele dienstverleningsketen. Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten loopt het risico dat de uitbestede processen niet of onvoldoende worden beheerd en/of dat de ontvangen (financiële) informatie van de uitvoeringsorganisatie niet betrouwbaar is. In het jaarverslag in paragraaf 2.2.9, alsmede in noot 4.5.8 bij de jaarrekening, geeft het Bestuur een nadere toelichting over de uitbesteding en de wijze waarop risico's verbonden met deze uitbesteding worden beheerd.

Wij hebben de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen bij de uitvoeringsorganisatie, voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten, geëvalueerd. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II-rapportages. Verder hebben wij kennis genomen van de rapportages van de uitvoeringsorganisatie en de toelichtingen hierop aan het Bestuur. Daarnaast hebben wij gegevensgerichte cijferanalyses en deelwaarnemingen uitgevoerd, gericht op de uitkomsten van de relevante financiële informatiestromen.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van het coronavirus

Het coronavirus heeft ook invloed op Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten. In de toelichting op pagina 115 en 116 van de jaarrekening heeft het pensioenfonds de huidige impact en haar plannen om met deze gebeurtenissen of

omstandigheden om te gaan toegelicht. Ook geeft zij aan dat het op dit moment voor hen niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het coronavirus is op de financiële prestaties en gezondheid van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aanleggenheid.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Toeslagverlening;
- Kerncijfers;
- Belangrijke ontwikkelingen en besluiten in 2019;
- Bestuursverslag BPMS;
- Karakteristieken van het pensioenfonds;
- Bestuursverslag;
- Verslag Raad van Toezicht;
- Overige gegevens;
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de kerncijfers, het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is, waarbij opgemerkt wordt dat het Bestuur op basis van de Wet verplichte beroepspensioenregeling het korten van pensioenen als ultimum remedium kan inzetten.

Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De organen belast met governance zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de financiële informatie die ontvangen wordt van de uitvoerings-organisaties. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten.

Wij communiceren met de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de organen belast met governance over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 23 juni 2020

Deloitte Accountants B.V.

drs. M. van Luijk RA

Bijlagen

I - Samenstelling Vergadering van Afgevaardigden van BPMS

De Vergadering van Afgevaardigden (VvA) van de Beroepspensioenvereniging voor Medisch Specialisten (BPMS) is ingedeeld in afdelingen.

- A. Iedere zelfstandige medische staf in een ziekenhuis, waar tenminste 10 SPMS-deelnemers werkzaam zijn, geldt als een afdeling. Eind 2019 waren dat 61 afdelingen.
Iedere afdeling vaardigt één gewoon lid af naar de VvA en benoemt een plaatsvervanger (plv).
- B. De 'niet aan een ziekenhuis verbonden' leden vormen tezamen één afdeling. Deze afdeling bestaat uit deelnemers die extramuraal werken of volledig arbeidsongeschikt zijn.
Zij vaardigen één gewoon lid af en benoemen een plaatsvervanger.
- C. Alle buitengewone leden vormen samen één afdeling. Middels verkiezingen hebben zij tien afgevaardigden en twee plaatsvervangers gekozen.

A. Zelfstandige medische staven van ziekenhuizen:

Noordwest Ziekenhuisgroep (alle locaties), Alkmaar

J.M. Schmidt, KNO-arts (lid)

P.J. van den Akker, chirurg*

Ziekenhuisgroep Twente (ZGT), Almelo

G.J. Wagenmakers, radioloog (lid)

R.A.A. van Zanten, internist (plv)

Flevoziekenhuis, Almere

R.W. Roest, dermatoloog (lid)

Meander Medisch Centrum, Amersfoort

P.W.H.M. Verheggen, cardioloog (lid)

L. Meiss, radioloog (plv)

Ziekenhuis Amstelland (ZHA), Amstelveen

F.J.F. Broeyer, cardioloog (lid)

BovenIJ Ziekenhuis, Amsterdam

A.L.M. Bakx, cardioloog (lid)

Gelre ziekenhuizen (alle locaties), Apeldoorn

L. Ausema, internist*

R.S. Birjmohun, internist (plv)

Rijnstate ziekenhuis (alle locaties), Arnhem

J.P.P.M. van Leeuwen, KNO-arts (lid)

J.K. van der Kamp, anesthesioloog (plv)

Wilhelmina Ziekenhuis Assen, Assen

- Vacature -

Rode Kruis Ziekenhuis, Beverwijk

U. Umans, radioloog (lid)

M.A. Schreve, chirurg*

Maasziekenhuis Pantein, Boxmeer

- Vacature -

Mw. C.E. Aldewereld-van Dehn, oogarts*

Amphia Ziekenhuis, Breda

Mw. M.F.M. Shekary-Moonen, gynaecoloog (lid)

P.P.M. Maas, anesthesioloog (plv)

IJsselland Ziekenhuis, Capelle a/d IJssel

J. Bergsma, anesthesioloog (lid)

R.H.L. Paping, KNO-arts*

Reinier de Graaf Gasthuis, Delft

H.J. Gilhuis, neuroloog (lid)

Jeroen Bosch Ziekenhuis, Den Bosch

J.P. ter Bruggen, neuroloog (lid)

E.A.W.J. Dumont, plastisch chirurg*

Haaglanden MC, Den Haag

J.R.M. van der Sijp, chirurg (lid)

HagaZiekenhuis, Den Haag

J.S. van der Laan, patholoog (lid)

J.P. Koopman, KNO-arts (plv)

Deventer Ziekenhuis, Deventer

R.C. van Heemst, longarts (lid)

Mw. E.R. Flikweert, chirurg (plv)

Van Weel-Bethesda Ziekenhuis, Dirksland

M. Staarink, chirurg (lid)

Slingeland Ziekenhuis, Doetinchem

W. van der Bruggen, nucleair geneeskundige (lid)

J.M.C. van Hal, cardioloog (plv)

Albert Schweitzer ziekenhuis, Dordrecht

J.J. Schermer, anesthesioloog (lid)

E.W. Mandl, orthopedisch chirurg (plv)

Ziekenhuis Nij Smellinghe, Drachten

J.P.W. Vogelaar, anesthesioloog (lid)

Ziekenhuis Gelderse Vallei, Ede

R.M. Cardinaal, KNO-arts (lid)

Catharina Ziekenhuis, Eindhoven

M.C. Haanschoten, anesthesioloog (lid)

H.G. Kreeftenberg, internist (plv)

K. Keizer, neuroloog*

Maxima Medisch Centrum, Eindhoven-Veldhoven

H.W.J. Koot, orthopedisch chirurg (lid)

J.M. Setz, neuroloog (plv)

Treant Zorggroep (alle locaties), Emmen

P.E. Kleingeld, uroloog (lid)

Medisch Spectrum Twente, Enschede

A. Özdemir, anesthesioloog (lid)

St. Anna Ziekenhuis, Geldrop

H.R. Ronnen, radioloog (lid)

F.T.P.M. van der Linden, chirurg (plv)

Admiraal De Ruyter Ziekenhuis, Goes

M. Olee, radioloog (lid)

S.L. Wolters, radioloog (plv)

F.M. Bentvelsen, uroloog*

Beatrixziekenhuis (Rivas Zorggroep), Gorinchem

W.L. van der Graaff, reumatoloog (lid)

E. Orman, dermatoloog (plv)

Groene Hart Ziekenhuis, Gouda

J.O. van Dobbenburgh, cardioloog (lid)

Martini Ziekenhuis, Groningen

S.G.J. Rödel, chirurg (lid)

H.J. Wolters, mdl-arts (plv)

Spaarne Gasthuis, Haarlem

H.A.J van Laarhoven, orthopedisch chirurg (lid)

C.F. Melissant, longarts (plv)

Saxenburgh Groep (Zkh Röpcke-Zweers), Hardenberg

H.H.K. Thio, internist (lid)

B.L. Koens, radioloog (plv)

Ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk

C.T.J.M. Doreleijers, anesthesioloog (lid)

Ziekenhuis Tjongerschans, Heerenveen

A.H.W.A. Elsen, radioloog (lid)

Zuyderland MC, Heerlen-Sittard

Mw. A.J.G.E. Wedler-Peeters, KNO-arts (lid)

P.H.N.M. Kampschöer, gynaecoloog (plv)

Elkerliek Ziekenhuis, Helmond

C.A. de Groot, chirurg (lid)

Tergooiziekenhuizen, Hilversum

P.M. Laboyrie, neuroloog (lid)

C.P. Timmerman, arts-microbioloog (plv)

Dijklander Ziekenhuis, Hoorn-Purmerend

- Vacature -

H.A. van de Klippe, cardioloog*

Medisch Centrum Leeuwarden, Leeuwarden

P.F. Doorn, orthopedisch chirurg (lid)

Alrijne Zorggroep, Leiderdorp

Mw. M.T.P. Odenthal, oogarts (lid)

R.A.L. Schoop, KNO-arts (plv)

St. Antonius Ziekenhuis (alle locaties), Nieuwegein

R. van der Kamp, longarts (lid)

Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen

B.A.J. Veldman, internist (lid)

Mw. K.L. Bos, gynaecoloog (plv)

P.J.A. Schwering, orthopedisch chirurg*

Laurentius Ziekenhuis, Roermond

J.M.G.C. Bonnemaier, oogarts (lid)

Bravis Ziekenhuis, Roosendaal

V.A.M. Durkens, longarts (lid)
H.V.P.J. Potters, klinisch patholoog*

Franciscus Gasthuis en Vlietland, Rotterdam

P. de Man, arts-microbioloog (lid)
M. Fennema, anesthesioloog*

Het Oogziekenhuis Rotterdam, Rotterdam

J.T.H.N. de Faber, oogarts (lid)

Ikazia Ziekenhuis, Rotterdam

D.M.H. Zuidgeest, neuroloog (lid)
M. van Rijn, arts-microbioloog (plv)

Maasstad Ziekenhuis, Rotterdam

F.J.G.M. Kubben, mdl-arts (lid)
S. Ganesh, mdl-arts (plv)

Antonius Ziekenhuis, Sneek

T. Zwaga, radioloog (lid)

ZorgSaam Ziekenhuis, Terneuzen

- Vacature -

Ziekenhuis Rivierenland, Tiel

C. van der Zwaan, cardioloog (lid)

Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, Tilburg

R. Froklage, anesthesioloog (lid)
Mw. M.C. Vos, gynaecoloog (plv)

Diakonessenhuis, Utrecht

E.A. Schilderman, dermatoloog (lid)
L.B. Uittenbogaard, gynaecoloog (plv)

VieCuri, Medisch Centrum voor Noord-Limburg, Venlo

J.G.H.M. Schlooz, anesthesioloog (lid)

Sint Jans Gasthuis, Weert

F.J.G. Vanhimbeek, chirurg (lid)

Streekziekenhuis Koningin Beatrix, Winterswijk

- Vacature -

Zaans Medisch Centrum, Zaandam

P.N.A. Bronzwaer, cardioloog (lid)

Lange Land Ziekenhuis, Zoetermeer

P.T.H. Langendijk, orthopedisch chirurg (lid)
P. van der Meer, cardioloog (plv)

Isala (alle locaties), Zwolle

J.H. Geertman, cardioloog (lid)
C.G. Vos, radioloog*

B. Leden, niet verbonden aan een ziekenhuis:

(bijv. extramuraal werkzaam, arbeidsongeschikt)

G.E. Cromheecke, anesthesioloog (lid)

C. Buitengewone leden:

A.J.M.C. Aarts (lid)
W.A. de Boer (lid)
P.H.O. Buijs (lid)
A.M. van der Heijden (lid)
M. Kiewiet de Jonge (lid)
L.M. Kingma (lid)
Mw. J.A. van Marion-Kievit (lid)
J.M.W.M. Merkus (lid)
J.H.J. Ruijs (lid)
M.E. van Zanten (lid)
A.T. Alberda (plv)
L.P.A. Bom (plv)

* Deze leden en/of plaatsvervangers traden in 2019 uit de VvA:

P.J. van den Akker, chirurg*
Mw. C.E. Aldewereld-van Dehn, oogarts*
L. Ausema, internist
F.M. Bentvelsen, uroloog*
E.A.W.J. Dumont, plastisch chirurg*
M. Fennema, anesthesioloog*
K. Keizer, neuroloog
H.A. van de Klippe, cardioloog*
R.H.L. Paping, KNO-arts
H.V.P.J. Potters, klinisch patholoog
M.A. Schreve, chirurg*
P.J.A. Schwering, orthopedisch chirurg*
C.G. Vos, radioloog*

II - Nevenfuncties in 2019

Bestuur

Naam	Geboortedatum	Functie binnen pensioenfonds	Functies buiten pensioenfonds
dr. P. Biemond (Piet)	24-05-1956	Bestuurslid en Voorzitter vanaf 1 maart 2019	Internist
drs. M. Bijl (Micon)	03-09-1958	Voorzitter, tot 1 maart 2019	Cardioloog Bestuurslid MSB ASZ
drs. E.P. Stuijzand (Eelco)	31-12-1963	Vicevoorzitter Voorzitter Investment Committee	Radioloog Vice voorzitter vakgroep radiologie ETZ, Tilburg Arbiter Scheidsgerecht voor de Gezondheidszorg, algemeen
dr. C.H.R. Bosman (Coks)	12-08-1947	Bestuurslid Voorzitter Bestuurcommissie Pensioenen	Bestuurslid St.Jacobusstichting
dr. A.Y. Goedkoop (Amber)	22-08-1973	Bestuurslid Voorzitter Audit & Risk Committee	Dermatoloog Lid adviesraad Benecke (nascholing Dermatologie) Aandeelhouder/medeoprichter platform Zorgvrij Medical Lid Beroepsgeenoot Centraal Tuchtcollege Lid Beroepsbelangencommissie NVDV
drs. S.J. Huisman (Bas)	22-03-1973	Bestuurslid Lid Bestuurscommissie Pensioenen	Internist acute geneeskunde - nefroloog Voorzitter Kwaliteitskader Intramuraal Spoedzorg, Medisch Specialisten/Federatie Medisch Specialisten (tot juli 2019)
mw. drs. C.J.M. Kiewiet (Cunera)	28-06-1973	Bestuurslid Lid Investment Committee	Longarts
dr. C.G. Vermeij (Kees)	06-06-1962	Bestuurslid Lid Investment Committee	Internist-nefroloog Bestuurslid Stichting Hans Diels
drs. M.H.B. Vonk (Marcel)	20-08-1958	Bestuurslid Lid Bestuurscommissie Pensioenen	Freelance Psychiater Lid Redactionele Adviesraad van "De Medisch Specialist", een uitgave van de Federatie Medisch Specialisten
dr. R. Wagenmakers MBA (Robert)	23-08-1968	Bestuurslid Lid Audit & Risk Committee	Orthopedisch Chirurg Lid bestuur MSB-Amphia Lid bestuur Zorgvrij B.V.
dr. M.J. Stoutjesdijk	25-10-1969	Aspirant-lid Aspirant-lid Audit & Risk Committee	Radioloog Bestuurslid, Borstcentrum ZuidHollandZuid Oprichter en directeur, Carelinkz
drs. J.A.G. Steenvoorden (Jeroen)	14-01-1961	Directeur	Vicevoorzitter raad van advies en lid redactieraad Pensioen Bestuur & Management Lid Uitvoeringsraad Pensioenfederatie Lid Kring pensioenfondsdirecteuren Lid Kring pensioenfondsdirecteuren

Raad van Toezicht

Naam	Geboortedatum	Functie binnen pensioenfonds	Functies buiten pensioenfonds
dr. R.H.M.A. Kleynen AAG (Ruud)	25-11-1962	Voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> · Directeur/eigenaar Kleynen Consultants B.V. · Directeur/eigenaar Kleynen Derivatives B.V. · Directeur/eigenaar Kleynen Financiële Adviesgroep B.V. · Directeur/eigenaar Hi There B.V.
dr. D.A.M. Melis MBA (Daniëlle)	21-08-1972	Lid	<ul style="list-style-type: none"> · Bestuurslid STAP, voorzitter Audit Adviescommissie en lid van de beleggingsadviescommissie, STAP algemeen pensioenfonds · Lid Raad van Toezicht, Kempen Capital Management Beleggingsfondsen · Lid Raad van Commissarissen, Blue Sky Group Holding B.V. · Gastdocent Board en Governance opleidingen, Nyenrode Business Universiteit · Lid Nyenrode Corporate Governance Instituut · Gastspreker op gebied van governance, diverse incompany initiatieven · Senior Fellow ICFG (International Center for Financial Law and Governance), Erasmus School of Law · Member of the Editorial Board, SHIFT TO long term investing · Member of the Shareholders' Responsibilities Committee – per 1 september co-voorzitter ICGN SREC, International Corporate Governance Network (ICGN) · Lid tuchtcollege, DSI · Independent Chair van de BPP (Best Practice Principles for Shareholder Voting Research) Group
prof. mr. R.H. Maatman (René)	25-11-1960	Lid	<ul style="list-style-type: none"> · Advocaat en partner bij De Brauw Blackstone Westbroek · Hoogleraar vermogensbeheer en pensioenvraagstukken Radboud Universiteit Nijmegen · Medewerker verantwoordelijk voor bijdragen op het gebied van pensioenvraagstukken tijdschrift Ondernemingsrecht Financieel recht · Docent opleiding Pensioen Executive Erasmus Universiteit Rotterdam · Docent Masterclass Netspar Tias Nimbas Business School · Lid Commissie Kapitaalmarkt AFM · Lid "Beraad" Wetenschappelijk Beraad, Ministerie SZW

III - Code Pensioenfondsen

Naleving rapportagenormen

Code Pensioenfondsen Rapportagenorm	Voldoet SPMS aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
<p>Norm 5</p> <p>Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	ja	<p>Het bestuur legt tenminste drie keer per jaar verantwoording over het gevoerde beleid, de uitkomsten, de keuzes en de risico's af aan het VO, bij SPMS de Vergadering van Afgevaardigden. Het beleid van het bestuur wordt daarbij uitgebreid toegelicht. In dit jaarverslag wordt in het hoofdstuk H 2.1 verantwoording afgelegd over de bedoelde belangenafweging, het inzicht in de risico's en de uitvoering van het beleid.</p>
<p>Norm 31</p> <p>De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	ja	<p>Een beroepspensioenfonds is anders dan een bedrijfstak- of ondernemingspensioenfonds. In een beroepsfonds is de samenstelling van het deelnemersbestand immers per definitie tamelijk eenvormig. In de profielschets en de samenstelling van de organen wordt rekening gehouden met de verdeling jong/oud, man/vrouw en diverse specialismen/verschillende ziekenhuizen. Dit beleid wordt bij de evaluatie betrokken en de diversiteit wordt als groeimodel nagestreefd. Het bestuur rapporteert in dit verslag in het hoofdstuk H.2.2.5. onder 'diversiteit' over de samenstelling van fondsorganen en de geschiktheid van de leden.</p>
<p>Norm 33</p> <p>In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	ja	<p>Gemiddeld genomen stroomt een nieuwe deelnemer pas na de 35-jarige leeftijd in de SPMS-regeling. Een deelnemer die jonger is dan 50, kan daarmee als relatief 'jong' worden gezien. Gelet op de afwijkende leeftijdsopbouw, stelt het bestuur deze leeftijd op 50 jaar. Het bestuur stelt daarmee als doel dat tenminste één lid jonger is dan 50 jaar. In 2019 heeft het bestuur een stappenplan opgesteld om de diversiteit in het bestuur verder te bevorderen en krachtig na te leven. In hoofdstuk H.2.2.5 Samenstelling Pensioenfondsbestuur onder 'Diversiteit' wordt verder ingegaan op de doelen ten aanzien van diversiteit en de stappen voor het bevorderen van diversiteit.</p>
<p>Norm 47</p> <p>Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	ja	<p>De raad van toezicht betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in Hoofdstuk 3 van in dit jaarverslag opgenomen "Verslag intern toezicht".</p>
<p>Norm 58</p> <p>Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	ja	<p>In hoofdstuk H.1.2 Missie, strategie en organisatie beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie van het fonds. Ook wordt hierin door het bestuur beschreven in hoeverre SPMS de gestelde doelen heeft bereikt.</p>

Norm 62

Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

ja

Het bestuur licht in het hoofdstuk H.2.4 Beleggingen in paragraaf 2.4.6. de het beleid en de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen. SPMS heeft een beleid betreffende verantwoord beleggen vastgesteld en vastgelegd. Dit beleid over hoe het fonds rekening houdt met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen is ook te vinden op de website van SPMS.

Norm 64

Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

ja

In dit jaarverslag en in het bijzonder in Hoofdstuk 2.2. "Goed pensioenfondsbestuur" wordt er op algemeen niveau gerapporteerd over de normen van de Code en de naleving van de interne gedragscode. Hierin wordt verwezen naar de website waar een tabel over toepassing van de normen uit de principes van de Code is te vinden. Hierin wordt uitgelegd indien het fonds afwijkt van de norm en waarom. Ook wordt in hoofdstuk 2.2. op de (zelf) evaluatie van het bestuur ingegaan.

Norm 65

Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.

ja

SPMS heeft een klachten- en geschillenregeling. Deze is terug te vinden op de website van SPMS. Naast de interne procedure is er de mogelijkheid om het genomen besluit voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. In hoofdstuk 2.2.11 van het jaarverslag wordt bij "procedures" gerapporteerd over de aantallen en de afwikkeling hiervan.

IV- Begrippenlijst

Aandeel

Eigendomsbewijs van een onderneming dat recht geeft op winstuitkering (dividend). Een aandeel kan zowel beursgenoteerd als niet-beursgenoteerd zijn.

Aanpassingscoëfficiënt

De aanpassingscoëfficiënt drukt de mate van loonontwikkeling uit. De loonindex die toegepast wordt bij ambtenaren gebruikt SPMS voor de verhoging van de pensioenen. Vanaf 1973 is de aanpassingscoëfficiënt gestegen van 1 tot 3,0164 op 1 januari 2019. Dit betekent dat een door een deelnemer in 1973 ingekocht nominaal pensioenbedrag van 228,71 euro gegroeid is tot 689,89 euro in 2019.

Aanvangsresultaten

De aanvangsresultaten geven de verwachte pensioenresultaten op fondsniveau weer bij de aanvangshaalbaarheidstoets per 1 januari 2015. Het verwachte pensioenresultaat is gedefinieerd als het verhoudingsgetal tussen: 1) de som verwachte reële uitkeringen conform fondsbeleid en 2) de som verwachte reële uitkeringen uitgaande van de prijsinflatie.

Actuaris

De actuaris verricht risicoanalyses en bepaalt welk bedrag voor toekomstige verplichtingen moet worden gereserveerd. Verder houdt de actuaris zich bezig met het samenstellen van modellen. Het gaat ten eerste om modellen om verplichtingen en beleggingen van het pensioenfonds optimaal op elkaar af te stemmen. Ten tweede maakt de actuaris modellen om de samenstelling van het beleggingspakket te optimaliseren.

Actuariële waarde

De contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen of bijdragen berekend op basis van actuariële grondslagen. Het gaat bij die grondslagen bijvoorbeeld om de rekenrente of de marktrente, de kansstelsels (sterftেকansen, arbeidsongeschiktheids- en revalidatiekansen, frequenties van gehuwd zijn, etc.) en de kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten). Zie ook Contante waarde.

AFM

De Autoriteit Financiële Markten (toezichthouder).

ALM (Asset Liability Management)

Het gaat bij ALM om het afstemmen van de beleggingsmix op verplichtingen. Een ALM-studie is een integrale analyse van pensioen-, toeslag-, financierings- en beleggingsbeleid. Hierbij houdt de onderzoeker rekening met de risico's voor alle belanghebbenden. Dat doet hij zowel voor de korte als de lange termijn en in aansluiting op de verplichtingenstructuur. Een ALM-studie kan een pensioenfonds of verzekeringsmaatschappij ondersteunen bij het kiezen van de juiste beleggingsmix.

Alpha

Het extra rendement dat een belegger realiseert (of wil realiseren) boven de markt of een gekozen benchmark.

Alpha-mandaat (hedge funds)

Het alpha-mandaat (hedge funds) is een beleggingscategorie, waarin die beleggingssoorten zijn opgenomen die in hoge mate afhankelijk zijn van de vaardigheden van de managers. Daarbij streeft SPMS naar bètaneutraliteit. Dat is een lage gevoeligheid voor marktomstandigheden. Daarnaast is het behalen van een zo hoog mogelijke rendement per eenheid risico een doel bij het alpha-mandaat (hedge funds).

Assetmix/beleggingsmix

Verdeling van de beleggingsportefeuille over verschillende beleggingssoorten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan aandelen,

obligaties, vastgoed en liquide middelen.

Bandbreedte

Vastgelegde marge waarbinnen een positie mag fluctueren.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is gedefinieerd als het gemiddelde van de laatste twaalf (actuele) maanddekkingsgraden.

Bepaald partnersysteem

Een bepaald partnersysteem is een systeem voor reservering voor partnerpensioenen. Hierbij reserveert een pensioenfonds alleen dan voor partnerpensioen als de deelnemer daadwerkelijk gehuwd is, een geregistreerd partnerschap is aangegaan of een vrijwillig verzekerde partner heeft.

Benchmark

Een benchmark is een maatstaf waartegen een pensioenfonds de rendementen van de beleggingen afzet. De maatstaf is vaak een marktindex.

Benchmarkportefeuille

De benchmarkportefeuille geeft de strategische langetermijnverdeling naar beleggingscategorieën of regio's/landen weer.

Beroepspensioenfonds

Bij een beroepspensioenfonds gaat het om een pensioenfonds voor vrije beroepsbeoefenaren, zoals notarissen of medisch specialisten. Als er een beroepspensioenfonds is voor een bepaald beroep, dan zijn alle beroepsgenoten verplicht om zich bij dat fonds aan te sluiten. Het is ook mogelijk dat er geen beroepspensioenfonds is opgericht, maar dat er een rechtspersoon in het leven is geroepen. Die rechtspersoon ziet er dan op toe dat beroepsgenoten een bepaalde basispensioenregeling voor zichzelf treffen bij een verzekeringsmaatschappij.

Beroepspensioenvereniging

Een beroepspensioenvereniging is een vereniging waarvan beroepsgenoten lid zijn en die volledige rechtsbevoegdheid bezit. Het statutaire doel omvat uitsluitend het verzorgen van een beroepspensioenregeling. Hierbij komt het lidmaatschap niet automatisch voort uit het lidmaatschap van enig andere organisatie. Het doel van de beroepspensioenvereniging is het behartigen van de belangen van de pensioenen van de beroepsgenoten.

Bestuursbureau

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur van het pensioenfonds. Het beoordeelt rapportages van de uitvoeringsorganisatie, initieert en begeleidt beleidsontwikkeling en ondersteunt het bestuur in zijn contact met adviseurs en omgeving.

Bèta

De bèta geeft de mate van volatiliteit van het rendement van een effect ten opzichte van de markt. Met de bèta kan echter ook aangegeven worden de volatiliteit van: een effect ten opzichte van een portfolio; een portfolio ten opzichte van de markt; portfolio 1 ten opzichte van portfolio 2 (waarbij portfolio 1 een deel is van portfolio 2).

Cap: large cap/small cap

Large cap-aandelen zijn aandelen met een hoge marktkapitalisatie of hoge beurswaarde. Small cap-aandelen zijn aandelen met een kleine marktkapitalisatie.

Central clearing

Bepaalde typen gestandaardiseerde derivatencontracten, die partijen onderling met elkaar aangaan ('over-the-

counter'), moeten onder invloed van (EMIR-)wetgeving verplicht centraal worden afgewikkeld door een centrale tegenpartij (Central CounterParty; CCP). De CCP neemt de posities die beide partijen in het oorspronkelijke contract hadden over. De partijen hebben geen contract meer met elkaar, maar met de CCP. Zo wordt de CCP de tegenpartij van elk van de oorspronkelijke partijen. De tussenkomst van een CCP dient te voorkomen dat de insolventie van één marktdeelnemer de insolventie van andere marktdeelnemers veroorzaakt via een domino-effect, en daarmee de stabiliteit het hele financiële stelsel in gevaar brengt.

Collateral

Bij een collateral gaat het om een vorm van zekerheidsstelling (credit support) waarbij een belegger een bepaalde tegenwaarde in geld of effecten ontvangt. Hiermee kan de belegger een vordering op een tegenpartij verhalen als deze partij niet aan haar verplichtingen voldoet.

Commodities

Commodities zijn grondstoffen. Een onderverdeling van commodities is: energie, metalen en agrarische producten. Beleggingen in commodities vinden plaats met derivaten (zie verderop).

Continuïteitsanalyse

De continuïteitsanalyse is onderdeel van het FTK binnen de Pensioenwet. De analyse is een middel voor pensioenfondsen om inzicht in de financiële risico's op langere termijn en de sturingskracht van hun beleidsinstrumenten te verkrijgen, om keuzes ten aanzien van de feitelijke premie en toeslag te onderbouwen en indien van toepassing om als basis te dienen voor een langetermijnherstelplan.

Contante waarde

De huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt. Voor de hoogte van de contante waarde zijn de looptijd (periode) en de hoogte van de rente van belang.

Corporate governance

Bij corporate governance gaat het om goed ondernemerschap. Hierbij inbegrepen zijn integer en transparant handelen door het bestuur, goed toezicht op het handelen door het bestuur en het afleggen van verantwoording voor het uitgeoefende toezicht.

Credits

'Credits' staat voor een lening aan een bedrijf. Deze lening geeft recht op een rentevergoeding (coupon) en is ingedeeld in ratingklassen (mate van kredietwaardigheid).

Credit Default Swap (CDS)

Dit zijn dagelijks verhandelbare contracten, waarmee een marktpartij zich tegen een faillissement van een instelling/tegenpartij kan verzekeren.

Credit Support Annex (CSA)

Dit is een juridisch document waarin afspraken staan over credit support (collateral), betreffende derivatentransacties.

Custodian

Een custodian is een bewaarder van effecten. Bij SPMS is dat J.P.Morgan Chase. SPMS neemt ook andere producten af van J.P.Morgan Chase, waaronder de beleggingsadministratie.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is het verhoudingsgetal tussen pensioenvermogen en pensioenverplichtingen. Dit verhoudingsgetal geeft weer in hoeverre het pensioenfonds kan voldoen aan zijn verplichtingen. Waar in het jaarverslag wordt gesproken over dekkingsgraad betreft dit de actuele nominale dekkingsgraad op basis van UFR-curve, tenzij anders aangeven.

Default

Met de term 'default' wordt de situatie aangeduid, waarin een schuldenaar zijn verplichtingen – bijvoorbeeld een afgesproken betaling – niet nakomt.

Derivaten

Bij derivaten gaat het om van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals futures, swaps en Total return swaps.

DNB

De Nederlandsche Bank (toezichthouder).

Duration

Bij duration gaat het om de gewogen gemiddelde looptijd van bijvoorbeeld een obligatie in jaren. Duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van obligaties. Hoe langer de duration, hoe sterker obligatiekoersen reageren op een renteverandering.

Emerging markets

Emerging markets (opkomende markten) zijn de financiële markten van ontwikkelingslanden. Deze markten kenmerken zich vaak door een snelle, maar ook onstabiele economische groei. Beleggers beschouwen een belegging in een emerging market vaak als risicovol vanwege (mogelijke) politieke problemen en economische instabiliteit. Het risico van een dergelijke belegging is daarom gemiddeld hoger dan van een belegging in ontwikkelde landen. Het verwachte rendement is echter ook hoger dan dat van een belegging in ontwikkelde markten.

(Fondsspecifieke) ervaringssterfte

De fondsspecifieke ervaringssterfte 2018 is de ervaringssterfte van Willis Towers Watson 2018 voor de hoogste inkomensklasse en de subsector gezondheids- en welzijnzorg 'tot de macht 1,2'. Met de correctie 'tot de macht 1,2' wordt de ervaringssterfte van Willis Towers Watson verlaagd, zodat er betere aansluiting is met de sterfte onder de populatie van het fonds.

Excassokosten

De administratiekosten voor de uitbetaling van pensioenen.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Het Financiële Toetsingskader (FTK) is het onderdeel van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd. Het is opgebouwd rond de principes van marktwaardering, risicogebaseerde financiële eisen en transparantie. De beleggingen en de pensioenverplichtingen worden op eenzelfde manier gewaardeerd. De bepaling van het vereiste eigen vermogen vindt risicogebaseerd plaats, zodat de eisen toe- of afnemen met de mate waarin het fonds aan risico's blootgesteld is. Met transparantie wordt beoogd op een zuivere en objectieve manier de financiële positie van het fonds in kaart te brengen en openbaar te maken.

Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM)

FIRM is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt. Een toezichthouder gebruikt risicoanalyse voor inzicht in de risico's van de activiteiten van een onderneming en de mate waarin deze risico's een potentiële bedreiging zijn voor de toezichtdoelstellingen. De toezichthouder rangschikt risico's, beheersing, activiteiten en instellingen op basis van een score die risico's (en de beheersing ervan) krijgen via de risicoanalyse. Hiermee beschikt de toezichthouder over informatie voor een zo efficiënt mogelijke verdeling van schaarse toezichtcapaciteit. De opvolger van FIRM is *Focus!*.

Future

Een future is een termijncontract dat op de beurs is verhandeld, met verplichte levering van onderliggende

waarden/goederen in de toekomst, tegen een vooraf vastgestelde prijs. De onderliggende waarde kan een obligatie zijn, een aandelenindex, een geldmarktrente of een commodity. Met futures kan een belegger beleggingsrisico's afdekken.

Gedempte kostendekkende premie

Het Financieel Toetsingskader staat het toe om de kostendekkende premie te dempen. Damping vindt plaats door de premie niet langer te baseren op de actuele rentetermijnstructuur, maar door hantering van een voortschrijdend gemiddelde rente over (maximaal) 10 jaar of door hantering van een verwacht rendement.

Governance

Het besturen van een onderneming of organisatie.

Hedge funds

Hedge funds (hedgefondsen) maken gebruik van een breed scala aan beleggingsstrategieën en -instrumenten om onder alle marktomstandigheden een absoluut (positief) rendement te halen.

Hedging

Hedging is het afdekken van het risico van een belegging met een andere belegging. Dit gebeurt doorgaans met derivaten. Voorbeelden zijn het afdekken van het renterisico (rentehedge) en het afdekken van het valutarisico (valutahedge).

IORP II

In januari 2017 is de herziene Institutions for Occupational Retirement Provision Directive, kortweg IORP II, in werking getreden. IORP bevat bepalingen die in 2019 geïmplementeerd zijn in de Nederlandse wetgeving. Deze bepalingen hebben onder andere betrekking op communicatie aan de deelnemer, ESG-beleid, ERB (Eigen Risicobeoordeling) en een aantal Governance-bepalingen zoals de inrichting van sleutelfuncties. Voor pensioenfondsen geldt dat ze drie Sleutelrolhouders moeten aanstellen. Dat zijn een houder (natuurlijk persoon) voor de actuariële functie, Risico-beheerfunctie en de interne audit (IAF).

Inflation Linked Bond

Een inflation linked bond is een obligatie waarvan de hoofdsom en rente gekoppeld zijn aan de inflatie.

ISAE 3402 (International Standard on Assurance Engagements 3402)

Een ISAE 3402-rapport beschrijft hoe een serviceorganisatie processen beheerst. In het rapport staat een omschrijving van de beheersdoelstellingen van de organisatie. Ook bevat het rapport de controlemaatregelen die de serviceorganisatie neemt om deze doelstellingen te realiseren.

ISDA

International Swaps & Derivatives Association (wereldwijde financiële beroepsvereniging).

Leverage

De verhouding tussen eigen en vreemd vermogen.

Marktwaaarde

De waardering van activa tegen de verkoopwaarde.

Obligatie

Een obligatie is een bewijs van een geldlening aan een overheid, supranationale organisatie of bedrijf. Dit bewijs geeft recht op rentevergoeding (coupon) en aflossing van de hoofdsom aan het einde van de looptijd. Een obligatie is meestal beursgenoteerd.

Opting in/opting out

Per 1 januari 2012 is de pensioenopbouw voor nieuwe deelnemers verhoogd met een derde, evenals de premie. Bestaande deelnemers konden kiezen of ze wel (opting in) of niet (opting out) gebruik wilden maken van deze verhoging.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van outperformance als het met een beleggingsportefeuille bereikte rendement hoger is dan het rendement van de benchmark. Underperformance betekent dat het rendement van de portefeuille lager is dan het rendement van de benchmark. Bij een negatief beleggingsrendement is sprake van outperformance als het rendement van de benchmark nog negatiever is.

Over the counter (OTC)

Over the counter-contracten zijn contracten die buiten de beurs verhandeld worden.

Overlay

Een strategie voor een beleggingsportefeuille waarbij de onderliggende beleggingen niet veranderen. Bijvoorbeeld door toepassing van derivaten.

Overlevingstafels

Zie prognosetafels.

Pensioenfederatie

De Pensioenfederatie behartigt de belangen van de Nederlandse pensioenfondsen en van het Nederlandse pensioenstelsel in het algemeen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemings-, beroeps- en bedrijfstakpensioenfondsen.

Performance

Bij performance gaat het om het beleggingsresultaat. Performance is ook te omschrijven als het totaal van directe beleggingsopbrengsten of als de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of -dalingen.

Pensioenvermogen

Het pensioenvermogen is gelijk aan de totale activa minus de overige passiva en overlopende passiva.

Pensioenwet

In de Nederlandse Pensioenwet (Pw) wordt beschreven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van werkgever, werknemer en pensioenuitvoerder in relatie tot pensioen. De Pensioenwet is op 1 januari 2007 in werking getreden. De Pw verving de oudere Pensioen- en spaarfondsenwet (Psw).

Premieovername

Bij langdurige arbeidsongeschiktheid kan het pensioenfonds onder bepaalde voorwaarden de premiebetaling voor de pensioenopbouw overnemen. Hierdoor loopt de pensioenopbouw van de deelnemer geen schade op.

Premiedekkingsgraad (PDG)

Deze dekkingsgraad geeft aan of het eigen vermogen stijgt of daalt als gevolg van premiebetalingen. Bij een premiedekkingsgraad van 100% is de ontvangen premie gelijk aan de kosten van de inkoop van een jaar pensioenopbouw op basis van de rentetermijnstructuur (inclusief UFR) en wijzigt het eigen vermogen (in euro's) derhalve niet. Een premiedekkingsgraad hoger dan 100% betekent echter niet automatisch dat de dekkingsgraad stijgt als gevolg van premieontvangsten. Bij een dekkingsgraad van 120% en een premiedekkingsgraad van 105%, neemt het eigen vermogen weliswaar toe, maar daalt de aanwezige dekkingsgraad. Indien de premiedekkingsgraad lager is dan de actuele dekkingsgraad, neemt de dekkingsgraad af als gevolg van pensioenopbouw.

Prognosetafels

Prognosetafels zijn overlevingstafels die expliciet rekening houden met een voorzienbare trend in overlevingskansen. Deze trend heeft onder andere te maken met ontwikkelingen in de medische wetenschap, verandering van voedingspatronen en wijzigende leefomstandigheden. Het voorspellen van de trend gebeurt met hulp van ontwikkelingen in het verleden en van voorspellingen van diverse experts. In een prognosetafel is de overlevingskans in een bepaald jaar afhankelijk van het geslacht, de leeftijd en het berekeningsjaar.

RACI-tabel

De RACI-tabel is een matrix die wordt gehanteerd om de rollen en verantwoordelijkheden van de personen die bij een project of lijnwerkzaamheden zijn betrokken weer te geven. Bij iedere combinatie van een naam en resultaat/proces/taak staat een letter, de R, A, C of I. De letters staan voor de volgende termen:

R: Responsible (verantwoordelijk) - degene die verantwoordelijk is voor de uitvoering. Verantwoording wordt afgelegd aan de persoon die accountable is.

A: Accountable (eindverantwoordelijk) - degene die (eind)verantwoordelijk en bevoegd is en goedkeuring geeft aan het resultaat. Als het erom gaat, moet hij/zij het eindoordeel kunnen vellen, vetorecht hebben. Er is slechts één persoon Accountable.

C: Consulted (geraadpleegd) - deze persoon geeft (mede) richting aan het resultaat, hij/zij wordt voorafgaand aan beslissingen of acties (verplicht) geraadpleegd. Dit is tweerichtingscommunicatie. Als RASCI gebruikt wordt, is C gelijk aan S van Supportive (ondersteunend).

I: Informed (geïnformeerd) - iemand die geïnformeerd wordt over de beslissingen, over de voortgang, bereikte resultaten enz. Dit is eenrichtingscommunicatie.

De Nederlandse aanduiding is VERI-Matrix, wat staat voor Verantwoordelijk / Eindverantwoordelijk / Raadplegen / Informeren.

Rebalancing

Rebalancing is het herverdelen van het vermogen over beleggingscategorieën.

Reële dekkingsgraad

De dekkingsgraad waarbij er rekening mee wordt gehouden dat de pensioenen in de toekomst worden verhoogd met de stijging van de prijzen (DNB-definitie) of de stijging van de lonen (SPMS-definitie).

Rendement

Bij rendement gaat het om het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds, vermogensbeheerder of verzekeringsmaatschappij behaalt door het beleggen van daarvoor beschikbare middelen.

Renteswap

Een renteswap of interest rate swap (IRS) is een afspraak tussen twee partijen om in een bepaalde periode vaste/variabele rentebetalingen over een bepaalde hoofdsom uit te wisselen.

Rentetermijnstructuur

Grafiek die het verband weergeeft tussen enerzijds de looptijd van een vastrentende belegging en anderzijds de daarop te ontvangen marktrente. Waar in dit jaarverslag wordt gesproken over de rentetermijnstructuur, wordt de rentetermijnstructuur bedoeld zoals deze maandelijks wordt gepubliceerd door DNB.

Reservetekort

Dit is een situatie waarin de beleidsdekkingsgraad lager is dan vereist.

Raad voor de Jaarverslaggeving

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) heeft tot doel de kwaliteit van de externe verslaggeving te bevorderen en dan in het bijzonder de kwaliteit van de jaarrekening. Zij doet dit door aanbevelingen op te stellen. Deze aanbevelingen bevatten regels waaraan jaarverslagen, van bijvoorbeeld pensioenfondsen, moeten voldoen. Bijvoorbeeld in richtlijn 610 Pensioenfondsen – Bestuursverslag (RJ610).

Securities lending

Het voor een bepaalde periode uitlenen van effecten, waarbij de uitlener een leenvergoeding ontvangt van de lener.

Service Level Agreement (SLA)

Het pensioenfonds SPMS heeft SLA's afgesloten met de uitvoerders. In de SLA is afgesproken welke diensten de uitvoerder verricht voor SPMS. Ook staan in de SLA's afspraken over de kwaliteits- en tijdigheidseisen waaraan deze dienstverlening moet voldoen.

Solvabiliteit

Het vermogen van de pensioenuitvoerder om op langere termijn aan verzekerings- of pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Staartrisiko

Risico waarvan de kans dat het zich voordoet klein is, maar waarvan de gevolgen groot kunnen zijn.

Sterftetafel

Zie prognosetafels.

Strategisch beleid

Het beleggingsbeleid voor de lange termijn. Dit omvat de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille op hoofdlijnen evenals de mate waarin hiervan mag worden afgeweken. Zie ook tactisch beleid.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn. Zie ook Rentewap en Total return swap.

Tactisch beleid

Besturen van pensioenfondsen kunnen om tactische redenen toestaan dat dat in een bepaalde mate wordt afgeweken van de strategische beleggingsmix. Reden voor een afwijking kan een tijdelijke (on)gunstige ontwikkeling in een bepaalde financiële markt zijn.

To Be Announced-contracten (TBA)

Mortgage Backed Securities zijn leningen met een hypotheek als onderpand. In de VS worden deze leningen verhandeld via To Be Announced-contracten. Dit zijn contracten die reeds verhandeld worden voordat de daadwerkelijke hypotheekverstrekking tot stand komt. Op deze wijze kan de verstrekker hypotheek verstrekken zonder dat de rente voortdurend wijzigt. In een TBA-contract worden uitsluitend hypotheek opgenomen die uitgegeven worden door expliciet of impliciet door de overheid gegarandeerde instanties (agencies zoals Fannie Mae en Freddy Mac). Het gaat altijd om een grote groep hypotheek, waarvan een aantal gegevens reeds bekend zijn, zoals looptijd, rente en prijs. In het geval van SPMS betreft het een contract dat wordt gekocht om de mogelijkheid te hebben om uiteindelijk een pakketje hypotheek met een zeer hoge kredietwaardigheid te kopen. De exacte details van het pakketje hypotheek worden pas bekendgemaakt tegen de tijd dat het contract bijna afloopt. De looptijd van de TBA is normaal gesproken een paar maanden. Slechts een klein deel van de contracten wordt daadwerkelijk gebruikt om hypotheek aan te kopen. Het grootste gedeelte van de contracten wordt verkocht voordat deze aflopen.

Technische voorzieningen

De technische voorzieningen bestaat uit de voorziening pensioenverplichtingen (inclusief voorziening langlevens) voor risico van het pensioenfonds.

‘Three lines of defence’-model (3LoD)

Uitgangspunt van het ‘Three lines of defence’-model is dat het lijnmanagement (de business) verantwoordelijk is voor haar eigen processen. Daarnaast moet er een functie (Risicobeheerfunctie) zijn die de eerste lijn ondersteunt, adviseert en coördineert, en bewaakt of het management zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Dit is de tweede lijn. Ook bepaalde beleidsvoorbereidende taken en het organiseren van integrale risk assessments zijn taken van de tweede lijn. Ten slotte is het wenselijk dat er binnen de organisatie een functie (Interne Audit Functie, IAF) bestaat die controleert of het samenspel tussen de eerste en tweede lijn soepel functioneert en die rapporteert aan het bestuur. In het kader van de interne auditfunctie wordt onder meer geëvalueerd of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, in voorkomend geval met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn (artikel 22a van Besluit FTK). Deze IAF wordt vaak de derde lijn genoemd.

Tijdelijk partnerpensioen

Een deelnemer aan de SPMS-regeling heeft recht op een aanvullend tijdelijk partnerpensioen. Hij of zij kan hier aanspraak op maken bovenop het levenslange partnerpensioen, dat is afgeleid van het opgebouwde ouderdompensioen. SPMS keert het aanvullend tijdelijk partnerpensioen alleen uit als de deelnemer overlijdt tijdens actief deelnemerschap. De uitkering van het tijdelijk partnerpensioen eindigt als de nabestaande partner 65 (vanaf 2013: 67) wordt. Ook stopt de uitkering als de nabestaande partner hertrouwt, een geregistreerd partnerschap aangaat, een gezamenlijke huishouding begint of overlijdt.

Toeslagverlening

Toeslagverlening is een verhoging van ingegane pensioenen en (premiëvrije) niet-aangegane aanspraken met een percentage dat het bestuur van jaar tot jaar vaststelt. Dit percentage is in beginsel niet lager dan 3% (zie de paragraaf ‘Toeslagbeleid’ in hoofdstuk 4.5.6).

Total return swap

In een total return swap garandeert de ene partij de andere alle opbrengsten van een bepaalde asset. Deze partij krijgt in plaats hiervoor vaste, van tevoren afgesproken betalingen. Zie ook Swap en Rentewap.

Tracking error

Een tracking error is een standaard afwijking van het verschil tussen het rendement van een manager en de benchmark.

Trapcode

Een deelnemer kan bij een lager inkomen dan het vastgestelde beroepsinkomen (151.020 euro in 2019) via trapcodes kiezen voor een lagere verplichte pensioenopbouw. Er zijn vier schalen van beroepsinkomens en hierbij horen zes trapcodes.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De UFR is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel bestaat. Een Nederlandstalige benaming zou kunnen zijn: ‘de langstetermijnrente’.

Uitruil(factor)

Uitruil is de mogelijkheid voor de deelnemer om het opgebouwde partnerpensioen om te zetten in extra ouderdompensioen. Ook kan uitruil inhouden dat de deelnemer een deel van het ouderdompensioen omzet in (extra) partnerpensioen. De uitruilfactor is de factor waarmee SPMS de ene pensioensoort vermenigvuldigt om deze om te zetten in de andere pensioensoort.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van outperformance als het rendement dat met een beleggingsportefeuille bereikt is, hoger is dan het rendement van de benchmark. Underperformance betekent dat het rendement van de portefeuille lager is dan het rendement van de benchmark. Bij een negatief beleggingsrendement is sprake van outperformance als het rendement van de benchmark nog negatiever is.

Valutatermijntransactie

Bij een valutatermijntransactie gaat het om een overeenkomst om op een vastgestelde datum in de toekomst een bepaalde valuta te kopen of te verkopen. Dit gebeurt tegen een valutakoers die de betrokken partijen op het contractmoment vaststellen.

Vastgoedbelegging

Bij vastgoedbeleggingen gaat het om beleggingen in kantoren, woningen, winkels en bedrijfsruimten. Er bestaat zowel beursgenoteerd als niet-beursgenoteerd vastgoed.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn bijvoorbeeld obligaties, hypotheeklen en banktegoeden. Ze geven recht op een vaste rentevergoeding en aflossing aan het einde van de looptijd.

Volatiliteit

Volatiliteit is een maatstaf voor de beweeglijkheid van de koers van een effect. Een hoge volatiliteit betekent dat de koers van een fonds sterk stijgt en daalt in een relatief korte periode. De volatiliteit geeft mede aan welk risico een belegger loopt met een bepaald fonds.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen geeft de contante waarde weer van alle uitstaande pensioenverplichtingen van het fonds aan zijn (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Met andere woorden: het volledige bedrag aan pensioenen dat het fonds nu en in de toekomst moet uitbetalen.

Winstdeling

Bij winstdeling kent een pensioenfonds een procentuele pensioenverhoging toe op basis van de winst van het afgelopen jaar. Het gaat bij die winst om de actuariële veronderstellingen betreffende sterfte, rente en administratie- en excassokosten. Als de werkelijkheid afwijkt van de gehanteerde veronderstellingen, is er sprake van positieve of negatieve resultaten voor het pensioenfonds. Eventuele positieve resultaten op het verzekerde nominale normpensioen gaan via een winstdelingsregeling naar de normpensioenen van deelnemers, gewezen deelnemers, ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen, en pensioengerechtigden.

Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)

De Wvb geeft een wettelijk kader voor verplichte deelname aan een beroepspensioenfonds.